

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.

Tredie Række No. 189.

OVERSIGT

OVER

SINDSSYGEASYLERNES VIRKSOMHED

I

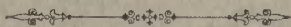
AARET 1892.

(Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1892.)

EFTER DE FRA ASYLERNE INDKOMNE AARSBERETNINGER

UDGIVEN AF

MEDICINALDIREKTØREN.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1894.

Pris: Kr. 0.50.

Norges officielle Statistik, Tredie Række.

(Statistique officielle de la Norvège, troisième série.)

- No. 1—85 findes opførte i Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889, S. 22—27.
- 86—146 findes opførte i Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1 Juli 1889—31 December 1891, S. 1—5.
- 147. De offentlige Jernbaner 1890/91. (*Rapport sur les chemins de fer publics.*)
- 148. Civil Retspleie 1889. (*Statistique de la justice civile.*)
- 149. Norges Skibsfart 1890. (*Statistique de la navigation.*)
- 150. Rekruteringsstatistik 1891. (*Statistique du recrutement.*)
- 151. Skiftevæsenet 1889. (*Tableaux des successions et faillites.*)
- 152. Norges kommunale Finantser 1889. (*Finances des communes.*)
- 153. Veterinærvæsenet 1890. (*Compte rendu du service vétérinaire.*)
- 154. Norges Handel 1891. (*Statistique du commerce.*)
- 155. Folkemængdens Bevægelse 1889. (*Mouvement de la population.*)
- 156. Norges Sparebanker 1891. (*Statistique des caisses d'épargne.*)
- 157. Strafarbejdsanstalter 1889/90. (*Statistique des maisons centrales pénitentiaires.*)
- 158. Den norske Statstelegraf 1891. (*Statistique des télégraphes de l'Etat.*)
- 159. Distriktsfængsler 1890. (*Prisons départementales.*)
- 160. Norges Postvæsen 1891. (*Statistique postale.*)
- 161. De Spedalske i Norge 1886—1890. (*Les lépreux en Norvège.*)
- 162. Sundhedstilst. og Medicinalforholdene 1890. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 163. Norges Fiskerier 1891. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 164. Sindssygeasylernes Virksomhed 1891. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
- 165. Norges Bergværksdrift 1889 og 1890. (*Statistique des mines et usines.*)
- 166. Civil Retspleie 1890. (*Statistique de la justice civile.*)
- 167. Folkemængdens Bevægelse 1890. (*Mouvement de la population.*)
- 168. De offentlige Jernbaner 1891/92. (*Rapport sur les chemins de fer publics.*)
- 169. Norges Skibsfart 1891. (*Statistique de la navigation.*)
- 170. Norges Fabrik anlæg 1890. (*Etablissements industriels.*)
- 171. Skiftevæsenet 1890. (*Tableaux des successions et faillites.*)
- 172. Rekruteringsstatistik 1892. (*Statistique du recrutement.*)
- 173. Norges Sparebanker 1892. (*Statistique des caisses d'épargne.*)
- 174. Norges Handel 1892. (*Statistique du commerce.*)
- 175. Skolestatistik 1889. (*Statistique de l'instruction publique.*)
- 176. Den norske Statstelegraf 1892. (*Statistique des télégraphes de l'Etat.*)
- 177. Strafarbejdsanstalter 1890/91. (*Statistique des maisons centrales pénitentiaires.*)
- 178. Norges kommunale Finantser 1890. (*Finances des communes.*)
- 179. Norges Postvæsen 1892. (*Statistique postale.*)
- 180. Distriktsfængsler 1891. (*Prisons départementales.*)
- 181. Veterinærvæsenet 1891. (*Compte rendu du service vétérinaire.*)
- 182. Norges almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger 1885—1889. (*Statistique de l'institution générale des assurances des bâtiments contre l'incendie.*)
- 183. Norges Fiskerier 1892. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 184. Kriminalstatistik 1890. (*Statistique de la justice criminelle.*)
- 185. Sundhedstilst. og Medicinalforholdene 1891. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 186. Civil Retspleie 1891. (*Statistique de la justice civile.*)
- 187. De offentlige Jernbaner 1892/93. (*Rapport sur les chemins de fer publics.*)
- 188. Kriminalstatistik 1891. (*Statistique de la justice civile.*)
- 189. Sindssygeasylernes Virksomhed 1892. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.

Tredie Række No. 189.

OVERSIGT

OVER

SINDSSYGEASYLERNES VIRKSOMHED

I

AARET 1892.

(Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1892.)

EFTER DE FRA ASYLERNE INDKOMNE AARSBERETNINGER

UDGIVEN AF

MEDICINALDIREKTØREN.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1894.

For Aarene 1884—1891 se Norges officielle Statistik, Tredie Række,
No. 9, 28, 48, 77, 103, 125, 145, 164.

Indholdsfortegnelse.

Table des matières.

	Pag.
Indledning. Oversigt over Sygepladsene m. v. paa de norske Sindssygeasylær	1
Oversigt over Antallet af de paa Sindssygeasylærne Behandlede, Middelbelæg og Antal Forpleiningsdage (Tab. I)	4-5
Forholdet mellem offentlige og private i Sindssygeasylærne Behandlede (Tab. II)	4-5
Intercurrente Sygdomme paa Asylærne (Tab. III)	6
Paa Sindssygeasylærne Behandlede (Tab. IV)	7
Paa Sindssygeasylærne Tilbageliggende fra 1891 (Tab. V)	8
Paa Sindssygeasylærne Indkomne (Tab. VI)	9
Fra Sindssygeasylærne Udskrevne helbrede (Tab. VII)	9
Fra Sindssygeasylærne Udskrevne i forbedret Tilstand (Tab. VIII)	10
Fra Sindssygeasylærne Udskrevne uhelbrede (Tab. IX)	10
Paa Sindssygeasylærne Døde (Tab. X)	11
I Asylærne Tilbageliggende ved Udgangen af 1892 (Tab. XI)	11
Sygdomsform og Behandlingens Udfald for samtlige Asylær (Tab. XII)	12
Forholdet af Tilbageliggende, Indkomne, Udgaade og Døde til samtlige paa Sindssygeasylærne Behandlede (Tab. XIII)	13
Tiden paa Aaret for de Syges Indlæggelse paa Asylærne (Tab. XIV)	14
De Sindssyges Alder ved Indlæggelsen paa Sindssygeasylærne (Tab. XV)	15
Sindssygdommens Varighed ved Indlæggelsen (Tab. XVI)	15
Dødsaaferne hos de paa Sindssygeasylærne Døde (Tab. XVII)	16-17
De paa Sindssygeasylærne Indkomnes Hjemstavn (Tab. XVIII)	18
De paa Sindssygeasylærne Indkomnes Ægteskabsforhold (Tab. XIX)	19
Aarsagerne til Sindssygdom hos de paa Sindssygeasylærne Indlagte (Tab. XX)	20-21
De paa Sindssygeasylærne Indkomnes Stand og Stilling (Tab. XXI)	22-23

	Pag.
Introduction. Données générales sur les hospices d'aliénés de Norvège en 1892	1
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant pour chaque hospice le nombre des places et le total des journées d'entretien (Tab. I)	4-5
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant le nombre des aliénés indigents et celui appartenant aux classes aisées (Tab. II)	4-5
Cas des maladies intercurrentes dans les hospices d'aliénés (Tab. III)	6
Nombre des aliénés traités dans les hospices (Tab. IV)	7
Nombre des aliénés en traitement dans les hospices au 1er janvier 1892 (Tab. V)	8
Nombre des entrées dans les hospices d'aliénés (Tab. VI)	9
Nombre des sorties en état de guérison (Tab. VII)	9
Nombre des sorties en état d'amélioration (Tab. VIII)	10
Nombre des sorties en état du non guérison (Tab. IX)	10
Nombre des décès dans les hospices d'aliénés (Tab. X)	11
Nombre des aliénés restés en traitement au 31 décembre 1892 (Tab. XI)	11
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés et répartition par formes de la maladie (Tab. XII)	12
Rapport du nombre des sorties et des décès comparé au total des aliénés traités dans les hospices d'aliénés (Tab. XIII)	13
Tableau des entrées dans les hospices réparties par mois (Tab. XIV)	14
Répartition des aliénés par âge et par sexe lors de leur admission dans les hospices (Tab. XV)	15
Durée de la maladie ou du dernier accès lors de l'admission des aliénés (Tab. XVI)	15
Causes de décès indiquées pour les aliénés décédés dans les hospices (Tab. XVII)	16-17
Tableau des entrées réparties par domicile des aliénés (Tab. XVIII)	18
Tableau des entrées réparties par état civil (Tab. XIX)	19
Tableau des entrées dans les hospices d'aliénés réparties par cause présumée de la maladie (Tab. XX)	20-21
Tableau des entrées réparties par profession et par condition sociale (Tab. XXI)	22-23

Oversigt over Anvendelsen af Indespærring (Tab. XXII).....	22-23
Oversigt over Anvendelsen af Tvangstrøie (Tab. XXIII).....	24-25
Middeltallet af daglig arbejdende Syge i Asylerne (Tab. XXIV).....	24-25
Extrakt af Regnskaberne for Gaustad, Eg og Rotvold Asyler for Regnskabsaaret $\frac{1}{7}$ 1891— $\frac{30}{8}$ 1892	26
Uddrag af Aarsberetningen for Gaustad Sindssygeasyl	27
Uddrag af Aarsberetningen for Kristiania Sindssygeasyl	30
Oversigt over Kristiania Sindssygeasyls økonomiske og materielle Tilstand ved Udgangen af Aaret	41
Uddrag af Aarsberetningen for Oslo Sindssygeasyl	43
Extrakt af Regnskabet for Oslo Sindssygeasyl	44
Oversigt over Kristiansands Sindssygeasyls Indtægter og Udgifter.....	44
Uddrag af Aarsberetningen for Eg Sindssygeasyl	45
Uddrag af Aarsberetningen for Stavangers Asyl	48
Extrakt af Regnskabet for Stavangers Sindssygeasyl	49
Uddrag af Aarsberetningen for Newengårdens Sindssygeasyl	49
Extrakt af Regnskabet for Newengårdens Sindssygeasyl	56
Uddrag af Aarsberetningen for Rosenbergs Sindssygeasyl	58
Oversigt over Rosenbergs Sindssygeasyls økonomiske Tilstand ved Udgangen af Aaret.....	61
Uddrag af Aarsberetningen for Møllendals Sindssygeasyl	62
Uddrag af Aarsberetningen for Trondhjems Hospitals Sindssygeasyl.....	64
Oversigt over Trondhjems Hospitals Sindssygeasyls Indtægter og Udgifter	66
Uddrag af Aarsberetningen for Rotvold Sindssygeasyl	68

Bilag:

Undersøgelser i forskellige Lande angaaende Statens Forhold til sindssyge Forbrydere og forbryderske Sindssyge af kgl. Fuldmægtig A. Færden.

Relevé de l'application de reclusion (Tab. XXII)	22-23
Relevé des causes, qui ont occasionné l'application de camisole de force ..	24-25
Nombre moyen par jour des aliénés occupés au travail dans les diverses hospices (Tab. XXIV).....	24-25
Tableau des recettes et des dépenses des établissements d'aliénés de Gaustad, d'Eg et de Rotvold $\frac{1}{7}$ 1891— $\frac{30}{8}$ 1892	26
Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Gaustad.....	27
Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Kristiania	30
Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Kristiania	41
Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Oslo	43
Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés d'Oslo ..	44
Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Kristiansand	44
Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Eg	45
Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Stavanger	48
Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Stavanger ..	49
Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Newengården	49
Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Newengården	56
Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Dr. Rosenberg	58
Sommaire des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Dr. Rosenberg	61
Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Møllendal (Dr. Martens) ..	62
Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Trondhjem	64
Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Trondhjem	66
Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rotvold	68

Appendice:

Recherches sur l'internement des délinquants aliénés et aliénés criminels dans divers pays par And. Færden.

Oversigt over Sindssygeasylernes Virksomhed i 1892.

Antallet af Sindssygeasylers var ligesom i forrige Aar 11; Antallet af Sygepladse var steget til 1494 (Aaret forud 1472) ved Forøgelse af Pladsantallet i Newengaardens Asyl med 22 Pladse. Asylerne var:

Gaustad, Statsasyl ved Kristiania med 330 Pladse, Halvdelen for hvert Køn.

Kristiania kommunale Asyl med 120 Pladse, 76 for Mænd og 44 for Kvinder.

Oslo Asyl i Kristiania med 40 Pladse, kun for Kvinder.

Kristiansands kommunale Asyl med 21 Pladse.

Eg, Statsasyl i Kristiansand med 230 Pladse, Halvdelen for hvert Køn.

Stavangers kommunale Asyl med 5 Pladse.

Newengaarden, Bergens kommunale Asyl i Bergen med 200 Pladse, Halvdelen for hvert Køn.

Rosenbergs Asyl, privat, i Bergen med 170 Pladse, 115 for Mænd, 55 for Kvinder.

Møllendal, privat Asyl, ved Bergen med 56 Pladse, omtrent Halvdelen for hvert Køn.

Trondhjems kommunale Asyl med 82 Pladse.

Rotvold, Statsasyl ved Trondhjem, med 240 Pladse, Halvdelen for hvert Køn.

I Tabel I gives en *Oversigt over Asylernes Virksomhed*, Behandlingens Udfald, Forpleiningsdagernes Antal m. m.

I 1892 indlagdes 792 Personer, 35 mindre end Aaret forud.

Forholdet af *Indlæggelser* til Antallet af Sygepladse for samtlige Asylers med 1494 Sygepladse udgjorde 53,0 pCt. og var for hvert Asyl følgende:

Rotvold	69,6 pCt.	Trondhjem	31,7 pCt.
Gaustad	65,8 —	Møllendal	21,4 —
Eg	64,8 —	Rosenbergs	20,6 —
Newengaarden	62,5 —	Oslo	12,5 —
Stavanger	60,0 —	Kristiansand	9,5 —
Kristiania	42,5 —		

Forholdet mellem *Mænd* og *Kvinder* sees af følgende Sammenstilling:

	Mænd.	Kvinder.
Tilbageiggende fra 1891	52,2 pCt.	47,8 pCt.
Indkomne i 1892	52,7 —	47,3 —
Udgaaede og Døde	53,2 —	46,8 —
Tilbageiggende ved Udgangen af 1892	51,9 —	48,1 —
Tilsammen Behandlede	52,3 —	47,7 —

Forholdet af Tilbageiggende, Indkomne, Udgaaede og Døde til samtlige Behandlede ved de enkelte Asylers sees af Tabel XIII.

Af de *Udgaaede* og *Døde* udskreves 250 (33,7 pCt.) helbredede, 175 (23,7 pCt.) i forbedret Tilstand, 203 (27,4 pCt.) uhelbredede, 11 (1,5 pCt.) efter afgiven Erklæring og 101 (13,7 pCt.) døde.

Forpleiningsdagens Antal udgjorde 557056 eller gennemsnitlig for hver af samtlige Behandlede 245,2 Dage (i 1891 238,4 Dage, i 1890 232,8 Dage).

Middeltal af daglig behandlede Syge var 1522,0 (i 1891 1461,5, i 1890 1380,8).

Antallet af de for *Fattigvæseners* og *Privates* Regning behandlede Syge sees af Tabel II.

For det *Offentliges* Regning forpleiedes 1900 eller 83,6 pCt., for *Privates* Regning 372 eller 16,4 pCt.

Sundhedstilstanden betegnes idetheletaget som god; i Rotvold Asyl angrebes mange af Diarrhoe, der i 3die Kvartal fik Præget af en Epidemi med dysenterisk Karakter.

Dødsarsagerne og de Dødes Alder sees af Tabel XVII. Den hyppigste Dødsarsag var Lungetuberkulose, hvorefter indtraf 28 eller 27,7 pCt. af samtlige kjendte Dødsfald.

Tabel XIV viser Fordelingen af de *indkomne Tilfælde paa de enkelte Maaned*, som efter Hyppigheden af Indlæggelser faar følgende Orden:

Juni	79	April	68	August	61
Januar	75	Marts	67	September	60
Juli	70	November	63	Februar	57
Oktober	69	December	62	Mai	56

De *Indkomnes Alder* vil sees af Tabel XV. Af tilsammen 783, (4 Mænd og 1 Kvinde, indlagte til Observation, og 3 Mænd og 1 Kvinde, for hvis Vedkommende Alderen er ukjendt, er ikke medregnede) var:

46 eller	5,9 pCt. mellem	15—20 Aar	97 eller	12,4 pCt. mellem	50—60 Aar.
206 —	26,3 —	20—30 —	67 —	8,6 —	60—70 —
202 —	25,8 —	30—40 —	16 —	2,0 —	70—80 —
147 —	18,7 —	40—50 —	2 —	0,3 —	80—90 —

Om *Sygdommens eller det sidste Anfalds Varighed* (Tabel XVI) ved Indlæggelsen haves Opgave for 776, idet de til Observation Indlagte ikke er medregnede. Den var for:

326 eller	42,0 pCt. under	1/2 Aar
71 —	9,2 —	fra 1/2—1 —
56 —	7,2 —	1—2 —
256 —	33,0 —	2 Aar og derover
67 —	8,6 —	ukjendt eller uopgivet Tid.

Om de *Indkomnes Hjemstavn* anføres for 787, idet 4 Mænd og 1 Kvinde, indlagte til Observation, ikke er medregnede, at 493 eller 62,7 pCt. var fra Landdistrikterne, 275 eller 34,9 pCt. fra Byerne, 15 eller 1,9 pCt. hjemmehørende i Udlandet, og for 4 eller 0,5 pCt. er Hjemstavn ukjendt.

Ægteskabsforhold kjendes for 783 (se Tabel XIX). 442 eller 56,5 pCt. var ugifte, 294 eller 37,5 pCt. gifte og 47 eller 6,0 pCt. Enker og Enkemænd; for 4 Mænd er Forholdet ukjendt.

En Sammenstilling af de opgivne *Aarsager til Sindssygdommen* hos de Indkomne er givet i Tabel XX.

Om *Stand og Stilling* haves Opgave for 787, idet 5 til Observation Indlagte ikke er medregnede. De fleste, 33,3 pCt., tilhørte Bonde-, Husmands- og Inderstanden, 15,2 pCt. Arbejderstanden, 14,4 pCt. Haandværkerstanden, 11,7 pCt. Tjenerstanden og 6,6 pCt. Sømandsstanden (se Tabel XXI).

Mekaniske Tvangsmidler er paa Eg Asyl anvendt paa 2 Mænd og 2 Kvinder. I Uddraget af Asyls Aarsberetning findes nærmere Redegjørelse for disse Tilfælde.

Indespærring opgives at have været anvendt paa de i Tabel XXII opførte 7 Asylere i tilsammen 6809,7 Døgn eller 29,3 Timer pr. 100 Forpleiningsdage, deraf 19,3 Døgn i de 3 Statsasylere, 6358 Døgn i Newengaarden og 1428,3 Døgn i de to private Asylere.

Arbeidsvirksomheden blandt de Sindssyge er anført i Tabel XXIV.

Efter «Forklaringer til Statsregnskabet, Budgetaaret 1891—1892» er indtaget Extrakt af de 3 Statsasylers Regnskab for samme Tidsrum. (Tabel XXV).

Den *psychiatriske Klinik* paa Gaustad Asyl afholdtes i 1ste Semester 1892 for 65 medicinske Studerende.

Da den hidtil paa de fra Asylerne indsendte Ekstrakter benyttede Nomenklatur ikke længere har vist sig tilfredsstillende, og der som Følge heraf allerede fra flere Asylere er foretaget saa mange og saa væsentlige Forandringer i Sygdomsbenævnelserne, at den statistiske Bearbejdelse af dem næsten var umuliggjort, har det vist sig nødvendigt allerede for Aaret 1892 saavidt muligt at samle de forskellige Sygdomstilfælde under følgende Diagnoser: Melancholia, Mania, Amentia, Dementia, Paranoia, Insania periodica, Insania epileptica, Insania hysterica, Insania hypochondrica, Insania degenerativa, Alcoholismus, Paralysis generalis, Vitia organica cerebri, Idiotia og Til Observation. Under Benævnelsen Amentia, hvilken Diagnose først er benyttet af afdøde Professor Meynert i Wien og her i Skandinavien senere er optaget bl. a. af Prf. Pontoppidan i København, er henført alle de akut opstaaede Tilfælde af Sindssygdom, hvor Forvirring er det mest fremtrædende Sygdomssymptom, hvilke Tilfælde i senere Tid ved de forskellige Asylere er opført under forskellige Benævnelser, som Melancholia cum stupore, Stupiditas, Dementia acuta og Paranoia acuta. Under Benævnelsen Insania degenerativa er sammenfattet de væsentlig paa hereditær Basis opstaaede Sygdomstilfælde med atypisk, til Degeneration tenderende Forløb og mere ubestemte, varierende Symptomer (t. Ex. Tvangsforestillinger, Impulsivitet, moralsk Imbecillitet, sexuel Perversitet o. s. v.), som ikke lader sig indordne under nogen anden af de ovenstaaende Benævnelser.

Under 15de Februar 1894 blev samtlige Asylere ved en Rundskrivelse anmodet om for Fremtiden at benytte ovenstaaende Diagnoser. Inden Asylerne selv har foretaget den fornødne Overførelse til de nye Diagnoser, vil der naturligvis ikke kunne ventes noget fuldt nøiagtigt Resultat.

Bilag.

Som Bilag følger en Stipendieberetning af kgl. Fuldmægtig, cand. jur. A. Færden: Undersøgelser i forskellige Lande angaaende Statens Forhold til sindssyge Forbrydere og forbryderske Sindssyge.

Tabel I. Oversigt over Antallet af de

Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant pour chaque

Asyl.	Tilbageiggende ved Udgangen af 1891.			Indkomne i 1892.			Tilsammen. Behandlede i 1892.			Ud-					
										helbredede.			i forbedret Tilstand.		
	Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf	
		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.
Gaustad.....	335	164	171	217	124	93	552	288	264	62	28	34	82	45	37
Kristiania.....	109	65	44	51	32	19	160	97	63	17	8	9	4	3	1
Oslo.....	40	-	40	5	-	5	45	-	45	1	-	1	1	-	1
Kristiansand.....	23	10	13	2	2	-	25	12	13	-	-	-	-	-	-
Eg.....	251	124	127	149	73	76	400	197	203	55	28	27	17	4	13
Stavanger.....	8	5	3	3	-	3	11	5	6	1	-	1	2	1	1
Newengaarden..... ¹⁾	166	94	72	125	58	67	291	152	139	46	22	24	26	17	9
Rosenbergs.....	157	112	45	35	26	9	192	138	54	3	-	3	5	5	-
Møllendal.....	63	32	31	12	6	6	75	38	37	5	4	1	1	-	1
Trondhjem.....	86	43	43	26	13	13	112	56	56	10	4	6	5	1	4
Rotvold.....	242	123	119	167	83	84	409	206	203	50	23	27	32	14	18
Tilsammen	1480	772	708	792	417	375	2272	1189	1083	250	117	133	175	90	85

¹⁾ Ifølge forrige Aarsliste var der tilbageiggende 165 Personer, 93 Mænd og 72 Kvinder.

Tabel II. Forholdet mellem offentlige og

Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant le nombre

Asyl.	Tilbageiggende fra 1891.						Indkomne i 1892.						Tils. Behand-		
	Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.		
	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.
	Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.	
Gaustad ¹⁾	262	124	138	73	40	33	141	74	67	76	50	26	403	198	205
Kristiania.....	109	65	44	-	-	-	51	32	19	-	-	-	160	97	63
Oslo.....	33	-	33	7	-	7	4	-	4	1	-	1	37	-	37
Kristiansand.....	21	8	13	2	2	-	2	2	-	-	-	-	23	10	13
Eg ²⁾	214	101	113	37	23	14	113	55	58	36	18	18	327	156	171
Stavanger.....	8	5	3	-	-	-	3	-	3	-	-	-	11	5	6
Newengaarden.....	141	77	64	25	17	8	82	37	45	43	21	22	223	114	109
Rosenbergs ³⁾	145	102	43	12	10	2	33	25	8	2	1	1	178	127	51
Møllendal.....	61	30	31	2	2	-	11	5	6	1	1	-	72	35	37
Trondhjem.....	81	42	39	5	1	4	24	12	12	2	1	1	105	54	51
Rotvold ⁴⁾	218	110	108	24	13	11	143	71	72	24	12	12	361	181	180
Tilsammen	1293	664	629	187	108	79	607	313	294	185	104	81	1900	977	923

¹⁾ I Aarets Løb er 9 Mænd og 8 Kvinder gaaede over fra privat til offentlig Forpleining, 9 gaaet over fra privat til offentlig Forpleining. ²⁾ 1 Mand og 2 Kvinder er i Aarets Løb gaaede over pleining; i et Tilfælde udredes Udgifterne delvis privat.

paa Sindssygeasylerne Behandlede.

hospice le nombre des places et le total des journées d'entretien.

gaaede						Døde.						Tilsammen Udgaade og Døde.						Tilbageliggende ved Udgangen af 1892.						Middel- belæg.		Antal Forpleinings- dage.	
uhelbredede.			efter afgiven Erklæring.																								
Tils.			Deraf			Tils.			Deraf			Tils.			Deraf			Tils.			Deraf						
		Md.	Kv.			Md.	Kv.			Md.	Kv.			Md.	Kv.			Md.	Kv.			Md.	Kv.				
48	27	21	4	3	1	25	18	7	221	121	100	331	167	164			336,0			122 991							
23	16	7	1	1	-	13	9	4	58	37	21	102	60	42			107,3			39 259							
1	-	1	-	-	-	2	-	2	5	-	5	40	-	40			40,8			14 940							
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	12	13			24,1			8 829							
48	22	26	4	3	1	10	7	3	134	64	70	266	133	133			262,3			95 984							
1	-	1	-	-	-	-	-	-	4	1	3	7	4	3			7,0			2 563							
11	5	6	2	2	-	9	7	2	94	53	41	197	99	98			184,8			67 651							
7	3	4	-	-	-	12	11	1	27	19	8	165	119	46			162,8			59 580							
1	1	-	-	-	-	4	2	2	11	7	4	64	31	33			63,9			23 391							
6	4	2	-	-	-	2	2	-	23	11	12	89	45	44			88,4			32 356							
57	35	22	-	-	-	24	9	15	163	81	82	246	125	121			244,6			89 512							
203	113	90	11	9	2	101	65	36	740	394	346	1532	795	737			1 522,0			557 056							

private i Sindssygeasylerne Behandlede.

des aliénés indigents et celui appartenant aux classes aisées.

Lede i 1892.			Udgaaede.						Døde.						Tilbageliggende ved Ud- gangen af 1892.					
Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.		
Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf	
	Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.
149	90	59	142	71	71	54	32	22	20	15	5	5	3	2	258	121	137	73	46	27
8	-	-	45	28	17	-	-	-	13	9	4	-	-	-	102	60	42	-	-	-
-	-	8	2	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	2	35	-	35	5	-	5
2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	10	13	2	2	-
73	41	32	101	45	56	23	12	11	6	5	1	4	2	2	224	109	115	42	24	18
-	-	-	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	4	3	-	-	-
68	38	30	55	30	25	29	15	14	6	6	-	3	1	2	162	78	84	36	22	14
14	11	3	12	6	6	3	2	1	12	11	1	-	-	-	157	111	46	8	8	-
3	3	-	6	4	2	1	1	-	2	-	2	2	-	-	64	31	33	-	-	-
7	2	5	18	8	10	3	1	2	2	2	-	-	-	-	85	44	41	4	1	3
48	25	23	119	62	57	20	10	10	22	9	13	2	-	2	221	110	111	25	15	10
372	212	160	504	255	249	134	73	61	83	57	26	18	8	10	1338	678	660	195	118	77

Mænd og 1 Kvinde, indlagte til Observation, medregnede. ³⁾ I Aarets Løb er 3 Mænd og 1 Kvinde fra privat til offentlig Forplejning. ⁴⁾ I Aarets Løb er 1 Kvinde overført fra privat til offentlig For-

Tabel III. Intercurrente Sygdomme paa Asylerne i 1892.

Cas des maladies intercurrentes dans les hospices d'aliénés.

Sygdom.	Ialt behandlede Tilfælde.			Gautstad.		Kristi- ania.		Oslo.	Eg.		Newen- gaarden.		Rosen- bergs.		Trond- hjem.		Rørvold.	
	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Abscessus, Phleg- mone	3	2	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Alopecia areata . . .	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angina	12	3	9	-	-	-	-	1	1	4	-	-	-	-	-	-	2	4
Apoplexia cerebri . .	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
Bronchitis, Catarrhus	22	6	16	-	-	-	-	1	-	-	4	8	-	-	2	6	-	1
Cancer	5	2	3	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2
Cardialgia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Contusio	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Corpus alien. recti . .	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cystitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoea	91	27	64	-	-	-	-	5	1	7	5	9	-	-	2	6	19	37
Diphtheritis	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Eczema universale . .	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Erysipelas	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Febris rheumatica . .	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-
Fractura	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Gangræna	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Gastroenteritis	3	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmaturia	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Hernia incarcerata . .	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Hydrarthrus genus . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Icterus catarrhalis . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Influenza	51	27	24	18	13	-	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-	6	9
Iritis	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Luxatio	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Lymphangitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Mastitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Morbus Brightii . . .	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Perityphlitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Pleuritis	4	2	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Pneumonia	12	9	3	3	1	2	1	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	1
Rheumatismus musc. .	6	3	3	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-
Scorbutus	4	1	3	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberculosis miliaris	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— pulmon.	23	16	7	-	-	1	2	-	2	1	4	-	6	-	-	-	3	4
Ulcera	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vulnera	8	3	5	-	-	-	-	1	1	4	-	-	-	-	-	-	2	-
Tilsammen	282	121	161	26	20	5	3	9	13	21	25	26	9	1	4	12	39	69

Tabel IV. Tilsammen Behandlede.

Nombre des aliénés traités dans les hospices.

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristi-ania.		Oslo.	Kristi-ansand.		Eg.		Stavan-ger.		Newen-gaarden.		Rosen-bergs.		Møllen-dal.		Trond-hjem.		Rotvold.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.																					
Melancholia	549	240	309	91	92	16	21	10	-	2	33	61	3	3	27	29	12	8	6	5	10	17	42	61
Mania	434	162	272	51	83	14	8	6	-	1	20	35	2	3	19	39	15	12	12	12	4	8	25	65
Amentia	51	32	19	4	4	-	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-	1	-	-	-	1	22	7	-
Dementia	787	468	319	78	45	49	28	26	11	10	70	50	-	-	61	51	102	31	19	19	26	23	52	36
Paranoia	181	111	70	20	14	-	-	-	-	-	40	34	-	-	17	7	-	-	-	-	3	1	31	14
Insania periodica	18	9	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9
— epileptica	59	41	18	6	1	5	2	2	-	-	1	5	-	-	7	1	7	1	1	7	3	8	2	-
— hysterica	38	3	35	3	15	-	-	-	-	-	8	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	6
— hypochondrica ..	6	6	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
— degenerativa ..	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	23	23	-	4	-	-	-	-	1	-	11	-	-	-	5	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Paralysis generalis...	36	31	5	10	-	6	3	-	-	-	5	1	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	6	1
Vitia organica cerebri.	3	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Idiotia	59	40	19	6	6	1	1	1	-	-	7	2	-	-	7	3	1	1	1	-	5	3	7	2
Til Observation	24	19	5	10	3	1	-	-	-	-	4	1	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	2272	1189	1083	288	264	97	63	45	12	13	197	203	5	6	152	139	138	54	38	37	56	56	206	203

Tabel V. Tilbageliggende ved Udgangen af 1891.

Nombre des aliénés en traitement dans les hospices au 1er janvier 1892.

Sygdom.	Samtlige Asylr.			Gaustad.		Kristi- ania.		Oslo.	Kristian- sand.		Eg.		Stavan- ger.		Newen- gaarden.		Rosen- bergs.		Møllen- dal.		Trond- hjem.		Rotvold.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.																					
Melancholia	313	126	187	52	62	9	15	7	-	2	15	33	3	1	5	10	7	7	3	4	8	10	24	36
Mania	267	101	166	30	53	8	4	5	-	1	8	22	2	2	9	12	11	8	11	11	4	7	18	41
Amentia	25	13	12	4	3	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	5	3
Dementia	637	376	261	52	33	40	21	25	9	10	57	37	-	-	54	44	86	27	17	15	22	21	39	28
Paranoia	117	75	42	13	8	-	-	-	-	-	29	23	-	-	11	2	-	-	-	-	2	1	20	8
Insania periodica	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1
— epileptica	36	25	11	3	1	2	1	2	-	-	1	3	-	-	5	1	6	1	-	1	3	1	5	-
— hysterica	10	1	9	1	5	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— hypochondrica ..	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
— degenerativa ..	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	9	9	-	1	-	-	-	-	1	-	4	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Paralysis generalis...	19	15	4	4	-	4	3	-	-	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	3	1
Vitia organica cerebri	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Idiotia	36	23	13	2	4	2	-	1	-	-	4	2	-	-	6	3	1	1	1	-	4	2	3	-
Til Observation	3	1	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	1480	772	708	164	171	65	44	40	10	13	124	127	5	3	94	72	112	45	32	31	43	43	123	119

Tabel VI. Indkomne.

Nombre des entrées dans les hospices d'aliénés.

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristiansand.		Eg.		Stavanger.		Newengaarden.		Rosenbergs.		Møllendal.		Trondhjem.		Røtved.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.																					
Melancholia	236	114	122	39	30	7	6	3	-	-	18	28	-	2	22	19	5	1	3	1	2	7	18	25
Mania	167	61	106	21	30	6	4	1	-	-	12	13	-	1	10	27	4	4	1	1	-	1	7	24
Amentia	26	19	7	-	1	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	4
Dementia	150	92	58	26	12	9	7	1	2	-	13	13	-	-	7	7	16	4	2	4	4	2	13	8
Paranoia	64	36	28	7	6	-	-	-	-	-	11	11	-	-	6	5	-	-	-	-	1	-	11	6
Insania periodica	14	6	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	8
— epileptica	23	16	7	3	-	3	1	-	-	-	-	2	-	-	2	-	1	-	-	-	4	2	3	2
— hysterica	28	2	26	2	10	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	5
— hypochondrica	4	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
— degenerativa	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	14	14	-	3	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Paralysis generalis . . .	17	16	1	6	-	2	-	-	-	-	3	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Vitia organica cerebri . .	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Idiotia	23	17	6	4	2	4	1	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	4	2
Til Observation	21	18	3	9	1	1	-	-	-	-	4	1	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	792	417	375	124	93	32	19	5	2	-	73	76	-	3	58	67	26	9	6	6	13	13	83	84

Tabel VII. Udskrevne helbredede.

Nombre des sorties en état de guérison.

Melancholia.....	110	52	58	13	13	3	7	-	-	-	11	13	-	1	11	8	-	1	3	-	2	6	9	9
Mania.....	109	44	65	13	19	5	2	1	-	-	7	8	-	-	10	16	-	2	1	1	-	-	8	16
Amentia.....	9	7	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	2
Dementia.....	6	3	3	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Paranoia.....	7	5	2	-	-	-	-	-	-	-	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Insania hysterica....	3	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus.....	6	6	-	1	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Tilsammen	250	117	133	28	34	8	9	1	-	-	28	27	-	1	22	24	-	3	4	1	4	6	23	27

Tabel VIII. Udskrevne i forbedret Tilstand.

Nombre des sorties en état d'amélioration.

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristiansand.		Eg.		Stavanger.		Nyen-gaarden.		Rosenbergs.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.																					
Melancholia	69	31	38	14	12	2	-	-	-	-	-	8	1	1	4	4	2	-	-	-	1	3	7	10
Mania	33	16	17	12	11	1	1	-	-	-	-	1	-	-	1	1	1	-	-	1	-	-	1	2
Amentia	6	3	3	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1
Dementia	35	21	14	11	9	-	-	1	-	-	-	1	-	-	7	3	2	-	-	-	-	-	1	-
Paranoia	9	9	-	4	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Insania periodica	5	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4
— epileptica	5	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
— hysterica	3	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— hypochondrica	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	4	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Idiotia	4	-	4	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	175	90	85	45	37	3	1	1	-	-	4	13	1	1	17	9	5	-	-	1	1	4	14	18

Tabel IX. Udskrevne Uhelbredede.

Nombre des sorties en état de non guérison.

Melancholia	37	18	19	5	2	4	1	-	-	-	7	6	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2	8	
Mania	26	9	17	4	6	1	-	-	-	-	1	5	-	1	-	-	1	2	-	-	-	2	3	
Amentia	3	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	
Dementia	72	41	31	9	10	7	3	1	-	-	10	6	-	-	2	3	1	1	1	-	3	1	8	
Paranoia	25	13	12	3	1	-	-	-	-	-	2	9	-	-	2	-	-	-	-	-	-	6	2	
Insania periodica	7	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1	
— epileptica	8	7	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	1	
— hysterica	4	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
— hypochondrica	3	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
Alcoholismus	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Paralysis generalis	8	6	2	2	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	
Idiotia	9	7	2	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	3	1	
Tilsammen	203	113	90	27	21	16	7	1	-	-	22	26	-	1	5	6	3	4	1	-	4	2	35	22

Tabel X. Døde.
 Nombre des décès dans les hospices d'aliénés.

Sygdom.	Samtlige Asylr.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristiansand.		Eg.		Stavanger.		Newengaarden.		Rosenbergs.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.																					
Melancholia	35	19	16	8	3	2	3	1	-	-	2	2	-	-	2	-	1	-	-	-	1	-	3	7
Mania	15	8	7	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	1	-	-	1	-	-	3
Amentia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Dementia	31	25	6	6	1	2	1	1	-	-	2	-	-	-	1	1	8	-	2	1	-	-	4	1
Paranoia	6	3	3	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Insania epileptica ...	3	2	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Paralysis generalis ..	7	6	1	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Vitia organica cerebri	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Idiotia	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	101	65	36	18	7	9	4	2	-	-	7	3	-	-	7	2	11	1	2	2	2	-	9	15

Tabel XI. Tilbageliggende ved Udgangen af 1892.
 Nombre des aliénés restés en traitement au 31 décembre 1892.

Melancholia	301	123	178	¹⁾ 54	62	5	10	9	-	2	13	32	2	1	10	17	9	6	3	5	6	7	21	27
Mania	253	87	166	²⁾ 22	45	5	5	5	-	1	12	21	2	2	7	21	11	7	11	10	3	8	14	41
Amentia	32	20	12	3	2	-	-	-	-	-	6	5	-	-	-	-	1	-	-	-	1	11	3	-
Dementia	639	374	265	^{1&2)} 48	25	40	24	23	11	10	57	40	-	-	50	44	91	30	16	18	22	22	39	29
Paranoia	133	80	53	¹⁾ 12	13	-	-	-	-	-	28	22	-	-	13	7	-	-	-	3	1	24	10	-
Insania periodica	6	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	-
— epileptica	43	29	14	4	1	1	2	2	-	-	1	4	-	-	5	1	6	1	-	-	7	2	5	1
— hysterica	28	3	25	3	11	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	5	-
— hypochondrica ...	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
— degenerativa ...	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	12	12	-	1	-	-	-	-	-	1	6	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Paralysis generalis...	20	18	2	7	-	4	1	-	-	-	2	1	-	-	2	-	1	-	-	-	-	2	-	-
Vitia organica cerebri	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Idiotia	46	33	13	5	3	5	-	1	-	-	³⁾ 8	1	-	-	5	3	1	1	1	-	4	3	4	1
Til Observation	12	9	3	7	2	-	-	-	-	-	³⁾ -	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	1532	795	737	167	164	60	42	40	12	13	133	133	4	3	99	98	119	46	31	33	45	44	125	121

¹⁾ 2 Mænd overførte fra Dementia til Melancholia, 1 Mand fra Paranoia til Melancholia. ²⁾ 2 Mænd overførte fra Dementia til Mania.
³⁾ 1 Mand overført fra Til Observation til Idiotia.

Tabel XII. Sygdomsform og Behandlingens Udfald for samtlige Sindssygeasyler.

Tableau du mouvement des hospices d'aliénés et répartition par formes de maladie.

Sygdom.	Tilbage- liggende fra Aaret 1891.		Indkomne i Aaret 1892.		Tilsammen Behandlede.			Udgaaede								Døde.		Tilbage- liggende ved Ud- gangen af 1892.		Procentforhold til					
								hel- bredede.		i for- bedret Tilstand.		uhel- bredede.		efter af- given Er- klæring.						samtlige for samme Sygdom Behand- lede				samtlige	
	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	helbre- dede.	i forbedret Tilstand.	uhel- bredede.	døde.	Behand- lede.	Ind- komne.		
Melancholia	126	187	114	122	549	240	309	52	58	31	38	18	19	-	-	19	16	¹⁾ 123	178	20,0	12,6	6,7	6,4	24,2	29,8
Mania	101	166	61	106	434	162	272	44	65	16	17	9	17	-	-	8	7	²⁾ 87	166	25,1	7,6	6,0	3,5	19,1	21,1
Amentia	13	12	19	7	51	32	19	7	2	3	3	2	1	-	-	-	1	20	12	17,6	11,8	5,9	2,0	2,2	3,3
Dementia	376	261	92	58	787	468	319	3	3	21	14	41	31	-	-	25	6	^{1&2)} 374	265	0,8	4,4	9,1	3,9	34,6	18,9
Paranoia	75	42	36	28	181	111	70	5	2	9	-	13	12	-	-	3	3	¹⁾ 80	53	3,9	5,0	13,8	3,3	7,9	8,1
Insania periodica	3	1	6	8	18	9	9	-	-	1	4	6	1	-	-	-	-	2	4	-	27,8	38,9	-	0,8	1,8
— epileptica	25	11	16	7	59	41	18	-	-	3	2	7	1	-	-	2	1	29	14	-	8,5	13,6	5,1	2,6	2,9
— hysterica	1	9	2	26	38	3	35	-	3	-	3	-	4	-	-	-	-	3	25	7,9	7,9	10,5	-	1,7	3,5
— hypochondrica ..	2	-	4	-	6	6	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	2	-	-	16,7	50,0	-	0,3	0,5
— degenerativa ..	1	-	1	2	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	0,2	0,4
Alcoholismus	9	-	14	-	23	23	-	6	-	4	-	1	-	-	-	-	-	12	-	26,1	17,4	4,3	-	1,0	1,8
Paralysis generalis...	15	4	16	1	36	31	5	-	-	1	-	6	2	-	-	6	1	18	2	-	2,8	22,2	19,4	1,6	2,1
Vitia organica cerebri	1	-	1	1	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	66,7	0,1	0,2	
Idiotia	23	13	17	6	59	40	19	-	-	-	4	7	2	-	-	1	-	³⁾ 33	13	-	6,8	15,3	1,7	2,6	2,9
Til Observation	1	2	18	3	24	19	5	-	-	-	-	-	-	9	2	-	-	³⁾ 9	3	-	-	-	-	1,1	2,7
Tilsammen	772	708	417	375	2272	1189	1083	117	133	90	85	113	90	9	2	65	36	795	737						

¹⁾ 2 Mænd overførte fra Dementia til Melancholia, 1 Mand fra Paranoia til Melancholia. ²⁾ 2 Mænd overførte fra Dementia til Mania.
³⁾ 1 Mand overført fra Til Observation til Idiotia.

Tabel XIII. Forholdet af Tilbageliggende, Indkomne, Udgaade og Døde til de paa hvert Asyl tilsammen behandlede.

Rapport du nombre des sorties et des décès comparé au total des aliénés traités dans les hospices.

	Tilsammen for alle Asyler.	Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Kristiansand.	Eg.	Stavanger.	Newengaarden.	Rosenbergs.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Tilbageliggende fra 1891	65,2	60,7	68,1	88,9	92,0	62,7	72,7	57,0	81,8	84,0	76,8	59,2
Indkomne i 1892	34,8	39,3	31,9	11,1	8,0	37,3	27,3	43,0	18,2	16,0	23,2	40,8
Udgaade helbredede	11,0	11,2	10,6	2,2	-	13,7	9,1	15,8	1,6	6,7	8,9	12,2
— i forbedret Tilstand	7,7	14,9	2,5	2,2	-	4,3	18,2	8,9	2,6	1,4	4,4	7,8
— uhelbredede	8,9	8,7	14,4	2,2	-	12,0	9,1	3,8	3,6	1,3	5,4	14,0
— efter afgiven Erklæring	0,4	0,7	0,6	-	-	1,0	-	0,7	-	-	-	-
Døde	4,5	4,5	8,1	4,5	-	2,5	-	3,1	6,3	5,3	1,8	5,9
Tilsammen Udgaade og Døde	32,5	40,0	30,2	11,1	-	33,5	36,4	32,3	14,1	14,7	20,5	39,9
Tilbageliggende ved Aarets Udgang	67,5	60,0	63,8	88,9	100,0	66,5	63,6	67,7	85,9	85,3	79,5	60,1

Tabel XIV. Oversigt over Tiden paa Aaret for de Syges Indlæggelse paa Asylerne.

Tableau des entrées dans les hospices réparties par mois.

Asyl.	Januar.			Februar.			Marts.			April.			Mai.			Juni.			Juli.			August.			September			Oktober.			November.			December.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad.....	16	13	3	18	9	9	15	6	9	19	13	6	17	6	11	20	10	10	31	13	18	14	9	5	18	14	4	17	11	6	17	11	6	15	9	6
Kristiania.....	8	5	3	1	-	1	4	2	2	4	4	-	1	-	1	3	3	-	2	1	1	5	3	2	5	1	4	5	3	2	9	7	2	4	3	1
Oslo.....	2	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Kristiansand.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Eg ¹⁾	15	8	7	9	4	5	16	9	7	11	7	4	9	5	4	18	9	9	10	4	6	12	6	6	12	7	5	7	4	3	11	3	8	14	3	11
Stavanger.....	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Newengaarden.....	12	9	3	6	2	4	16	8	8	10	5	5	12	6	6	11	6	5	9	5	4	9	4	5	5	2	3	14	4	10	10	4	6	11	3	8
Rosenbergs.....	3	3	-	3	2	1	3	2	1	4	3	1	3	2	1	2	-	2	2	1	1	6	6	-	-	-	-	3	2	1	5	4	1	1	1	-
Møllendal.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	4	-	4	-	-	2	2	-
Trondhjem.....	2	1	1	1	1	-	2	1	1	2	1	1	1	1	-	3	2	1	3	1	2	4	2	2	-	-	-	5	2	3	2	-	2	1	1	-
Rotvold.....	15	6	9	18	10	8	11	5	6	16	7	9	11	6	5	21	10	11	12	4	8	11	8	3	18	12	6	13	4	9	9	5	4	12	6	6
Tilsammen	75	46	29	57	28	29	67	33	34	68	41	27	56	28	28	79	40	39	70	29	41	61	38	23	60	37	23	69	31	38	63	34	29	62	28	34

¹⁾ 4 Mænd og 1 Kvinde, indlagte til Observation, ikke medregnede.

Tabel XV. De Sindssyges Alder ved Indlæggelsen.

Répartition des aliénés par âge et par sexe lors de leur admission dans les hospices.

Asyl.	Tilsammen.	Deraf		15—		20—		30—		40—		50—		60—		70—		80—90	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Gaustad ¹⁾	213	121	92	11	5	32	26	32	28	20	19	11	10	12	3	3	1	-	-
Kristiania	51	32	19	-	-	6	6	11	5	7	5	2	1	6	2	-	-	-	-
Oslo	5	-	5	-	-	-	-	2	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Kristiansand	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Eg ²⁾	144	69	75	5	5	19	19	20	16	8	24	14	8	3	3	-	-	-	-
Stavanger	3	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Newengaarden	125	58	67	5	4	12	14	9	22	17	10	5	10	7	3	2	4	1	-
Rosenbergs	35	26	9	1	-	9	3	7	1	4	2	3	3	1	-	-	-	1	-
Møllendal	12	6	6	-	-	1	1	1	3	1	1	1	1	2	-	-	-	-	-
Trondhjem	26	13	13	1	-	4	2	4	2	3	2	1	3	-	1	-	3	-	-
Rotvold	167	83	84	6	3	26	23	19	21	14	10	8	11	9	14	1	2	-	-
Tilsammen	783	410	373	29	17	109	97	103	99	74	73	47	50	40	27	6	10	2	-

¹⁾ Alder ukjendt for 3 Mænd og 1 Kvinde. ²⁾ 4 Mænd og 1 Kvinde indlagte til Observation ikke medregnede.

Tabel XVI. Sygdommens Varighed ved Indlæggelsen.

Durée de la maladie ou du dernier accès lors de l'admission des aliénés.

Asyl.	Tilsammen.	Deraf		Under 1/2 Aar.			1/2—			1—			2 Aar og derover.			Uopgivet og ukjendt Tid.		
		Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad ¹⁾	207	115	92	72	29	43	17	9	8	8	4	4	53	37	16	57	36	21
Kristiania ²⁾ ...	50	31	19	21	11	10	5	3	2	8	6	2	16	11	5	-	-	-
Oslo	5	-	5	-	-	-	1	-	1	-	-	-	4	-	4	-	-	-
Kristiansand ..	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Eg ³⁾	144	69	75	82	33	49	11	8	3	10	3	7	37	23	14	4	2	2
Stavanger	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	2
Newengaarden ..	125	58	67	60	27	33	8	2	6	14	7	7	43	22	21	-	-	-
Rosenbergs	35	26	9	8	6	2	-	-	-	1	-	1	26	20	6	-	-	-
Møllendal	12	6	6	5	3	2	1	1	-	-	-	-	6	2	4	-	-	-
Trondhjem	26	13	13	11	4	7	1	-	1	-	-	-	14	9	5	-	-	-
Rotvold	167	83	84	67	30	37	27	13	14	15	8	7	54	28	26	4	4	-
Tilsammen	776	403	373	326	143	183	71	36	35	56	28	28	256	154	102	67	42	25

¹⁾ 9 Mænd og 1 Kvinde indlagte til Observation ikke medregnede. ²⁾ 1 Mand indlagt til Observation ikke medregnet. ³⁾ 4 Mænd og 1 Kvinde indlagte til Observation ikke medregnede.

Tabel XVI. De opgivne Dødsaaarsager

Causes de décès indiquées pour les

Dødsaaarsag.	Tilsammen.	Deraf.		Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Kristiansand.	Eg.	Stavanger.	Newengarden.	Rosenbergs.	Møllendal.
		Md.	Kv.									
Apoplexia cerebri	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Cancer	5	2	3	-	1	-	-	-	-	-	2	-
Debilitas senilis	5	4	1	1	2	-	-	-	-	-	2	-
Embolia	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Empyema	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Encephalitis	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Enteritis	6	3	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Epilepsia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Gastro-enteritis	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia cerebri	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hernia incarcerata	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrops	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Influenza	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Insania	10	8	2	6	1	-	-	-	-	-	-	-
Meningitis tuberculosa	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Morbus Addisoni	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Brightii	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Myelitis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Paralysis cordis	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
— generalis	7	6	1	1	-	-	-	2	-	1	-	-
Peritonitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pleuritis	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Pneumonia	12	9	3	4	3	-	-	2	-	-	2	-
Pyæmia	3	2	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-
Suffocatio	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberculosis pulmonum	28	18	10	3	3	1	-	5	-	4	6	-
— alior. organ.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tumor hepatis	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	101	65	36	25	13	2	-	10	-	9	12	4

Tabel XVIII. De Indkomnes Hjemstavn.

Tableau des entrées réparties par domicile des aliénés.

		Tilsammen.	Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Kristian- sand.	Eg. ¹⁾	Stavanger.	Newengaa- den.	Rosenbergs.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.
Bygderne i													
Akershus	Amt	26	21	3	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Smaalønes	—	24	23	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Buskerud	—	18	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jarlsberg og Larvik	—	23	21	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Hedemarkens	—	29	27	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kristians	—	20	14	-	-	-	-	-	2	-	-	-	4
Bratsberg	—	27	2	-	-	-	23	-	-	1	1	-	-
Nedenes	—	38	-	-	-	-	32	-	-	3	3	-	-
Lister og Mandal	—	34	-	-	-	-	31	-	-	2	-	-	1
Stavanger	—	15	-	-	-	-	12	-	2	1	-	-	-
Søndre Bergenhus	—	53	2	-	-	-	4	-	31	12	4	-	-
Nordre	—	26	-	-	-	-	-	-	23	2	-	-	1
Romsdals	—	33	-	-	-	-	-	-	1	4	1	-	27
Søndre Trondhjems	—	49	-	-	-	-	-	-	1	-	-	11	37
Nordre	—	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	20
Nordlands	—	32	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	29
Tromsø	—	18	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	16
Finmarkens	—	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Bygderne tilsammen		493	129	4	1	-	103	-	63	29	9	15	140
Byerne:													
Kristiania		87	35	45	4	-	1	-	-	1	1	-	-
Drøbak		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moss		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fredrikstad		4	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Fredrikshald		3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drammen		14	13	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Hønefoss		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsberg		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Holmestrand		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horten		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tønsberg		5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sandefjord		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Larvik		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsvinger		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hamar		3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjøvik		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien		4	1	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-
Porsgrund		3	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Brevik		1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Langesund		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Risør		3	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Arendal		3	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Grimstad		1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Lillesand		1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kristiansand		14	-	-	-	2	12	-	-	-	-	-	-
Mandal		2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Farsund		1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Egersund		2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Lateris		165	79	45	4	2	29	-	-	5	1	-	-

¹⁾ 4 Mænd og 1 Kvinde, indlagte til Observation, ikke medregnede.

Tabel XVIII (Forts.).	Tilsammen.	Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Kristiansand.	Eg.	Stavanger.	Newengaarden.	Rosenbergs.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.
Transport	165	79	45	4	2	29	-	-	5	1	-	-
Stavanger	18	-	-	-	-	11	2	3	-	2	-	-
Haugesund	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Bergen	53	-	-	-	-	1	-	52	-	-	-	-
Aalesund	4	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	1
Kristiansund	7	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	6
Trondhjem	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10
Stenkjær	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Bodø	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tromsø	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Vardø	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Byerne tilsammen	275	79	45	4	2	41	2	60	6	3	10	23
Fra Sverige	12	5	2	-	-	-	-	2	-	-	1	2
— Tyskland	2	¹⁾ 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— England	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Udenfor Landet	15	7	2	-	-	-	-	2	-	-	1	3
Ukjendt Hjemstavn	4	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Sum	787	217	51	5	2	144	3	125	35	12	26	167

¹⁾ Samme Person, der indkom 2 Gange i Asylet.

Tabel XIX. Oversigt over Ægteskabsforholdene hos de Indkomne.

Tableau des entrées réparties par état civil.

Asyl.	Ugifte.			Gifte.			Enkemand.	Enker.	Ukjendt eller uopgivet Stand.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.			Tils.	Md.	Kv.
Gaustad	129	73	56	75	41	34	7	3	3	3	-
Kristiania ...	24	12	12	23	16	7	4	-	-	-	-
Oslo	3	-	3	2	-	2	-	-	-	-	-
Kristiansand .	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Eg ¹⁾	79	40	39	56	24	32	4	4	1	1	-
Stavanger ...	2	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-
Newengaarden	65	31	34	49	21	28	6	5	-	-	-
Rosenbergs ..	24	19	5	9	5	4	2	-	-	-	-
Møllendal ...	7	3	4	4	2	2	1	-	-	-	-
Trondhjem ...	18	11	7	7	2	5	-	1	-	-	-
Rotvold	90	48	42	68	32	36	3	6	-	-	-
Tilsammen	442	238	204	294	144	150	27	20	4	4	-

¹⁾ 4 Mænd og 1 Kvinde, indlagte til Observation, ikke medregnede.

Tabel XX. Liste over de opgivne Aarsager til

Tableau des entrées dans les hospices d'aliénés

	Tilsammen.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.
		Md.	Kv.					
Arveligt Anlæg	161	71	90	15	36	-	-	-
— — og Alderdom	1	-	1	-	1	-	-	-
— — Barselseng	6	-	6	-	3	-	-	-
— — Drik	5	5	-	3	-	-	-	-
— — legemlig Sygdom	1) 25	14	11	5	5	-	-	-
— — uordentligt Liv	4	3	1	-	-	-	-	-
— — Overanstængelse	11	8	3	3	-	-	-	-
— — religiøse Indflydelser ..	5	-	5	-	1	-	-	-
— — Selvbesmittelse	9	9	-	3	-	-	-	-
— — smertelige Sindsindtryk,								
Sorger og Bekymringer	34	14	20	3	6	-	-	-
— — Stød paa Hovedet	2	2	-	-	-	-	-	-
Alderdom	9	4	5	1	-	-	-	-
Barselseng, Svangerskab og Diegivning ..	15	-	15	-	2	-	1	-
Chirurgisk Operation	2	1	1	-	-	-	-	-
Drik	45	42	3	4	-	10	1	-
— og legemlig Sygdom	1	1	-	1	-	-	-	-
— — smertelige Sindsindtryk	3	3	-	2	-	-	-	-
Epilepsi	6	5	1	2	-	2	1	-
Fængselstraf	3	3	-	2	-	-	-	-
Legemlig Sygdom	2) 61	27	34	4	3	5	8	-
— — og smertelige Sindsindtryk ..	3	2	1	2	1	-	-	-
Ondtliden og Nød	9	5	4	-	-	-	-	-
Overanstængelse	7	2	5	1	2	-	-	-
Religiøse Indflydelser	27	5	22	-	3	-	-	1
Selvbesmittelse	4	3	1	-	-	-	1	-
Sindslidelser, smertelige Sindsindtryk	77	28	49	4	4	2	-	3
Solstik	1	1	-	-	-	-	-	-
Stød paa Hovedet	3	2	1	1	-	1	1	-
Syphilis	21	17	4	4	1	6	3	-
— og Overanstængelse	3	1	2	1	2	-	-	-
Tidligere Sindssygdom	7	5	2	-	-	-	-	-
— — og Drik	1	1	-	1	-	-	-	-
Ulykkeligt Ægteskab	2	-	2	-	-	-	-	-
Ukjendte eller uopgivne Aarsager	203	119	84	53	22	5	3	1
Tilsammen	776	403	373	3) 115	3) 92	4) 31	19	5

1) Heraf Influenza 12 Tilfælde, Digestionsuordener 5 Tilfælde, Syphilis 2 Tilfælde. 2) Heraf Ansigtrosen 2 Tilfælde. 3) 9 Mænd og 1 Kvinde, indlagte til Observation, ikke medregnede. 4) 1 ikke medregnede.

Sindssygdom hos de paa Asylørne indlagte Syge.

réparties par cause présumée de la maladie.

Kristiansand.		Eg.		Stavanger.		Newen- gaarden.		Rosen- bergs.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	24	26	-	-	3	3	6	3	1	-	5	5	17	17
-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	2	-	-	4	3	-	-	-	-	-	-	3	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1
-	-	1	1	-	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	4	-
-	-	-	1	-	-	5	5	-	-	-	-	-	-	6	8
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	4	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	4
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	10	-	-	1	8	1	2	-	1	-	4	-	3	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	2	-	-	4	9	4	1	-	-	1	-	8	11
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	2	2
-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	1	-	-	1	12	-	-	1	1	-	-	3	4
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	6	8	-	1	5	14	2	2	1	1	-	3	8	13
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	19	25	-	1	5	3	10	3	2	4	3	3	20	19
2	-	⁵⁾ 69	⁵⁾ 75	-	3	58	67	26	9	6	6	13	13	83	84

Influenza 20 Tilfælde, Digestionsuordener 7 Tilfælde, Nervefeber 4 Tilfælde, Skarlagensfeber 3 Tilfælde, Mand, indlagt til Observation, ikke medregnet. ⁵⁾ 4 Mænd og 1 Kvinde, indlagte til Observation,

Tabel XXI. Oversigt over de paa Sindssyge-

Tableau des entrées réparties par

	Tilsammen.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.
	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.
Arbeiderstanden	120	83	37	26	9	14	7	1
Bonde-, Husmand- og Inderstanden	262	120	142	25	24	-	1	-
Borgerstanden	9	4	5	2	4	-	-	-
Embeds- og Bestillingsstanden	23	7	16	4	5	-	-	2
Forskjellige Funktionærer	16	11	5	6	4	2	-	-
Haandværkerstanden	113	72	41	21	8	11	4	1
Handelsstanden	37	25	12	6	4	1	2	1
Lægds- og Fattiglemmer	23	13	10	3	1	-	-	-
Militærstanden	6	5	1	4	1	-	-	-
Omstreifere	5	2	3	-	-	-	-	-
Skolelærerstanden	5	3	2	2	2	-	-	-
Straffanger	10	9	1	6	1	-	-	-
Studerende	8	8	-	3	-	-	-	-
Sømandsstanden	52	36	16	12	3	4	-	-
Tjenerstanden	92	12	80	4	26	-	5	-
Uden Stilling	6	3	3	-	1	-	-	-
Tilsammen	787	413	374	124	93	32	19	5

1) 4 Mænd og 1 Kvinde, indlagte til Observation, ikke medregnede.

Tabel XXII. Oversigt over

Relevé de l'application

Asyl.	Tilsammen.						Indespærring er anvendt i følgende Antal Timer pr. 100 Forplejningsdage.	Uro.			
	Tilfælde.			Personer.				Tilf.		Pers.	
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.		Md.	Kv.	Md.	Kv.
Gaustad	5	4	1	5	4	1	0,009	-	-	-	-
Oslo	11	-	11	8	-	8	0,65	-	-	-	-
Eg	2	-	2	2	-	2	0,007	-	-	-	-
Newengaarden	151	63	88	141	60	81	225,6	49	79	46	72
Rosenbergs	65	2	63	7	2	5	55,43	-	-	-	-
Møllendal	12	2	10	8	2	6	5,37	1	8	1	5
Rotvold	270	111	159	68	36	32	0,5	18	80	10	14
Tilsammen	516	182	334	239	104	135		68	167	57	91

asylerne Indkomnes Stand og Stilling.

profession et par condition sociale.

Kristian- sand.		Eg. ¹⁾		Stavanger.		Newen- gaarden.		Rosen- bergs.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	12	4	-	-	8	8	4	1	-	-	4	3	15	4
-	-	15	29	-	-	24	27	9	4	4	4	4	9	39	44
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
-	-	-	2	-	-	-	3	-	-	1	1	1	-	1	3
-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1	-	10	7	-	-	13	14	6	1	-	1	1	1	9	4
-	-	8	-	-	-	4	4	-	-	1	-	-	-	5	1
-	-	6	4	-	1	1	-	1	-	-	-	1	-	1	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	1	1
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
-	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	10	9	-	-	2	4	3	-	-	-	-	-	4	-
-	-	4	19	-	1	1	6	2	3	-	-	-	-	1	20
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	2
2	-	69	75	-	3	58	67	26	9	6	6	13	13	83	84

Anvendelse af Indespærring.

de reclusion.

Uro og Voldsomhed.				Uro og Ødelæggel- seslyst.				Voldsomhed.				Ødelæggelseslyst.			
Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	1	-	1	-	-	-	-	4	-	4	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	8	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	14	9	14	9	-	-	-	-
-	-	-	-	2	21	2	2	-	42	-	3	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	83	78	23	17	10	1	3	1
-	1	-	1	2	21	2	2	102	144	42	40	10	1	3	1

Tabel XXIII. Oversigt over

Relevé des causes, qui ont occasionné l'application de

Asyl.	Tilsammen.						Voldsomhed.			
	Tilfælde.			Personer.			Tilf.		Pers.	
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Eg	14	12	2	4	2	2	-	1	-	1

Tabel XXIV. Middeltal af daglig

Nombre moyen par jour des aliénés occupés

Asyl.	Tilsammen.			Gaards-, Have og Markarbeide.			Brændeskjæring og Bæring af Kul og Ved.			Haandværksarbeide.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad	137,8	63,5	74,3	17,8	13,5	4,3	7,1	7,1	-	5,5	5,5	-
Kristiania....	38,5	20,7	17,8	-	-	-	-	-	-	5,3	5,3	-
Oslo	13,7	-	13,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansand .	9,2	4,0	5,2	-	-	-	2,5	2,5	-	1,5	1,5	-
Eg	135,2	76,2	59,0	21,1	17,4	3,7	15,4	15,4	-	11,5	11,5	-
Newengaarden	62,6	33,3	29,3	4,9	4,9	-	3,7	3,7	-	6,0	6,0	-
Rosenbergs ..	74,7	58,5	16,2	12,2	12,2	-	1,0	1,0	-	3,3	3,3	-
Møllendal....	28,3	13,5	14,8	1,0	1,0	-	-	-	-	2,0	2,0	-
Trondhjem....	48,3	27,8	20,5	5,4	5,4	-	-	-	-	3,5	3,5	-
Rotvold	117,3	53,1	64,2	9,4	8,9	0,5	15,9	15,9	-	1,5	1,5	-

Anvendelse af Tvangstrøje.

camisole de force dans les hospices d'aliénés en 1892.

Voldsomhed og Selvbeskadigelsestrang.				Selvbeskadigelsestrang.				Antal Timer pr. 100 Forplejnings- dage.
Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	
I	I	I	I	II	-	I	-	0,77

arbeidende Syge i Asylerne.

au travail dans les divers hospices.

Husgjerning.			Drev- og Uld- plukning.			Nøt- og Garn- binding.			Kvindeligt Haandarbejde.			Kontorarbejde.		
Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
42,5	17,0	25,5	21,2	19,9	1,3	-	-	-	43,1	-	43,1	0,6	0,6	-
15,5	9,5	6,0	6,0	6,0	-	-	-	-	17,7	-	17,7	-	-	-
2,3	-	2,3	5,1	-	5,1	-	-	-	6,3	-	6,3	-	-	-
2,0	-	2,0	-	-	-	-	-	-	3,2	-	3,2	-	-	-
34,1	16,8	17,3	21,1	15,1	6,0	-	-	-	32,0	-	32,0	-	-	-
14,2	5,7	8,5	9,2	9,2	-	3,8	3,8	-	20,8	-	20,8	-	-	-
26,2	18,4	7,8	23,6	23,6	-	-	-	-	8,4	-	8,4	-	-	-
5,5	2,5	3,0	3,0	3,0	-	5,0	5,0	-	11,8	-	11,8	-	-	-
10,2	5,2	5,0	13,2	13,2	-	0,5	0,5	-	15,5	-	15,5	-	-	-
37,3	18,1	19,2	8,6	7,9	0,7	0,6	0,6	-	43,8	-	43,8	0,2	0,2	-

Tabel XXV. Extrakt af Regnskaberne for Gaustad, Eg og Rotvold Asyler for Regnskabsaaret $\frac{1}{7}$ 1891— $\frac{30}{6}$ 1892.

Tableau des recettes et des dépenses des établissements d'aliénés de Gaustad, d'Eg et de Rotvold
 $\frac{1}{7}$ 1891— $\frac{30}{6}$ 1892.

Indtægt:

	Gaustad.	Eg.	Rotvold.
	Kr.	Kr.	Kr.
Kurpenge	182 089,82	129 426,45	103 966,48
Arbeidsvirksomheden	10 312,21	9 239,56	3 468,83
Erstatning for Beklædning	—	—	8 819,43
Gartneriet	2 507,05	1 718,95	1 651,96
Jordbruget	50 548,90	23 604,10	24 117,56
Indtægter af Bispisningen	—	5 346,91	4 187,09
Diverse Indtægter	314,70	556,63	390,13
Tilsammen	245 772,68	169 892,60	146 601,48

Udgift:

	Kr.	Kr.	Kr.
Lønninger og Pensioner	45 760,82	30 941,98	28 718,10
Bispisningen	89 907,38	71 263,97	62 092,80
Syges Adspredelse, Arbeidspenge og Flids- belønninger m. m.	3 405,52	2 152,41	2 164,36
Bygningerne, Gas- og Vandledninger m. m.	9 604,65	6 901,06	3 919,55
Inventariet	10 863,80	4 722,36	4 954,28
Belysning	3 404,98	2 437,56	2 862,91
Brænde	20 376,50	10 230,16	9 244,23
Medicinske Fornødenheder	3 361,02	1 854,27	2 055,47
Bibliotheket	421,23	307,93	243,53
Kontorudgifter	768,00	702,71	405,14
Vadsk og Renholdelse	2 981,64	3 089,34	1 556,96
Materialier til Værkstederne, Beklædningen	7 766,64	7 895,72	7 199,06
Heste- og Dagarbeide m. m.	3 600,00	1 200,00	—
Gartnerierne	1 329,28	979,33	1 900,55
Jordbruget:			
Lønninger	4 996,33	3 630,01	3 399,00
Andre ordinære Udgifter	39 869,02	20 437,44	16 941,19
Tilfældige og forskellige Udgifter	1 768,57	1 326,34	1 466,03
Extraordinære Udgifter	—	28 149,65	12 916,46
Tilsammen	250 185,38	198 222,24	162 039,62

Af Direktør A. Lindboe's Beretning for Gaustad Asyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Gaustad.

— — Hos den under *Encephalitis* opførte Mand, 29 Aar gammel, var der efter gjentagne Stød i Hovedet under et Slagsmaal optraadt Tyngde, Smerte i Hovedet, Congestioner og Øresus. Han indkom her 1ste April 1892 (Diagnose Vitia organ. cerebri) temmelig forvirret og urolig, med noget langsom Puls, lidt forhøiet Temperatur, var slap og sammensunken, utydelig Tale, venstre Ben slæbte under Gangen, ligesom venstre Arm syntes paretisk. Den 4de April laa han tung, næsten soporøs med Hovedet noget dreiet til højre, der syntes at være nogen Slaphed i højre Ansigtshalvdel, højre Pupille større end venstre, involuntær Afgang af Urin og Excrementer. Han døde samme Dag.

Ved Sectionen fandtes Hjerneskalen noget asymetrisk, de tynde Hinder stærkt injicerede, paa øvre højre Frontalgyrus flekkevis sammenvoxede med Corticalis. Paa Pons og fremover omkring Chiasma samt i Fossa Sylvii er Hinderne adskilligt, i bagre Halvdel halvt flesket fortykkede. Hjernesubstanten opblødet i ikke ringe Grad udad for højre Thalam. optic., i højre Pedunkel og tildels, men i lettere Grad, i venstre. Medulla oblongata ogsaa noget blød. I højre Hemisphære af Cerebellum bagtil og indad mod Vermis en bønnestor, noget haard, gulfarvet Knude, der paa enkelte Steder sees at bestaa af et Conglomerat af gule Korn; Knuden var ifølge Meddelelse fra Prof. H. Heiberg en solitær Tuberkel.

Den under *Encephalitis* opførte Kvinde, 26 Aar gammel, (Diagnose Mania) havde tidligere været behandlet paa Asylet, var senere gift og indkom 30te Oktober 1891 med en puerperal Mani, der havde varet et Par Maaneder. Hun var allerede næsten i Reconvalescents, da hun i Begyndelsen af Februar 1892 begyndte at klage over lidt Hovedpine, men forøvrigt følte sig ganske vel paa nogen Mathed og Tendrehed nær efter en Influenza, som hun havde gennemgaaet, forbundet med en temmelig stærk og vedholdende Diarrhoe. Den 10de Februar faldt hun noget sammen, mistede halvt Bevidstheden og blev temmelig bleg, kviknede noget til efter en Ætherinjection, men holdt sig svag med noget langsom Puls, 68, lidt uregelmæssig Hjerteraktion og urene Hjertelyd. Om Aftenen blev hun mere bevidstløs med snorkende Aandedræt, Parese i højre Arm og Ben, Puls

54, Temp. 38,5°. 11te Februar var der nogen Contractur i de forøvrigt fremdeles paretiske høire Extremiteter, hvor Sensibiliteten syntes noget forhøiet, Øielaagene halvt lukkede, Øinene dreiede opad, Pupillerne stærkt udvidede uden Reaktion, venstre lidt større end høire. Puls og Hjerreaktion kraftige, regelmæssige uden Bilyd; rigelig Æggehvite i Urinen. Hun døde om Middagen under pludselig indtrædende Cyanose og Standsning af Respirationen. Der blev senere oplyst fra Hjemmet, at hun ved en Væltning paa en Kjøretur havde faaet et Stød i Hovedet.

Ved Sectionen fandtes Hjerneskalen noget asymmetrisk med Fortykkelse i Fontanelleregionen, samt langs Sutura sagitalis, i Issepartiet ikke ubetydelig fastvoxet til Dura mater. De tynde Hinder stærkt hyperæmiske med udvidede Vener, paa venstre Hemisphære fyldte med faste Coagler. Ydre Trediedel af venstre Thalam. optic. og Partiet bagover omkring bagre Horn samt udad for Thalamus er opblødet, næsten ramolleret, lyst af Farve, undtagen udad mod Corticalis, hvor Massen er temmelig rødbrun farvet, tildels indeholdende Blod, ligesom tilsvarende Parti af Meningerne indeholder udtraadt Blod. I Sidéventriklerne klart Serum. I Basalarterierne ingen Atheromer. Mitralklappen noget fortykket og knudet i Randen, i nederste Del af Aorta enkelte atheromatøse Af sætninger.

Hos den under *Hæmorrhagia cerebri* opførte 27 Aar gamle Kvinde, (Diagnose Vitia organ. cerebri), havde der i Hjemmet været stærk Uro, Fortvivlelse og Søvnløshed. Hun indkom her 21de April 1892, holdt sig omtrent uforandret, fordetmeste forvirret, men stundvis noget mere bevidst, tildels urolig med forvirrede Bevægelser. Hun var meget debil, mager, congestioneret med temmelig cyanotiske Kinder, spiste lidet, saa hun en enkelt Gang maatte makes gennem Sonde, havde Extravagt hos sig Nat og Dag. Den 28de April sank hun pludselig sammen med besværet Aandedræt og døde efter et Øieblik.

De tynde Hinder var stærkt injicerede, mørke, afløstes kun vanskeligt fra Corticalis; overalt i Hinderne, der tildels var fortykkede, stærke Blodudtrædelser, saavel paa Convexiteten som paa den mediale og basale Flade. Bagre Rand af den lille Hjernes Hemisphærer i næsten hele dens Længde og i et Par Centimeters Tykkelse temmelig stærkt indureret; paa Snitfladen fuldstændig homogen med Udvidskning af den graa Substants. I de tynde Hinder en enkelt liden graa Knude (Tuberkel). Mitralklappen fortykket, adskillige Atheromer i Aorta. Begge Lungetoppe noget inddragne; i venstre Nyres Corticalis en liden gul Knude; i Ileum og Tyktarmen en Uendelighed af smaa blanke Knuder; svulne Mesenterialglandler.

Hos den ene af de under Dødsarsagen *Insania* opførte Mand, 16 Aar gammel, (Diagnose Dementia), havde der i Barneaarene været hyppige natlige Kramper. Han indkom her den 14de Januar 1892 forvirret og debil med uvilkaarlig Urinafgang, stadig stærk Uro, saa nogen nøiere Undersøgelse umuligjordes. Kræfterne sank efterhaanden, og han døde 15de Februar. — Der viste sig at have været en meget udbredt og stærk chronisk Meningit, med stærk Fortykkelse af de tynde Hinder samt Sammenvoxning af disse med Corticalis.

Hos den under samme Dødsårsag opførte Kvinde, 63 Aar gammel, (Diagnose Dementia), havde der Høsten 1891 optraadt et apoplektisk Anfald med Lamhed i høire Side. Hun indkom her den 29de Juli 1892 urolig, skrigende, tøvet, umedgjærlig, med Parese baade i høire Ansigt og i nogen Grad i høire Extremiteter. Hun blev snart noget roligere, men Tilstanden var veksellende. Hun var ved Indkomsten meget svag, og dette holdt sig, der kom begyndende Decubitus, hun fik 14de — 15de August Temperatur paa $40,2^{\circ}$ med nogen Sveden, uden at der kunde opdages nogen lokale Organforandringer. Temperaturen gik noget ned den 15de. Der optraadte stærk Dreining af Hoved og Øine tilvenstre med Optrækning af venstre Ansigtshalvdel; hun døde den 16de.

Der fandtes ved Sectionen Ansamling af Serum i Subduralrummet og stærkt Ødem i de tynde Hinder, der var noget fortykkede. Stærkt udtalte Atheromer i Basalkarrene. I Capsula interna paa venstre Side fandtes en temmelig stor Cyste med fortykkede, brunlig pigmenterede Vægge; Pigmenteringen strakte sig lige op til Bunden af Sideventrikelen, hvor den bag Corp. striatum viste sig som en hasselnødstor, rustbrun Flek. Hjernesubstanten ødematøs. Stærk Kalkafsætning ved Insertionen af Mitralklappen og paa den ene Aortaklap.

Hos de øvrige under Dødsårsagen *Insania* opførte fandtes betydelige Forandringer i Hjernen, saaledes Fortykkelser, Ødemer og tildels Blødninger i Hinderne samt i et Tilfælde, hvor Syphilis havde gaaet forud, udbredte Sammenvoxninger af disse og Hjernen, Atrofi af Hjernesubstanten o. s. v.

Lignende Forandringer fandtes ogsaa hos de under de øvrige Dødsårsager opførte i mere og mindre Grad.

Flere af de Afdøde indkom i meget svag Tilstand og levede kun i ganske kort Tid i Asylet. — —

Af Overlæge P. Wings Beretning for Kristiania Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Kristiania.

— — Samtlige udenbyes Kommuner tilhørende Patienter opholdt sig ved deres Indlæggelse i Asylet i Kristiania og optoges efter Kristiania Fattigvæsens eller Politiets Rekvisition.

— — Angaaende tidligere Anfald af Sindssygdom er for de Nyoptagnes Vedkommende meddelt, at der intet tidligere Anfald havde været tilstede hos

	27 Mænd og 16 Kvinder,
--	------------------------

fra 1 til 3 Anfald hos	4	—	2	—
og over 3 Anfald tilstede hos	1	—	1	—

Denne Meddelelse er vistnok meget upaalidelig, og i mange Tilfælde har man her kun den Syges egen Forklaring at holde sig til. —

Angaaende Tilfælde af Sindssygdomme eller betydeligere Nervesygdomme i de Nyoptagnes Slægt skal jeg meddele, at saadanne ikke ere paaviste i Slægten hos

10 Mænd og 5 Kvinder;

paaviste i den nærmeste Slægt hos	9	—	5	—
-----------------------------------	---	---	---	---

— - - fjærnere	5	—	6	—
----------------	---	---	---	---

herom intet oplyst hos	8	—	3	—
------------------------	---	---	---	---

Med Hensyn til Klassificationen efter det hos os hidtil brugte Schema, vil Antallet af de forskjellige Sygdomsformer sees af vedlagte Aarsliste.

Af de indkomne Patienter har antagelig 26 Mænd og 7 Kvinder, efter hvad jeg har kunnet faa frem, lidt af idiopathisk Sindssygdom, og 4 Mænd og 10 Kvinder har lidt af sympathisk Sindssygdom. Hos 3 Patienter, 1 Mand 2 Kvinder, har jeg med Hensyn til Sygdommens somatiske Aarsag intet kunnet faa frem. Disse 3 Patienter havde nemlig været sindssyge i en lang Række af Aar, 1 af dem, 1 Kvinde, i 41 Aar før Optagelsen.

Hos de 47 Patienter, hos hvem jeg tror, at den somatiske Aarsag kunde eftervises, var den:

Primær Hjerneaffection, fremkaldt ved psychisk Indvirkning, hos

2 Mænd og 1 Kvinde,

Slag og Stød i Hovedet hos	1	—	1	—
----------------------------	---	---	---	---

Primære Congestioner til Hjernen hos	1	—	-	—
--------------------------------------	---	---	---	---

Medfødt Idioti eller Imbecillitet og retarderet Udvik-

ling hos	4	—	1	—
----------	---	---	---	---

Epilepsi	2	—	1	—
----------	---	---	---	---

Overdreven Nydelse af Alcoholica	10	—	1	—
----------------------------------	----	---	---	---

Syphilis	6	—	3	—
----------	---	---	---	---

Sympathisk Hjerneaffection, fremkaldt ved Digestions-

uordener hos.....	1	Mand	og	5	Kvinder
Masturbation.....	-	—	-	1	—
Menstruationsuordener	-	—	-	1	—
Barselseng	-	—	-	1	—
Neuralgiske Hovedsmerter	-	—	-	1	—
Pleurit og Empyem.....	1	—	-	-	—
Organisk Hjertesygdom	-	—	-	1	—
Tarmkræft	1	—	-	-	—
Blodforgiftning	1	—	-	-	—

Hos flere af disse Patienter har ogsaa flere af de her anførte Aarsager formentlig været samvirkende, ligesom ogsaa Familieanlægget til Sindssygdom hos mange af dem formentlig har havt stor Indflydelse.

— — I Asylet døde i Aaret 13 Patienter, nemlig 9 Mand og 4 Kvinder. Disse var:

1. C. C., Enke, 74 Aar gammel, indlagdes den 4de September 1881 i Asylet og opførtes dengang under Diagnosen Melancholia. Der udviklede sig en Marasme, og hun døde rolig (sov ligesom hen) den 23de Januar 1892.

Ved Sectionen fandt man Dura næsten overalt fastvoxet til Cranium. De tynde Hinder noget melkeagtig fortykkede. Ventriklerne noget udvidede. Karrene paa Basis noget stive; ellers intet abnormt makroskopisk. Lungerne normale, intet Ødem. Hjertet lidet, noget fedtbelagt, hverken makroskopisk eller mikroskopisk nogen tydelig Fedtdegeneration. Ved de andre Organer heller intet abnormt. Hjernens Vægt 1120 Gram.

Mikroskopisk viser Corticalis en primær Gangliacelledegeneration og secundær Nervefibredeneration. Degenerationen er stærkere udtalt i Gyri frontales og Gyri temporales, medens de psychomotoriske Corticalcentrer og Occipitallapperne maa ansees som normale. En lignende atrofisk Degenerationsproces kan ogsaa paavises i visse Partier af Medulla oblongata og i Medulla spinalis.

2. O. M., 44 Aar gammel, Bryggeriarbejder, ugift, indlagdes i Asylet den 2den November 1891 som lidende af Paralysis generalis, af hvilken Sygdom han den 19de Januar 1892 døde.

Ved Sectionen fandt man Craniumet tykt, haardt og forbenede Suturer. Hinderne over hele Hjernens Overflade i nogen Grad fortykkede og paa flere Steder af et mat Udseende og belagte med Pus. Consistentsen blød, Gyri noget atrofierede. Karrene makroskopisk ikke tydeligt abnorme. Hjernens Vægt med de tynde Hinder 1000 Gram. Lungerne ikke adhærente. Venstre Lunge viste i nedre Lap en Pneumoni i Hepatisationsstadiet, øvre Lap normal, ikke ødematøs. I højre Lunge ved Basis en begyndende Pneumoni. Den øvrige allerstørste Del af Lungen ikke ødematøs. Hjertet normalt, ligesaa de andre Organer. Specielt var Milten ikke blød. Nærmeste Dødsårsag i dette Tilfælde var altsaa Pneumoni.

Mikroskopisk: Hjernebarken frembyder de, for den chroniske Paralyse eiendommelige Forandringer tydeligt udtalt. Mest har Nerveudbredningen lidt. Stærkest afficerede ere Gyri fornicati, Insula Reilii, Frontal- og Temporalgyri, væsentligt mindre de psychomotoriske Centrer og Occipitallapperne. I Medulla oblongata nogen Sclerose af Vagus skjernen. I Rygmarven en primær Side- og tildels ogsaa Bagstrengsclerose.

3. O. H., 39 Aar gammel, ugift, forhen Smedelærling, optoges 23de November 1883 som lidende af Phreno—Epilepsi. Han havde, efter Angivende som Følge af et Slag i Hovedet, 12 Aar forinden Optagelsen lidt af hyppige, meget stærke epileptiske Anfald, der under hans Ophold i Asylet fremdeles vedvarede. Han var dement, var derhos yderst voldsom og temmelig farlig at komme nær. Han fik i Aaret 1891 en Pneumoni, efter hvilken der udviklede sig en Parese med Contractur i Underextremiteterne. Kraften i Armene syntes dog temmelig usvækket, og der maatte 4 Vogtere til for at holde ham saavidt i Ro, at han kunde blive vadsket.

Han døde den 5te Marts 1892, og ved Sectionen fandtes de tynde Hjernebinder noget, men ikke i betydelig Grad fortykkede, Sammenvoxninger langs den mediale Rand med Dura. Gyri syntes med Undtagelse af Occipitallapperne noget atrofiske. Ellers ved Kar, Ventrikler etc. intet makroskopisk tydeligt abnormt. Hjernens Vægt 1210 Gram. Ingen Mærker efter Vold paa Craniet. I Basis af begge Lunger croupøs Pneumoni i Engouementstadiet. Den øvrige Del af Lungerne normal. Specielt intet Ødem. Hjertet makroskopisk ikke fedtdegenereret, af almindelig Størrelse, Klapperne normale. Ved de andre Organer heller intet abnormt paaviseligt. Ogsaa i dette Tilfælde nærmeste Dødsårsag dobbelt Pneumoni.

Ved mikroskopisk Undersøgelse sees, naar undtages Occipitallapperne, samtlige Hjernevindinger degenererede, atrofierede og oftest scleroserede. Gangliacellerne fedt-pigment-degenererede, Nerveudbredningen omtrent = 0. Mindst afficerede ere Gyri centrales. I Mesencephalon og i Pons Degeneration af Ledningsbanerne fra Hemisphærerne, mest af Banerne fra Lob. frontales, mindre af Banerne fra Temporal- og Parietallapperne.

4. S. J., 50 Aar gammel, gift, indlagdes den 24de Februar 1892 i Asylet som lidende af Dementia. Om hvor længe hun før Optagelsen havde været sindssyg, haves ingen sikker Underretning, men saameget er dog vist, at det i flere Aar havde været Tilfældet. Hun havde efter Opgivende i mange Aar lidt af en chronisk Bronchit. Hun var nu blind og med venstre Øie, der var aldeles atrofieret, kunde hun ikke skjelne mellem Lys og Mørke. Paa høire Øie var Pupillen tagget, og med dette Øie kunde hun kun gjøre Forskjel paa Lys og Mørke. Efter Mandens Forklaring opstod Sygdommen i hendes venstre Øie for 7 Aar tilbage, efter at et Stykke Træ var fløiet mod Øiet; kort efter fik hun over samme Øie et Slag af en Kohale, hvorefter hun ganske mistede Synsevnen paa dette Øie, der nu atrofierede. Omtrent 1 Aar før Indlæggelsen i Asylet fik hun et Slag over høire Øie, hvorefter

Synet ogsaa her blev værre og værre og endelig forsvandt. Hendes Ansigt viste sig ved Optagelsen skjævt, Munden trukket over til venstre, høire Sulcus naso-labialis udslettet, Tungen skjælvende. Ved Gangen slæbte hun høire Ben noget efter sig. Muskulaturen var her temmelig spændt, tillod kun med Vanskelighed passive Bevægelser. Patellar-Reflexen paa begge Underextremiteter forhøiet. Ingen Dorsalklonus; Sensibileren syntes normal. Hun kunde ei give nogensomhelst Forklaring om sin Sygdom. Hun hallucineredes baade for Syn og Hørelse; talte forvirret om Helvede, Eordømmelsen, og at hun vilde paa Kirkegaarden for at grave sine Børns Lig op. Den 11te Marts om Aftenen indtraadte der pludselig Dyspnoe med tracheal Rallen, og efter 1 Par Timers Forløb døde hun.

Ved Sectionen fandt man noget subarachnoidalt Ødem. Ventriklernes noget udvidede med Serum. Hjernesubstanten noget ødematøs. Ellers intet abnormt makroskopisk ved Hjernen eller dens Hinder. Hjernens Vægt med de tynde Hinder 1330 Gram. Høire Lunge paa Rygfladen adhærent til Pleura og tildels ogsaa fastvoxet ved Basis. I Pleurahulheden omtrent 500 Gram flydende Blod. Nedre Lap saagodtsom atelectatisk. Den øvrige Del af Lungen ødematøs. I venstre Lunges nedre Lap ved Basis en begyndende Pneumoni og i Toppen et valnødstort pneumonisk Focus. Den øvrige Del af Lungen paa det Nærmeste normal, ingen Tuberkler, Hjertet normalt og ligesaa Underlivsorganerne. Nærmeste Dødsarsag Pneumoni med Lungeødem, betydelig Blodudtrædning i Pleura.

Mikroskopisk viser Hjernebarken, mindst udtalt i Gyri centrales, en subacut Degenerationsproces. Ogsaa Occipitallapperne, specielt Cunei, temmelig stærkt afficerede. Degeneration af Nervi optici; bagenfor Chiasma er Degenerationen særlig udtalt paa høire Side, og Pulvinar er her betydelig atrofieret. Diffus Degeneration af Corp. quadrigemina ant. I Medulla oblongata ingen fremtrædende Degeneration. Pyramidebanerne vise en secundær Degeneration helt ned i Medulla spinalis.

5. H. K., 32 Aar gammel, ugift og tidligere Kutorvgut, havde i adskillige Aar før Indlæggelsen ført et meget stormende og uordentligt Liv, havde efter Opgivende været sindssyg i omtrent 2 Aar før Indlæggelsen i Asylet. Hans Sindssygdom havde mest Karakteren af en intermitterende Mani med Hallucinationer for Hørelsen og Paroxysmer, under hvilke han var meget urolig, viste sig aggressiv mod sine Omgivelser og forsøgte endog en Gang at øve Voldtægt paa sin Moder. Han gjorde gjentagne Gange Rønningsforsøg fra Asylet, og da han engang (11te Februar 1891) var rømt og af en Politikonstabel, der kjendte ham, blev efterfulgt, kastede han sig i Akerselven, svømmede over den og begav sig derpaa op til sin Moder, der boede paa Enerhaugen. Han blev her anholdt, blev derpaa, rystende af Kulde, bragt tilbage til Asylet, men syntes ikke da at have havt det ringeste Meen af det kolde Bad. Der udviklede sig senere en Phthisis med Blodhoste, og under et særdeles betydeligt Anfald af Blodhoste (omtr. 1 Liter) døde han den 17de Juni 1892.

Ved Sectionen fandtes ved Hjernen makroskopisk intet abnormt; dens Vægt 1382 Gram. Lungerne overmaade stærkt oversaaede med Tuberkler, især i Toppene, hvor der ogsaa fandtes mindre Caverner. Høire Lunge ved Basis pneumonisk infiltreret; dette er ogsaa, men i mindre Grad Tilfældet med venstre Lunge. Hjertet overmaade blegt. Dødsarsagen her Lungetæring.

Corticaldegenerationen viser sig mikroskopisk som en Sclerose af Grundsubstanten med sclero-atrofiske Ganglieceller. Nerveudbredningen har lidt mindst. Stærkest afficerede er Gyri recti, G. fornicati, Ins. Reilii, Gyri frontales og G. temporales. Ikke afficerede er de psychomotoriske Centrer og Occipitallapperne, og desuden G. temporales pr. Medulla oblongata viser ingen fremtrædende Abnormitet.

6. K. L., fraskilt, 33 Aar gammel, Fabrikarbeiderske, indlagdes først i Byens Sygehus, men overflyttedes den 2den September 1891 til Sindssygeasylet. I 1879 behandledes hun paa Rigshospitalet for Syphilis, og omtr. 3 á 4 Maaneder før Indlæggelsen i Byens Sygehus havde hun ligget haardt angreben af Influenza, og under hendes Ophold paa Sygehuset viste Sindssygdommen sig som Melancholi med Vrangideer i religiøs Retning. Ved Optagelsen i Asylet viste hun sig den hele Tid aldeles passiv. Under Forsøg paa Examination svarede hun enten aldeles ikke eller ganske kort og ufuldstændigt. Hun holdt Sengen, var bleg og medtaget, klagede over Smerter, uden at hun kunde paaapege noget bestemt Sted som Sædet for disse. Ved den fysikalske Undersøgelse af Lungerne kunde et Par Maaneder efter hendes Optagelse i Asylet paavises tydelige Tegn paa begyndende Lungetæring; hun havde en Slags Hoste, som mere lignede en Harken. Patellarreflexen var yderst svag, nogen Analgesi og Anæsthesi paa Læggene. Senere blev Underextremiteterne noget ødematøse, Urinen indeholdt ikke Albumin. Hun behandledes først med Jodkalium, senere med Arsenik og Tonica. Tilstanden forværredes stadig, og hun døde den 19de Juni 1892.

Section. Ved Hjernen intet særligt makroskopisk at bemærke. I begge Lunger betydelige tuberculøse Infiltrationer med pneumoniske Infiltrationer og Ødem. I begge Lungetoppe Caverner. Serum i Pericardiet. Hjertet blegt, men ikke fedtdegenereret (paavist mikroskopisk). Ved de andre Organer intet abnormt makroskopisk paaviseligt. Dødsarsagen her Lungetæring.

Corticalis viser nogen Sclerose, endel «Spinnenzellen» og Svækkelse af Nerveudbredningen i nogen Grad. Stærkt afficerede er Frontalgryi, især Gyri recti og ligeledes ogsaa Insul. Reilii; mindre Lob. temporales, slet ikke de psychomotoriske Centrer og Occipitallapperne. Ingen væsentlige Forandringer i Mesencephalon, Medulla oblongata og i Medulla spinalis, undtagen at Pyramidebanerne og Bagstrengene i nogen Grad er primært afficerede. Gangliecellerne i de forreste Horn er heller ikke ganske normale, og der forefindes atrofiske Striber i de udtrædende forreste Rødder. I Medulla oblongata er den dorsale Vaguskerne noget jævnt scleroseret.

7. C. J., 26 Aar gammel, gift, Bryggeriarbejder, indlagdes den 1ste April 1892 i Sindssygeasylet. $\frac{1}{2}$ Aar iforveien blev hans venstre Underarm amputeret 5—6 Tommer nedenfor Cubitus. Han havde i de senere Aar lidt noget af Digestionsuordener med træg, sparsom Afføring, daarlig Appetit; Venerne paa Underlivet udvidede. Han var ved Optagelsen betydelig deprimeret, hans Blik med et stærkt udpræget melancholsk Udtryk, kun liden Søvn om Natten. Fremtrædende Vrangforestillinger, dels i hypochondrisk Retning om, at han var fuld af Gift, af gammel Syphilis (hvilken Sygdom han aldrig skal have haft), at han ei har haft Afføring siden Jul, o. s. v., dels i melancholsk-religiøs Retning med Frygt for Tab af Guds Naade. Han hallucineredes baade for Syn og Hørelse, han saa og hørte baade Katte og Hunde og andre Væsener, der taltale ham. Tilstanden forværredes stadigt. Han afmagredes mere og mere, Underextremiteterne blev ødematøse, Urinen indeholdt ikke Æggehvite; Vrangforestillingerne uforandrede. Under tiltagende Afmagring og Kræftetab døde han den 7de Juli 1892.

Section. I begge Lungetoppe større, tildels bruskhaarde Ar, enkelte Tuberkler, ellers normale Lunger, intet Ødem, Hjertet lidet, makroskopisk ikke tydeligt fedtdegenereret. Ved Basis af Aortaklappen kalkagtige Fortykkelser. Underlivet opfyldt af omtr. $\frac{1}{2}$ Liter mørkt, stinkende Pus. I Colon descendens et stort, haardt cancrøst Saar. I Mesenteriet en svulden Glandel, ellers intet. Hjernens Vægt 1250 Gram, de tynde Hinder tildels adhærente til Dura, de var melkagtigt fortykkede, noget subarachnoidalt Ødem, maaske en Atrofi af Frontalgyri, ellers ved Corticalis intet bestemt abnormt, Ventriklerne noget udvidede. Nærmeste Dødsårsag Tarmkræft.

Hjernebarken viser hovedsaglig Gangliacelledegeneration, specielt af Gyri recti og fornicati samt af G. temporales secundi et tertii og af G. hippocampi, medens Insul. Reilii, de psychomotoriske Corticalcenter og Occipitallapperne er normale. Frontalgyri er ganske svagt afficerede. I Medulla oblongata og i Medulla spinalis forefindes en Degeneration af Pyramidebanernes Marvskede uden samtidig Sclerose. I Bunden ved 4de Ventrikel en ødematøs Proces med tilsvarende Degeneration (colloid) af Gangliacellerne.

8. A. J., 60 Aar gammel, forhenværende Handelsmand, blev den 4de Januar 1892 overflyttet fra Byens Sygehus til Asylet. Efter Angivende havde han tidligere været en ivrig baade Bacchus- og Venusdyrker, men skulde dog ikke nogensinde have haft Syphilis; havde i omtr. $\frac{1}{2}$ Aar før Optagelsen i Asylet været sindssyg. Han led af en Melancholi med fremtrædende religiøse Vrangforestillinger samt Ængstelser og Frygt for Tab af Guds Naade; han hallucineredes baade for Syn og Hørelse. Muskelkraften i Underextremiteterne var tydelig nedsat. Patellarreflexen noget forhøiet. Rombergs Symptom ikke tydeligt fremtrædende. Under sit Ophold i Asylet gjorde han et Par Gange Forsøg paa at strangulere sig. Den 8de Juli om Morgenen omtr. Kl. 3 døde han pludselig, uden at nogen af Vogterper-

sonalet og ei heller den Patient, han delte Soveværelse med, havde mærket noget til, at han var sygere end sædvanligt.

Section. Dura mater i betydelig Udstrækning fastvoxen til Hemisphærenes mediale Rand, hvor ogsaa de tynde Hinder var temmelig fortykkede; paa andre Steder af Hemisphærenes Overflade er disse ikke væsentlig forandrede. I Lungerne viser de nederste Lapper hypostatisk Pneumoni. Resten af Lungerne viser derimod ingen Abnormitet; Hjertet normalt. Ved de andre Organer heller intet at bemærke.

Corticalis viser Fedtdegeneration af Gangliacellerne med Atrofi, Sclerose af Grundssubstanten, Karforøgelse og Degeneration af Nervefibre. Stærkest afficerede er Gyri temporales, Gyri recti, G. fornicati, ubetydeligt Frontalgyri og Occipitallapperne; normale var de psychomotoriske Centrer. I Medulla oblongata nogen Affection af Vagus og Glossopharyngeusfibre med tilsvarende Degeneration af de respective Kjerner. Især er Degenerationen af den dorsale Vaguskerne iøinespringende. I Medulla spinalis forefindes en atrofisk og ødematøs Proces med Degeneration af de forskellige Ledningsbaner.

9. I. A., 73 Aar gammel, gift, forhenværende Murarbejder, indlagdes den 27de August 1887 i Asylet, i hvilket han ogsaa tidligere, nemlig fra den 27de August 1879 til den 3die Januar 1880 havde været; han led dengang af en Mani, for hvilken han udskreves helbredet. Efter Udskrivelsen skal han i nogen Tid have befundet sig vel; men det varede ikke længe, inden han igjen begyndte paa sit tidligere uordentlige Liv og Levnet, og da blev han igjen urolig. Han var dog fremdeles hjemme hos sin Familie, indtil han blev saa urolig og truende mod dem, at han ikke længere der kunde beholdes. Da han indkom i Asylet, var han i en temmelig oprømt Stemning, var fuld af bizarre Fagter og Grimacer, dansede, hoppede, trods en betydelig og i fuld Gang værende necrotisk Affection af højre Laarben. Han sov kun lidet om Natten, og hans Mani antog snart den chroniske Karakter med Indbildninger om, at han var alt muligt Stort, og at han endog var Gud selv. Han angrebes af en Bronchit, som senere ei hævedes; der var til sine Tider temmelig stærk Dyspnoe, der kom Ødem i Underextremiteterne. Hjertedæmpningen noget forstørret. Ingen Albumin i Urinen. Senere hydropiske Ansamlinger i Bryst og Underliv. Han døde den 27de Juli 1892.

Section. Dura mater næsten overalt, mindst over Occipitallappen, fastvoxet til Craniet. Hinderne viser paa den indvendige Side fra Midtlinien udgaaende Straaler, Rester efter en afløben Betændelse. De tynde Hinder noget fortykkede; Ventriklerne ikke synderlig udvidede. Karrene paa Basis syntes noget stive. Hjernens Vægt 1430 Gram. I begge Pleurahuler, i Pericardiet og i Underlivshulheden betydelige serøse Ansamlinger; Ødem i Lungerne; Hjertet forstørret; Muskulaturen slap, ved Klapperanden i Aorta nogen Kalkinfiltration, tildels sees Muskulaturen fedtdegenereret. Nyrerne normale. Den nærmeste Dødsårsag er antagelig den almenudbredte Vattersot.

I Corticalis kan paavises en sclero-atrofisk Proces, væsentlig af Gangliecellerne og Nerveudbredningen, stærkest i Insul. Reilii, Gyri recti og Gyri temporales secundi & tertii. Mindre udtalt er Processen i Frontalgyri og Gyri hippocampi. Ubetydeligt eller slet ikke afficeret er Gyri temporales primi, Occipitallapperne og de psychomotoriske Corticalcentrer. Medulla oblongata viser intet andet abnormt end en diffus Sclerose af den dorsale Vaguskjernes Bund og dertil en acut Opløsningsproces af de resterende Nervefibre sammesteds. Sclerotiske Striber i den udtrædende Vagus. I Medulla spinalis ingen væsentlige Forandringer.

10. T. J. T., 36 Aar gl., gift med en Gasarbejder, indlagdes i Asylet den 25de Februar 1886. Hendes yngste Barn var ved Indlæggelsen omtrent 2 Aar gammelt, og dette havde hun den hele Tid indtil Indlæggelsen givet Die. Ved denne Diegivning følte hun sig meget anstrængt og udmattet, sov lidet om Natten. 11 Dage før Indlæggelsen havde hun overværet en Lægprædikants Opbyggelsesprædiken. Efter denne viste hun sig mere nedstemt end før; sov ikke i det paafølgende Par Nætter, og 2 Døgn efter denne Begivenhed brød Deliriet frem med en afgjort religiøs Retning. Hun blev mere og mere urolig i sit Hjem. Forvirringen i hendes Tale og Handlemaade tiltog successivt; her i Asylet var hun den hele Tid urolig; hun hallucineredes baade for Syn og Hørelse; hun saa fuldt af Orme og Igler i sin Seng; hun hørte Stemmer, der kom indvendig fra hendes eget Legeme. Hun for omkring paa Afdelingen fra Loft og til Kjelder, hertil drevet af Hallucinationerne. Der indfandt sig ingen Bedring i hendes Tilstand. Tiden gik med den samme Uro og Forvirrethed. Hun var ofte saa voldsom og rasende, at hun var farlig at komme nær. Nogen ordentlig fysikalsk Undersøgelse kunde paa Grund af hendes Modstand ikke finde Sted. Nogen Æggehvide i Urinen. Hun blev urenselig, emacieredes mere og mere for hver Dag. En acut Lungeaffection med af og til en ubetydelig Hoste udviklede sig, og hun døde den 29de Juli 1892.

Section. Craniet noksaa tyndt, glasagtig haardt. Hjernens Vægt 1230 Gr. Hinderne ikke væsentlig forandrede. Ventriklerne maaske noget udvidede; ellers makroskopisk intet abnormt. Venstre Lunge fra Top til Basis overmaade stærkt tuberculøst infiltreret med flere Caverner. Lungen overalt adhærent til Brystvæggen. Høire Lunge ikke adhærent, viste en frisk, spredt Tuberkel-Eruption. Hjertet lidet og blegt. Nyrene tildels amyloide. Nærmeste Dødsarsag Lungetuberculose.

Mikroskopisk viser Hjernebarken hovedsagelig Gangliecelledeneration, medens Grundsubstanten ikke er tydeligt forandret; derimod er Nerveudbredningen formindsket. Stærkest afficerede er Gyri temporales secundi, tertii og hippocampi, Gyri recti, fornicati og Insul. Reilii; ubetydeligt eller slet ikke afficerede var Gyri frontales, de psychomotoriske Corticalcentrer og Lob. occipitales.

11. A. W., 67 Aar gammel, Lithograf, Tysker, havde i en lang Række af Aar været stærkt hengiven til Nydelsen af Spirituosa, og maaske som

Følge heraf indtraadte for flere Aar siden (om hvormange Aar siden haves ingen Oplysning) epileptiske Anfald, hvilke i Begyndelsen optraadte med flere Maaneders Mellemrum. Imellem Anfaldene kunde han undertiden være rolig, men til andre Tider igjen urolig, heftig og med Hallucinationer for Hørelsen. Han blev indlagt paa Grønlands Sygehus, hvorfra han, efter at have været der i nogle Maaneder, overflyttedes til Asylet; de epileptiske Anfald var nemlig blevne hyppigere, Uroen og Sindsforvirringen mellem de forskellige Anfald større. Han indbildte sig, at han skulde holde Bryllup med en Dame her i Byen. Naar Lægerne gjorde sin Visit til ham, kastede han sig paa Knæ for dem, paastod, at Lægerne var Konger eller andre Fyrster, som han herved maatte vise sin Hyldest. De epileptiske Anfald blev hyppigere og mere voldsomme, oftere flere Anfald paa samme Dag. I August Maaned mærkede man, naar han talte, at der fremtraadte visse Larynxsymptomer, nemlig tildels nogen Hæshed og en pibende Lyd i Larynx. Naar han spiste, overfaldtes han jevnlig af Aandedrætsbesværligheder, han maatte harke og harke for at faa Luft. Nogen Hoste var derimod ikke tilstede. Hans Besværligheder var størst, naar han nød consistentere Føde. Normal Bevægelighed af Palatum molle. I hans Sygejournal er under 23de August anført, at de ovenanførte Besværligheder i den senere Tid yderligere var tiltagne. Han spiste den Dag til Middag, senere fik han ogsaa sin Eftermiddagsmad, men blev da temmelig hurtigt yderligere medtaget, og der indtraadte en Larynxdispnoe med forcerede, langsomme og besværlige Inspirationer; ingen Hoste; han døde om Eftermiddagen samme Dag.

Section. Craniumet temmelig tyndt. De tynde Hinder viser en intens Fortykkelse over begge Lobul. paracentral. og tilstødende Dele af Lob. parietal. og G. fornicat. sup., især ved den mediale Flade. Ingen videre Fortykkelse af Hinderne, der er let afløselige; noget subarachnoidalt Ødem. Frontalgyri viser en tydelig Atrofi. Centralgyri og Partiet bagenfor disse viser makroskopisk ingen tydelige Abnormiteter; Ventriklerne er noget udvidede; Hjernens Vægt 1230 Gram. I Lungerne forefandtes ingen andre Abnormiteter, end at der i venstre Lungen nederste Lap paavistes noget Ødem. Hele Trachea, mindre i Larynx, var fuldstoppet med Madrester, dels faste, dels flydende (Melk), blandt hvilke man tydeligt saa flere Kjødstykker. Hjertet ikke forstørret, ikke fedtdegenereret, Underlivsorganerne normale. Nærmeste Dødsårsag var Vaguslammelse og Suffocation.

Ved mikroskopisk Undersøgelse paavistes her omtrent de samme, men dog ikke saa udprægede Forandringer som ved Nr. 3. Desforuden fandtes en Degeneration af den dorsale Vaguskerne, og i Rygmarven en Bagstrengssclerose.

12. M. E., forhenværende Artillerisergeant, ved sin Død 75 Aar gammel, ugift, indlagdes den 5te Januar 1850. Han havde altsaa i 42 Aar været behandlet i Asylet og efter Opgivende været sindssyg i $5\frac{1}{2}$ Aar før

Optagelsen i Asylet. Han var allerede ved Optagelsen dement og led af stærke og vedholdende Hallucinationer baade for Syn og Hørelse. Der var en fuldstændig Ideforvirring tilstede. Fremtrædende ambitiøs Retning i hans Delirier. Han troede sig udnævnt til Statholder, at han havde opfundet store Jernkrigsmaskiner, der gik paa Vand og, hvis der intet Vand var tilstede, kunde Maskinerne ved en af Patienten opfundet sindrig Mekanisme hæves op i Luften, styres og gaa videre.

Der indtraadte ingen Forbedring i hans Tilstand, og under hele sit lange Liv i Asylet fastholdt han fremdeles de ovenanførte forkjerte Ideer, til hvilke der igjen fremtraadte i Aarenes Løb en Mængde forkjerte Ideer, der atter afløstes af andre. Hallucinationerne vedvarede uforandrede. Ved et Fald i Marts Maaned 1885 fik han et Brud af venstre Laarbens Hals, og Patienten blev fra nu af sengeliggende. I det sidste Aars Tid afmagredes han, og en senil Marasme udviklede sig. Han døde den 14de September.

Ved Sectionen fandtes begge Lunger adhærente til Brystvæggen. Høire Lunge haard at føle paa. Ved Gjennemsnit føles hist og her en bruskagtig Haardhed. Vævet omkring disse smaa Bruskdannelser er fortykket, og ved et Pres herpaa udflyder der en skummende, blodfarvet Vædske. Venstre Lunge viser derimod, naar undtages, at den synes noget blodoverfyldt, ingen Abnormiteter. Hjertet maaske lidt fedtdegenereret, af almindelig Størrelse. Ved de andre Organer intet særligt at bemærke, Hjernens Hinder tildels melkagtigt fortykkede; langs Hemisphærenes mediale Rand fastvoxede til Dura, ogsaa paa Duras indvendige Flade, tilsvarende samme Parti, Mærker efter ældre Betændelse. Noget subarachnoidalt Ødem. Ventriklerne maaske noget udvidede, Gyri, især i de forreste Partier, viser tydelig Atrofi. Karrene paa Basis fortykkede; Hjernens Vægt 1100 Gram. Paa venstre Side forefandtes et utilhelet intracapsulært Brud af Laarbenets Hals. Nærmeste Dødsårsag antagelig Marasmus senilis.

Corticalis viser en sclero-atrofisk Proces, der i lige Grad har angrebet Grundsustants, Ganglieceller og Nervefibre. Mest afficerede er G. recti, fornicati, temporales med G. hippocampi, mindre Frontalgyri, Insul. Reilii og de psychomotoriske Centrer (især tydelig Degeneration i 1ste Corticallag). Ganske normal er kun Occipitallapperne. I Medulla oblongata sees ingen andre Affectioner end en chronisk Sclerose af den dorsale Vaguskerne med consecutivt Ødem. I Medulla spinalis ingen udprægede Banedegenerationer. Fortykkede Karvægge.

13. M. O., nu 67 Aar gammel, Enkemand, indlagdes den 21de September 1851. Han havde i længere Tid forinden været overdreven i Nydelsen af Spirituosa; ved Indkomsten i Asylet viste hans Sygdom sig som en Mani, der efter Angivende var opstaaet omtrent $\frac{3}{4}$ Aar forinden. Der udviklede sig snart en secundær Dements, hvorunder der af og til, især naar han ved sine Besøg hos Familien havde nydt Spirituosa, kom

Paroxysmer, under hvilke han blev støiende og voldsom. Alene Nydelsen af en maadelig Kvantitet Potøl kunde være nok til at fremkalde saadanne Anfald. I 1889 fik han et apoplectisk Anfald med Paralyse i høire Side, hans Tistand forbedredes vistnok noget, men snart kom et saadant Anfald igjen. Hans Fødder blev ødematøse, Æggehvide i hans Urin paavistes. Begge Pleurahulerne og Underlivshulheden viste ved Undersøgelse hydro-piske Ansamlinger. Han døde den 10de September.

Section. Begge Pleurahuler indeholder ikke ubetydelig serøs Ansamling. Venstre Lunges nederste Lap atelectatisk, Resten normal. Høire Lunge tildels adhærent til Brystvæggen. I nederste Lap en begyndende Pneumoni, Resten normal. Hjertet stort, hypertrofisk. Muskulaturen skjør, tildels fedtdegenereret. Mitralinsufficiens. I Pericardiet ikke synderligt Serum. I Peritonealhulen serøs Ansamling. Nyrrerne viser Granulæratrofi, de fleste Arterier forkalkede. Dura fastvoxet delvis til Craniet. De tynde Hinder tildels melkagtigt fortykkede. Ventriklerne noget udvidede. Gyri viser makroskopisk ingen tydelig Atrofi. Udenfor det forreste Parti af Capsula interna i det øverste Parti af Nucleus lenticularis sees en omtrent ertstor apoplectisk Cyste. Hjernens Vægt 1200 Gram. Nærmeste Døds-aarsag var Brights Nyresygdom — Hjerneapoplexi.

I Corticalis sees en Sclerose tildels med Undergang af Gangliecellerne og svækket Nerveudbredning. Stærkest afficerede er Insul. Reilii, Gyri recti, Gyri fornicati, Gyri temporales og Gyri hippocampi. Mindre afficerede er Gyri frontales og de psychomotoriske Corticalcentrer, hvor Affectionen er subcortical i Medullaris. Lob. occipitales er at betragte som normale. Medulla oblongata viser ingen udprægede Forandringer, undtagen en secundær Pyramidebanedegeneration, der kan paavises saavel her som nedover i Medulla spinalis.

Samtlige Sectioner og mikroskopiske Undersøgelser er som sædvanligt udførte af Hr. Dr. med. Harald Holm.

Mekaniske Tvangsmidler er i forløbne Aar ikke anvendte i Asylet. Heller ikke har man været nødt til at benytte noget Correctionsmiddel. —

Oversigt over Kristiania Sindssygeasyls økonomiske og materielle Tilstand ved Udgangen af Aaret 1892.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Kristiania.

Indtægter:

	Kr.
1. Beholdning efter Kasseregnskabet for 1891:	
a. Contant Kassebeholdning	Kr. 12 907,32
b. Restancer	« 6 393,90
	19 301,22
2. Tilskud af Fattigkassen	80 000,00
3. Refusioner:	
a. Asyls Tilkommende for de i Regnskabsaaret behandlede Sindssyge	Kr. 6 099,20
b. Tilfældige Refusioner	« 839,65
c. Af Statskassen efter Lov af 27de Juni 1891 (for 1ste Halvaar 1892)	« 16 519,56
	23 458,41
4. For Arbeide og solgte Sager	26,62
5. « Beklædning til betalende Patienter	700,91
6. Diverse Indtægter	8,25
	<u>123 495,41</u>

Udgifter:

	Kr.
a. Lønninger	9 769,95
b. Besisning til Patienterne	28 941,03
c. Kosthold til Vogterpersonalet og Fyrbøder samt Kostpenge til Overvogter og Matrone	4 579,64
d. Inventariets Vedligeholdelse	2 300,68
e. Vadsk og Renholdelse	3 194,54
f. Belysningen	1 536,35
g. Brændsel	2 685,85
h. Brandkontingent, Assurance og Vandafgift	450,30
i. Reparationer paa Eiendommene	1 143,61
k. Medicamenter, Sygerekvisita m. m.	762,61
l. Beklædning	4 838,28
m. Natvægter, Vaagekoner, ekstraordinært Vagthold, Dagarbeide samt Orgelspil	795,97

	Kr.
n. Materialier til Patienternes Beskæftigelse, dels til Inventarie-sager, dels til Gjenstande for Salg	1 904,35
o. Udbetalinger for Patienter udsatte for Asylets Regning	297,60
p. Paaregnede Refusioner til Omdrag	—
q. Diverse Udgifter	930,14
r. Udbetalinger for andre Patienter i andre Asyler, for hvis Vedkommende Omkostningerne udbetales af Asylets Kasserer efter Fattigkommissionens Bestemmelse	39 216,61
	<u>103 347,51</u>
Beholdninger:	
1. Beholdninger efter 1ste og 3die Indtægtsposter:	
a. Rest paa Restanceliste for 1891..... Kr. 2 519,20	
b. — » — « 1892..... « 947,45	
c. Statsbidrag, 1ste Halvaar 1892..... « 16 519,56	
	<u>Kr. 19,986,21</u>
2. Contant Kassebeholdning « 161,69	
	<u>20 147,90</u>
	<u>123 495,41</u>
Asylets samlede Udgifter i Aaret 1892 andraget til.....	103 347,51
Herfra bliver at drage:	
1. Udbetalinger for andre Patienter i andre Asyler, for hvis Vedkommende Omkostningerne udbetales af Asylets Kasserer efter Fattigkommissionens Bestemmelse	Kr. 39 216,61
2. De for Beklædning fra Asylet til betalende Patienter anførte	« 109,90
3. De under Indtægtspost 5 for Arbeide og solgte Sager anførte	« 26,62
4. De under Post 6 anførte Diverse Indtægter..	« 8,25
5. Værdi af Material- og Varebeholdningen	« 340,20
	<u>39 701,58</u>
160 Personer har altsaa i 39 259 Døgn kostet.....	<u>63 645,93</u>
der udgjør med Beklædning Kr. 1,62 ¹ / ₁₀ og uden Kr. 1,45 pr. Døgn.	

Af Asyllæge Aalls Beretning for Oslo Asyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Oslo.

— — 2 Patienter afgik i Aarets Løb ved Døden.

Den ene, en 58aarig dement Kvinde, Haandværkers Hustru, der var indkommen i Asylet den 3die August 1875, begyndte at skranke i Slutningen af Aar 1891 med Brækninger og Appetitmangel, medens samtidig hendes Forstand lysnede. Udover Vaaren 1892 forværredes Tilstanden, hun afmagredes stærkt. Der indfandt sig tydelige Tegn paa en Destructionsproces i Lungerne. Dæmpning og Rallelyd fra venstre Lungetop, Expectoration af mørkfarvet klattet Sputum. Hun døde den 26de Mai 1892. Obductionen viste en paafaldende Tyndhed af Hjerneskallens Ben med dybe Aftryk af de Pacchionske Granulationer, betydelig serøs Ansamling i det subarachnoideale Rum. Hjernemassen blev og fast. I begge Lunger Afleiring af Tuberkler tildels friske, tildels i Ramollissementsstadiet. I høire Lungetop en Caverne tildels fyldt med stinkende Pusmasse og med indstrøede Tuberkler i Bund og Vægge. Phænomenerne var mest udtalte i Toppen af begge Lunger, hvis øvrige Masse samt midtre Lap var af fast Consistentse og lidet luftholdige. Hjertemuskulaturen i det hele fedtdegenereret. I høire Forkammer er den næsten svunden, Kammerets Vægge tynde og næsten gjennemsigtige, bestaar makroskopisk kun af Fedt. I Milten ramollerede og friske Tuberkler. I venstre Nyre et nødstort Conglomerat af confluierende Tuberkler i Corticalsubstanten. I Coecum og opover i Tyktarmen runde Ulcera af en Negls Størrelse med skarpt afskaarne Rande (tuberculøse) svarende til de Peyerske Placques. Ligeledes fandtes Tuberkler i Ovarierne samt Kalkafsætninger i Tunica intima i Aorta ved dens Deling; paa enkelte Steder er Tunica intima i hele sin Omkreds indtagen af Kalkmasse.

I det 2det Tilfælde var Dødsaaarsagen Tumor hepatis. Patienten, en 50aarig ugift Gaardmandsdatter, der var behandlet i Asylet i ca. $\frac{3}{4}$ Aar (hun indkom den 15de Juli 1891) under Diagnosen Melancholia. I Begyndelsen af Marts føltes en ægstor Tumor ved forreste nedre Leverrand, samtidig optraadte Brækninger ledsaget af træg Afføring og svage Feberphænomener. Tumor holdt sig uforandret trods Afføringsmidler med god Virkning og blev mere ømfindtlig; den $\frac{14}{3}$ staar anført i Journalen: «Afføringen er tynd, den omtalte Tumor føles gennem de tynde Bedækninger som en nedad ujevn, knudet, haard og ømfindtlig Svulst, der opad synes at hænge sammen med Leveren.» Under tiltagende Afmagring og Synken af Kræfterne indfandt sig lidt efter lidt icterisk Farve over hele Legemet. Hun døde den 12te April lidt over Midnat. Patienten, der henlaa for privat Regning, blev, da Familiens Samtykke ei kunde erholdes, ikke obduceret.

Extrakt af Regnskabet for Oslo Sindssygeasyl.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés d'Oslo.

Indtægt:

	Kr.
For Kur og Pleie i 14 940 Dage à Kr 1,46 ² / ₃	21 911,99
For Beklædning	479,51
Diverse Indtægter	69,25
	22 460,75

Udgift:

	Kr.
Lønninger	3 573,12
Bespisningen	8 878,20
Skatter	271,92
Medicin og Sygebehandling	248,59
Begravelser	—
Brænde	2 500,08
Feining	55,65
Belysning	86,26
Vadsk	376,62
Inventarium	314,32
Reparationer	649,26
Fornøielser	104,07
Beklædning	301,24
Forskjelligt	1 084,67
Balance	4 016,75
	22 460,75

Af den anførte Balance er Størstedelen, ca. Kr. 2 900,00, indvundet ved den nye Ordning af Bespisningen.

Oversigt over Kristiansands Sindssygeasyls Indtægter og Udgifter.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Kristiansand.

Indtægt:

	Kr.
Betaling af Sindssyges Forpleining	10 363,20

Udgift:

	Kr.
Løn til Lægen	400,00
Vogterpersonalet	1732,00
Underholdning til de Syge	5 738,85
Lægemedler	1,96
Inventarium	321,03
Brænde	571,50
Tilfældige Udgifter	257,77
Vedligeholdelse af Bygningerne	109,37
	9 132,48

Af Direktør Platous Beretning om Eg Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Eg.

— — Sygebelægget var større end i tidligere Aar, og det normerede Belæg blev adskillig overskredet, men det har været en uundgaelig Følge af den raadende Mangel paa Asylpladse, og Asylet har maattet strække sig saalangt som muligt i Retning af at imødekomme berettigede Krav om Optagelse. —

— — Overbelægget har uheldigvis ikke været jevnt fordelt paa de forskellige Afdelinger, men forholdsvis mest gaaet ud over Celleafdelingerne. —

— — Af Paatalemyndigheden blev indlagt i Asylet til Observation 4 Mænd, hvoraf 2 erklæredes for sindssyge og utilregnelige ligeoverfor den incriminerede Handling; 2 erklæredes for ikke sindssyge. — —

— — Sundhedstilstanden var som i tidligere Aar god. Influenza optraadte i Begyndelsen af Aaret med nogle faa Tilfælde, og Diphtherit, der var noksaa udbredt i Byen, angreb i Slutningen af Aaret en af Betjeningen og et Portnerbarn, men ingen af de Syge. I Anledning af den frygtede Koleraimport foretoges grundig Desinfection af Priveter og Kloaker, og minutios Renslighed søgtes gennemført over hele Asylet.

I Aaret døde 7 Mænd og 3 Kvinder.

1. K. H., Handelsmand, 61 Aar gl., indkom 23de September 1891. Et halvt Aars Tid før Indkomsten begyndte han uden Grund at faa Næringssorger, hvortil sluttede sig Selvbefreidelser og Selvanklage, der drev ham til Selvmordsforsøg. Han var under Asylopholdet en agiteret Melancholiker; der indtraadte ingen Bedring i hans Tilstand, og ca. 5 Maaneder efter Indkomsten døde han af Lungebetændelse. Ved Sectionen fandtes Lacunar

tyk, blodrig, med dybe Pacchioniske Gruber, tjafset efter afrevne Adhærentser til Dura mater, Hinderne og Hjernesubstansen injicerede; høire Lunges nedre Lap var Sædet for en croupøs Pneumoni.

2. T. T., Sømmand, 36 Aar gl., indkom 26de Juli 1891. Et Aars Tid iforveien havde han maattet forlade Søen paa Grund af stadig Hovedpine, som han troede skyldtes en Febersygdom, hvorfor han i længere Tid var bleven behandlet paa et Sygehus i Savannah. At han for flere Aar siden havde havt Syphilis, tillagde han ingen Vægt. Sindssygdommen opfattedes først som Forrykthed, men viste sig at være en Dementia paralytica; der optraadte apoplectiforme og epileptiforme Anfald, hvorunder han døde 4de Marts 1892. Ved Sectionen fandtes Pachymeningitis externa et interna, Hinderne fortykkede, blakkede, fastheftede til Corticalis. Hjernesubstansen bleg, fast, skinnende paa Snitfladen.
3. T. M., Gaardbruger, 39 Aar gl., indkom 27de Marts 1888 lidende af Melancholia, fremkaldt ved Drik. Han var i Begyndelsen ængstelig agiteret, fik ikke Ro for Stemmer, der opregnede alle hans Synder, hvoriblandt Crimen bestialitatis. Misstemningen tabte sig efterhvert, han blev dement og døde af Tuberculose den 13de Marts 1892.
4. O. L., 64 Aar gl., indkom 14de Januar 1882. Han blev overflyttet fra Rosenbergs Asyl, hvor han havde været i 15 Aar. Han var svinsk og ødelæggende, maatte stadig være iført Seildugsklæder; han taledede ikke, men udstødte uarticulerede Lyd, der stundom mindede om Dyrenes Brølen. Han spiste graadig og ruminerede. Efter i længere Tid at have lidt af Fordøiellesbesværighed, døde han 11te April 1892. Ved Sectionen fandtes Sammenvoxning mellem Lacunar og Dura mater, blakkede, fortykkede, men let afløselige Hinder, bleg, fast Hjernesubstans, udvidede Ventrikler. Hele Tarmtractus var Sædet for en gammel chronisk Katarrh, Slimhinden fortykket, mørkrød, fløielsagtig især i Colon, hvor Betændelsen er mest udtalt. Om trent midt i Colon ascendens laa, indfiltreret med Excrementmasser, Fiskeben, 15 Staalbuxeknapper, 1 Skolaas af Messing samt 1 Spiger.
5. H. N., Kontorist, 30 Aar gl., indkom 27de November 1888. Efter en Lungebetændelse i Pubertetsaarene var han en Tid lang hypochonder og reagerede senere stærkt paa alle Indtryk. Som Voxen opholdt han sig flere Aar i Udlandet forat uddanne sig som Handelsmand og førte saavidt vides et ordentligt Liv. Under et Ophold i Spanien blev han efter Konsulens Opgivende søvnløs og hallucineret og reiste alene hjem over Paris. Her tabtes hans Spor, men endelig lykkedes det Faderen at komme til Kundskab om, at han sad arresteret som tysk Spion, og efter 2 Maaneders Fængsling fik Faderen ham løsladt. Sygdommen ytrede sig som en hallucinatorisk Forvirring, og man kunde ingen ordentlig Forklaring faa af ham. Under Asylopholdet traadte Hallucinationerne mere og mere tilbage, han blev stadig sløvere og døde 1ste Mai 1892 af Tuberculosis pulmonum.
6. H. G., 59 Aar gl., overflyttedes fra Arbeidsanstalten til Asylet den 30te August 1892. Han havde Ord for at være en Drukkenbolt og Slagsbror,

laa stadig i Klammeri med Politiet. I Asylet var han en meget besværlig Paralytiker, struttede af Selvros og Selvtilfredshed, var yderst plagsom for Omgivelserne paa Grund af sin utrolige Svinskhed og Hang til at gjøre Fortræd. Han døde under et apoplectiformt Anfald den 23de Oktober 1892, og ved Sectionen fandtes de for Paralsen sædvanlige Forandringer i Hjernen og dens Hinder.

7. T. A. 72 Aar gl., indkom 12te Mai 1882. Han havde i Aarevis flakket om fra Bygd til Bygd, arbeidet lidt, men fordetmeste betlet. Han gik stadig med en Sæk fuld af Krimskrams paa Ryggen og var alle Dage anseet for en Tomsing, men med Aarene blev han irriteret, begyndte at blive voldsom, naar han ikke fik sin Villie, og han maatte sendes til Asylet. Her begyndte han strax at samle paa Ben, Knapper, Glasstykker etc., som han syede ind i Poser og bar indenfor Foret paa Frakken. Af og til blev det nødvendigt at revidere hans Gjemmer, og det varede da længe, før han igjen kom i Sindsligevægt. Han levede i Minderne om sit Streife-liv i Telemarken og havde en stærk Dragen tilbage did. Efter faa Dages Sygeleie døde han af Lungebetændelse den 1ste December 1892; sine Poser maatte han have hos sig i Sengen, og sin dyrebare Blikdaase bar han i en Snor om Halsen. Ved Sectionen fandtes Lacunar compact, intimt fastheftet til Dura mater, der er fortykket og lidet gjennemskinnelig, indvendig glat og glindsende. Hinderne ødematøse, let afløselige, Hjernesubstansen bleg, af Consistents som Kautschuk, Ventriklerne udvidede, Karrene atheromatøse, Gyri smale med gabende Sulci, Hjernevægten 1289 Gr. (Legemsvægten 79 Kg.), Hjertet fedtdegenereret, venstre Lunges øvre Lap og høire Lunges nedre Lap pneumonisk infiltreret.
8. T. K., Gaardmandsdatter, 25 Aar gl., indkom 28de Mai 1889. Hun var arvelig belastet og stærkt clorotisk. Tilstanden var hyppig og hurtig vexlende; hun var snart maniacal, snart stuporøs og maatte da sondefodres. Hun døde af Tuberculosis pulmonum & intestinorum den 20de Januar 1892.
9. M. H., Kassererske, 52 Aar gl., indkom 3die December 1890. Flere Sinds-syge i Familien. Hun led af Melancholia med Selvmordstrang, og i et ubevogtet Øieblik havde hun hængt sig, men blev reddet, hvad hun var meget ulykkelig over, da hun mente, at Alle vilde faa det saameget bedre, naar blot hun fik dø. Hun led allerede før Indkomsten af Phthisis, der endte hendes ulykkelige Tilværelse 28de Mai 1892.
10. M. M., Gaardmandskone, 45 Aar gl., indkom 1ste December 1892, lidende af Melancholia. Hun var nogle Maaneder iforveien opereret for tuberculøs Ledbetændelse og indkom i en forkommen Tilstand med langt fremskreden Phthisis, hvoraf hun døde efter 14 Dages Asylophold. Section foretoges ikke, da Liget skulde transporteres hjem. —

Mekanisk Tvang anvendtes ligeoverfor 2 Mænd og 1 Kvinde af Hensyn til deres Selvbeskædigelsestrang. Mændene, hvoraf den ene indkom med over-skaaren Strube, og den anden i Asylet havde tilføiet sig samme Læsion med et Glasstykke, modsatte sig enhver Behandling og mishandlede sine Saar, der en-

delig tilhelede, efterat Tvangstrøie var anlagt. Den ene Mand udskreves helbredet efter 6 Maaneders Asylophold. Den kvindelige Syge maatte ved mekanisk Tvang hindres i at bide Fingrene af sig; hun bedredes og hjemhentes af Manden efter 5 Maaneders Behandling. En hystero-epileptisk Kvinde, der pleiede at blive yderst voldsom, naar ikke alt gik efter hendes Ønske, var 2 Dage iført Tvangstrøie, hvorefter hun blev medgørligere og kunde udskrives.

Af Asyllæge Langes Beretning for Stavanger Sinds-sygeasyll.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Stavanger.

— — De ny indkomne er 3 Kvinder:

1. M. S., 54 Aar, indkom 22de Februar, er Enke, Fattiglem, Hjemstavn i Stavanger. — Hun havde i mange Aar lidt af Melancholi, havde ikke før været optaget i noget Asyl. I hendes Familie er der ikke forekommet Sindssygdom, og nogen bestemt Aarsag til hendes Melancholi kan ikke paavises. Hun har for Fattigvæsenets Regning været forpleiet paa Landet, og da hun skulde forandre Opholdssted, blev hun af Fattigvæsenet indrekvireret til Optagelse i Asylet, indtil man kunde faa hende anbragt hos paalidelige Folk paa Landet. Imidlertid blev hendes Ophold i Asylet fra 22de Februar til 3die Juli, da hun blev udsat.
2. M. L., 50 Aar, indkom 3die Juli, Omstreiferske og ugift, har været paa Fantestien fra Barn af. Hun har været drikfældig fra sin tidligste Ungdom. Ved Indlæggelsen i Asylet var hun voldsom og støiende og i høj Grad urenselig.

Den 14de Juli er anført: Lige voldsom, synger, skriger og støier baade Nat og Dag, river itu sine Klæder og gaar som oftest nogen i Cellen.

Afsendes til Bergens Asyl den 13de Oktober.

3. K. K., 23 Aar, indkom 16de December, Tjenestepige, ugift. Hendes Moder var sindssyg og forkortede sit Liv ved Hængning. Faderen lever og er 70 Aar. Forældrene Arbeidsfolk. Foruden Moderen var ogsaa hendes Morfader sindssyg. Andre Tilfælde af Sindssygdom skal ikke forekomme i Familien. Karen var i Barndommen svag og sygelig; i Skolen var hun flink og ikke vanskelig at omgaaes. Siden hun blev confirmeret, har hun tjent og vist sig stridig og bestemt i sin Optræden. For Nærværende er hun taus og vil ingen Besked give om sin Tilstand. Hendes Melancholi skal være fremkaldt ved skuffet Kjærlighedsforhold. —

Extrakt af Regnskabet for Stavangers Sindssygeasyl.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Stavanger.

	Kr.
Indtægt:	
Statskassens Tilskud for 1892	1 085,38
Birkrems Fattigvæsen for 1 Sindssyg	112,22
Stavanger Fattigvæsens Tilskud	1 651,89
	2 849,49
Udgift:	
Kosthold for 11 Personer i 2 570 Dage à 54 Øre	1 387,80
Beklædning, incl. Sengklæder	165,01
Halm	30,00
Tobak	41,60
Snus	16,30
Medicin	20,00
Vadsk	30,00
Brænde	300,00
Belysning	109,80
Assurancepræmie af Bygningen	28,98
Vogterens Løn	560,00
— Beklædning	40,00
— Husleie	120,00
	2 849,49

Af Overlæge Jürgenssens Beretning for Newengaardens Asyl i Bergen.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Newengaarden.

— — En dement Syg fik Anledning til at drikke omtr. 2 Spiseskeer af Solutio hyoscin. muriatic. (0,10—100 gr.). Maveindholdet udtømtes strax ved Mavepumpe. Han geraadede strax i en glad opstemt Sindsstemning, ytrede, «at det var godt Brændevin». Han ravede som en drukken Mand, gjorde lystige

Spring af og til, Pupillerne var stærkt udvidede, klagede over Tørhed i Halsen, af og til cloniske Kramper i Extremiteterne, havde Sandsebedrag af behageligt Indhold; han sov ikke den paafølgende Nat, men ruslede omkring den hele Nat. Pulsen var inciteret. Efterhaanden indfandt sig Søvn, og i henved 8 Dage gik han i et Ørske, havde god Appetit.

— — I Aarets Løb døde 7 Mænd og 2 Kvinder.

1. A. B., 72 Aar gl., indkom den 7de November 1891. Han var i sine tidligere Dage henfalden til Drik, men i de senere Aar var han en ædruelig og arbejdsom Pladsmand. For 7 Maaneder siden nedtrykt Stemning med Bekymring for Udkomme og Mistillid til sig selv, Hovedpine, Søvnløshed, Ulyst til Arbejde. Fjorten Dage før Indlæggelsen blev han urolig og rastløs, gik omkring pratende med sig selv, var fortabt og uværdig, havde gjort alt galt, frygtede at komme i Straf, talte ofte om at dræbe sig, dog ikke gjort noget Forsøg. I 8 Dage Næringsvægring, men i de sidste 8 Dage har han spist. Søvnløshed og Uro tiltaget.

Ved Ankomsten til Asylet bleg og mager, desorienteret i Tid og Sted, siger, han kommer fra Helvede, træg ved Henvendelse. Ingen Sygdoms-erkjendelse.

Under sit Ophold i Asylet var han dels urolig ængstelig og dels rolig; han klædte sig af, rullede sig frem og tilbage paa Gulvet, og i den sidste Tid krøb han paa Knæerne omkring. Han var i en deprimeret Sindsstemning, talte kun lidt, men ytrede, at han ikke fortjente Mad, fordi han havde gjort saameget ondt. Søvn utryg. I Midten af Januar Maaned 1892 fik han en Absces paa venstre Knæ. Efter Incision og under antiseptisk Behandling helbrededes denne saagodtsom. Han tog i denne Tid betydelig af og døde den 18de Januar roligt.

Section: Liget af en gammel mager Mand; Hud og Slimhinder blege, paa venstre Knæ sees en liden Aabning, der fører ind til en periariculær Absceshule. Rigor mortis i Over- og Underextremiteterne.

Cavitas pectoris. Cor. I Pericardialhulen findes ingen Vædske, Pericardialbladene er glatte og glindsende. Cor er noget forstørret. Ved Aabning af Cor findes Aortaklapperne skrumpne, scleroserede med lidt Kalkafsætninger. Mitralis noget fortykket, og paa sammes Klapper sees tydelig begrænsede, gulagtig farvede, fortykkede Partier. Venstre Hjertekammers Muskulatur fortykket.

Pulmones. Ved høire Lunge intet at bemærke. I venstre Lungetop findes 3 velbegrænsede, bringebærstore Grupper af dels mindre og dels større Tuberkler; en bønnestor, glatvægget Caverne findes ogsaa. Forresten er Lungen normal.

Cavitas abdominis. Leveren normal Størrelse, noget bleg; Milten er liden, fast; den er ved Adhærentser fast fixeret til Diaphragma; Overfladen besat med gulhvite, fibrøse Fortykkelser. Paa Snit vises tydelige Milt-tegninger.

Nyrerne. Venstre er betydelig forstørret, paa Overfladen rager flere indtil valnødstore, vædskefyldte Blærer frem, Kapselen let afløselig. Overfladen let granuleret. Ved Snit sees paa Corticalis store Cyster, Fedtdegeneration i Pyramiderne og Corticalis. Høire som venstre, men her er Cysterne ikke over en Erts Størrelse.

Ventrikel og Tarme: her intet at bemærke.

Cavitas cranii. Dura mater er langs Sinus longitudinalis fast forbundet med de tynde Hinder; disse er paa Convexiteten lidt fortykkede og opake.

Hjernens Vægt 1500 grm. Gyri vel udviklede. Ved Snit intet at bemærke i Hemisphærerne eller i Ganglierne.

2. A. N. G., 42 Aar gl., Arbejder, indkom den 4de Juni 1891. Han skal i flere Aar have opholdt sig i Amerika, hvor han skal have haft flere Anfald af Sindssygdom, og efter hans Ankomst hertil havt lignende Anfald gjen- tagne Gange, men da hans Sygdom antog en farlig Karakter, blev han indsendt til Asylet. Under sit Ophold her havde han flere lignende Anfald. Han havde den Ide, at han var udseet til Hedningemissionær og til at fordrive de onde Aander og Djævl, der hindrede Hedningernes Omven- delse og imod disse maatte kæmpe og stride og jage dem bort. Han baade hørte og saa dem, han holdt Samtaler med dem, forbandede og skjældte dem ud under sine Anfald. I Tidens Løb følte han sig over- vunden, henfaldt i en melancholsk Tilstand, forsøgte at tage Livet af sig, vægrede sig for at tage Næring til sig, hvorfor han jevnlig en Tidlang maatte tvangsfodres. Der udviklede sig en Tuberculosis pulm., hvoraf han døde den 31te Januar 1892.

Section: Liget er af en yderst afmagret Mand. Hud og Slimhinder er blege. Rigor mortis er tilstede i Over- og Underextremiteterne.

Cavitas pectoris. Cor. Hjertet af sædvanlig Størrelse; ved Klapperne intet at bemærke. Muskulaturen noget bleggraa og slap.

Pulmones: Høire Lunge: Intet at bemærke ved Pleura. Lungen stor og tung, hele nedre og midterste Lap er fast og infiltreret, øvre Lap delvis. Snit viser i nederste og midterste Lap en diffus stærk Infiltration af Tuberkler, Vævet indimellem er lufttomt, hepatiseret. I øvre Lap findes især i bagre Parti spredte Tuberkelgrupper, den forreste Del ligesom Apex er fri. Venstre Lunge: Pleura viser intet. Lungen er stor og tung. Øvre Lap delvis infiltreret og fast, paa Udsiden af sammes Midtparti findes en 10 Øre stor, pusfyldt Fistelaabning, der gaar nedad og indad i 4 cm. Dybde og kommunikerer her med en bredere. Nedre Lap diffus tuberkelinfiltreret og hepatiseret.

Cavitas abdominis. Ventrikel og Tarmene collaberede, frembyder forresten intet at bemærke. Hepar er stor, Snitfladen er gulbleg. Milten er for- størret, kjendes fast. Snit viser tydelige Tegninger af dens Structur. Nyrerne: begge af lige Størrelse. Kapselen let afløselig. Snit viser gulbleg Corticalis og Pyramider.

Cavitas cranii. Intet at bemærke ved Hinderne. Hjernen selv veier

1200 Gram. Blodkarrene injicerede, de er lidt sclerotiserede især paa Basis. Forresten intet at bemærke.

3. A. J. W., 77 Aar gammel, Frøken, indkom den 8de December 1871. Som Barn frisk, hendes Forældre døde tidligt, hendes Pleieforældre behandlede hende godt. I Udviklingsaarene var hun plaget saa godt som jevnlig af Neuralgier i de forskellige Legemsdele, men fornemmelig led hun af Hovedpine og Lumbalsmerter, og tidlig begyndte hun at drive Onani. Hun var mager og spinkel. Omtrent $\frac{1}{2}$ Aar før hun blev sinds-svag, fik hun i Arv efter en Tante en Eiendom med tilhørende Handel, hvorved hun overanstrengte sig. Hendes Nervalidelse tiltog efterhaanden, og hun hengav sig til religiøs Læsning, og religiøse Forsamlinger besøgte hun flittigt. Efter nogen Tid blev hun melancholsk med Præcordialangst, Næringsvægring og Selvmordstrang, Selvbefreidelser over at have ført et stygt Levnet og myrdet sin Tante og Pleiefader. Hun fortsatte med at drive Onani og var i Adfærd og Tale meget lasciv og obscøn. Denne Tilstand vedvarede henved et Aar med Remissioner og Exacerbationer, og gik da over til Mani med nymphomaniske Anfald af og til.

Efterhaanden udviklede sig en Dementia, hvorunder hun i Begyndelsen af Februar 1892 fik et apoplectisk Anfald, som endte med Døden den 17de Februar.

Sæction: Liget er af en gammel Kvinde; rigelig subcutan Fedtafsætning især paa Abdomen. Huden bleg. Genitalia externa dilaterede, sprikende Labia, Vagina vid; der flyder ud blodfarvet Vædske.

Rigor mortis kan ikke konstateres, da Liget er i sin Helhed tilfrossent.

Cavitas pectoris. Cor. I Pericardialhulen et Par Spiseskeer serøs Vædske. Intet at bemærke ved Pericardialbladene.

Cor selv af sædvanlig Størrelse, rigelig subpericardial Fedtansamling. Ved Klapperne intet at bemærke. I Aorta ascendens sees flekkevis atheromatøse Partier. Muskulaturen frembyder intet at bemærke.

Pulmones. Høire Lunge er ved lette Adhærentser fæstet til Brystkassen. Pleura pulmonalis viser ogsaa lette membranøse Fortykkelser. Lungen selv viser paa lidt Ødem nær intet at bemærke. Venstre Lunge er ikke fæstet til Brystkassen, forresten viser den samme Forhold paa Gjennemsnit som høire Lunge.

Cavitas abdominis. Omentet overmaade fedtrigt, ligeledes stærkt Fedt-lag i Appendices epiploic. og om Nyrene.

Ventrikel og Tarme frembyder intet mærkbart.

Hepar af sædvanlig Størrelse, Snit viser tydelige Tegninger af dens Structur.

Milten frembyder intet at bemærke.

Nyrene er begge smaa, Kapselen let afløselig, Overfladen fint granuleret, Snit viser smal Corticalis, hist og her indtil ertstore Cyster. Gule Pletter i Pyramiderne.

Cavitas cranii. Intet at bemærke ved Craniebenene.

Dura let fortykket og sammenvoxet med de tynde Hinder langs Sinus longitudinalis. Cerebrum selv viser paa venstre Hemisphæres Overflade et tykt gelatinøst Belæg, der strækker sig over Frontal- og Parietallapperne. Karrene er stærkt injicerede; Snit ind i Hjernesubstansen viser her rødlig-graa blød Masse, talrige smaa Blodextravasater.

I Ventriklerne er der nogen serøs Vædskeansamling.

Ganglierne viser intet at bemærke.

Ved Pons og Medulla er intet at bemærke.

4. A. M. L., 42 Aar, Lagerbetjent, indkom den 19de Marts 1892. Hans Fader har havt Apoplexia cerebri, en Broder melancholsk, han selv altid stille og trist. Han har i hele Vinter havt daarlig Søvn, og dette i Forbindelse med en Gastritis chr., som han har havt i 9 Aar, har lidt efter lidt fremkaldt en Melancholia, som han har havt ogsaa for 9 Aar siden. Han har havt Suicidiumstrang, har lukket sig inde og gjort Anstalter dertil. Ingen Interesse for Omgivelserne eller Familien; der han sidder, der sidder han. Han er saa besmittet af Synd, siger han, at han ikke kan være sammen med Mennesker, selv ikke med dem paa Newengaarden. Han er hallucineret. Under Opholdet i Asylet var han stadig sengeliggende, antog sig besat af Djævl. Han spiste kun lidt, fordi han ikke turde spise, da han ingen Afføring havde. Da han senere vægrede sig for at tage Næring til sig, maatte han tvangsfodres. I Sygdommens Løb paavistes Lungetuberculose. Han afmagredes efterhaanden og døde den 12te Mai 1892.

Section: Liget af en yderst afmagret middelaldrende Mand. Hud og Slimhinder er blege. Rigor mortis er tilstede i Over- og Underextremiteter.

Cavitas pectoris. I begge Pleurahulheder er der ansamlet en sparsom Vædskemængde.

Venstre Lunge trækker sig tilbage ved Aabning af Brysthulen, ikke høre.

Cor. I Pericardialhulen er der lidt serøs Vædske ansamlet. Hjertet selv af vanlig Størrelse; intet at bemærke ved Klapperne. Muskulaturen er yderst bleg og slap.

Lungerne: Høire Lunge er adhæreret ved flere nogenlunde letløselige Bindevævsstrenger til Brystvæggen. Overfladen er ujevn af Bindevævsstjæver. Øvre Lap i sin Helhed infiltreret og fast, paa Overfladen sees talrige miliære Tuberkler.

Snitfladen viser en vel valnødstor, pusfyldt Caverne med tjavset, ujevn Væg, enkelte mindre Caverner, forresten Grupper af og enkeltstaaende Tuberkler, de fleste ostagtig degenerede. I midterste og nedre Lungelap sees enkelte Tuberkelgrupper.

Lungevævet forresten her friskt, noget ødematøst.

Venstre Lunge frembyder intet at bemærke.

Cavitas abdominis. Ventriklen collaberet, Slimhinden bleg, lidt belagt med seigt Slim. Tarmene frembyder intet at bemærke. I Colon trans-

versum og descendens er der en Del stenhaarde, større og mindre runde Excrementklumper.

Hepar liden, bleg og blød, paa Snit sees tydelig fremtrædende Levertegninger og over samme et gulagtig Skjær.

Milten er liden og blød.

Begge Nyrer af vanlig Størrelse, blege, Snitfladen viser stærk Anæmie med Antydning til Fedtdegeneration.

Cavitas cranii. Intet at bemærke ved Craniumsbenene, heller ikke ved Dura mater eller de tynde Hinder. Hjernens Vægt 1200 Gram. Substanten tør og fast; forresten intet at bemærke.

5. A. E., 37 Aar, Sømand, indkom den 15de April 1891. I Sygehistorien ved Indlæggelsen staar kun, han er rolig, sløv og renslig. Han led af en Paralysis generalis som Følge af tidligere Syphilis. Under Opholdet i Asylet havde han flere maniacalske og epileptoide Anfald, og under Sygdommens almindelige Forløb med Udvikling af stærk Decubitus døde han i en marastisk Tilstand den 27de Juli 1892.

Section: Liget er af en middelaldrende Mand, meget emacieret. Hud og Slimhinder blege. Paa Underextremiteterne sees pusbelagte Saar; Decubitus paa Ligets Bagside.

Cavitas pectoris. Cor. I Hjerterosen er der en sparsom Ansamling af serøs klar Vædske. Ved Pericardialbladene er der intet at bemærke. Cor selv af vanlig Størrelse. Intet at bemærke ved Klapperne. Muskulaturen bleg og slap.

Lungerne: Begge Lunger let adhærente til Brystvæggen. Høire Lunge: Overfladen hist og her besat med enkelte Bindevævsfortykkelser. Lungen selv overalt luftholdig, i bagre nedre Parti hyperæmisk, forresten intet at bemærke.

Venstre Lunge frembyder samme Forhold som høire.

Cavitas abdominis. Ved Ventrikel og Tarme er intet at bemærke.

Hepar er noget forstørret, er fast. Den peritoneale Beklædning paa flere Steder fortykket. Ved Snit gennem Leveren kjendes den fastere end vanligt, og sees der ogsaa dertil hørende Bindevævsfortykkelser især i de periphære Dele af Leveren.

Milten er noget forstørret, fast, Kapselen fortykket, og Milten fast adhæreret til Fundus ventriculi. Miltens Structur træder ved Snit gennem samme tydeligt frem.

Nyrerne er begge lidt forstørrede, Kapselen er let afløselig, Overfladen lidt bleg. Snitfladen viser bleg, hist og her gulplettet Corticulis, medens Pyramiderne er mere blodinjicerede.

Cavitas cranii. Dura mater er adhærent til Craniebenene langs Sinus. De tynde Hinder lader sig vanskelig trække løs fra Cerebrums Overflade. Hjernens Vægt 1250 Gram. Ved Karrene er der intet makroskopisk at bemærke, ligesaa lader sig intet bestemt sige om Hjernesubstanten selv. Snit gennem Medulla oblongata viser i Niveau med Hypoglossuskjernen og

omgivende Gebet nedad og opad en Opblødning, der giver en Slags Huledannelse.

6. O. J., 64 Aar, Bødkersvend, indkom den 15de April 1891. Han havde lidt af Dementia i flere Aar. Han forlangte stadig at komme ud, da han kunde tjene mange Penge som Bødkersvend, han havde Rønningssyge, hvortil han opfordredes af «Luftmænd». Under sit Ophold her fik han en phlegmonøs Betændelse i venstre Laar og senere en Absces i Parotis paa samme Side og fik senere i Sygdommen Decubitussaar paa Os sacrum. Han døde den 30te Juni 1892 under Symptomer paa en Pyæmie i en emacieret Tilstand.

Section: Liget af en ældre Mand, mager med Decubitus og Saar over venstre Regio sacralis og coxalis. Rigor mortis tilstede i Over- og Underextremiteterne.

Cavitas pectoris. I Hjerteposen er der lidt serøs Vædske; Hjertet selv af vanlig Størrelse, intet at bemærke ved Hjertets beklædende Hinder. Ved Aabning af Hjertet findes Valvula tricuspidalis fortykket, rigid og lidt ujevn, noget forsnævret. Ved de andre Klapper er der intet at bemærke og heller ikke ved Hjertets Muskulatur.

Lungerne: Begge Lunger er noget ødematøse, hyperæmiske, men frembyder forresten intet særligt.

Cavitas abdominis. Ventrikel og Tarme frembyder intet at bemærke. Hepar er af vanlig Størrelse, Snitfladen viser intet abnormt.

Milten af vanlig Størrelse, blød, ingen tydelig Tegning af sammes Structur at se ved Snit gennem den. Nyrerne: Begge af vanlig Størrelse. Overfladen let granuleret. Snit viser bleg Corticalis og Pyramider.

Cavitas cranii. Ved Ossa intet at bemærke. Dura mater adhærent til de tynde Hinder langs Sinus. Intet at bemærke ved de tynde Hinder, og Hjernesubstanten viser intet abnormt makroskopisk.

I Ventriklerne er lidt Vædskeansamling; ved Ganglierne intet at bemærke.

7. M. S. H., 18 Aar, Arbeiders Søn, indkom den 3die August 1881. Hans Forældre var ordentlige og levede i almindelig gode Kaar. Paa Faderens Side findes Sindssygdom. Frisk i de første 3 Uger, men fik da Krampeanfald, som i Aarenes Løb udviklede sig baade i Hyppighed og Styrke. De var af epileptisk Karakter, dels med og dels uden postepileptiske Tilstande med impulsive Handlinger. De psykiske Funktioner meget svagt udviklede. Under Opholdet i Asylet havde han fornemmelig i Begyndelsen hyppige og voldsomme Anfald og farlige Impulser, senere hen havde han kun epileptiske Anfald, uden saa hyppige impulsive Handlinger bagefter. Han var altid mager og ussel, sad for det meste i en Stol. Functiones naturales i Orden. I de sidste Maaneder afmagrede han efterhaanden, han led nu af Tuberculosis pulmonum og døde den 15de September 1892.

Section: Rigor mortis tilstede.

Cavitas cranii. Hjernen noget liden i Diameter antero-poster. Intet at

bemærke ved Hinderne. Gyri er vel udviklede. Hjernevægt 1 250 Gram. Intet forresten at bemærke.

Cavitas pectoris. Cor. Herved intet at bemærke.

Lungerne: Høire Lunge er fast adhærent til Brystvæggen. Den er i øvre Lap gjennemsat med større og mindre Tuberkelgrupper. Enkelte store pusfyldte Caverer iagttages. De nederste 2 Lapper er spredt gjennemsat med Tuberkler.

Venstre Lunge: I Toppen findes Tuberkelafsætninger.

Cavitas abdominis. Ventrikel og Tarme viser intet at bemærke.

Hepar er noget stor og gulbleg.

Milten: herved intet at bemærke.

Nyrerne er begge noget store, paa Snit gulspettede blege. Ingen Amyloiddegeneration. — —

Extrakt af Bergens By's Sindssygeasyls Kasseregnskab for Aaret 1892.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Bergen.

Indtægt:

				Kr.
1.	Beholdning fra forrige Aar:			
	Restancer af Kurpenge og Forskud			2 225,48
2.	Kur og Beklædningspenge:			
		Kurp.	Beklædningsp.	
a.	Private Patienter i 9 552 Dg.	Kr. 14 872,99	Kr. 200,07	
b.	Forskjellige Kommuner i	17 918 « « 22 755,86	« 3 056,77	
c.	Bergens Fattigvæsen	40 181 « « 51 029,87	« 7 021,25	
		67 651 Dg.	Kr. 88 658,72	Kr. 10 278,09
				98 936,81
3.	Arbeidsvirksomheden			773,80
4.	Overskud af Jordbruget			—
5.	Diverse Indtægter			1 180,64
	Kassereren tilgode			4 792,23
				107 908,96

Udgift:

	Kr.
1. Conto Lønninger	20 611,25
2. — Bispisningen	37 360,39
3. — Syges Adspredelse og Tobak	1 729,55
4. — Bygningerne og Vandleddningen	5 160,75
5. — Assurance af Bygningerne	889,90
6. — Inventariet	4 289,37
7. — Assurance af Inventariet	96,00
8. — Aalegræs og Halm	1 283,62
9. — Belysningen	2 916,78
10. — Brændsel	11 335,04
11. — Medicinske Fornødenheder	1 049,27
12. — Bibliotheket	161,46
13. — Kontorudgifter	592,99
14. — Vadsk og Renholdelse	989,69
15. — Beklædningen	5 131,87
16. — Heste og Dagarbeide	774,00
17. — Gjerdehold	478,40
18. — Udgifter ved Haverne og Veiene	798,57
19. — Refusion til Bykassen	5 000,00
20. — Diverse Udgifter	2 199,08
21. — Gjæld til Kassereren fra forrige Aar	3 052,57
22. — Jordbruget	602,64
Beholdning:	
a. Restancer af Kurpenge Kr. 605,77	
b. Forskud til Forvalteren til Bestridelse af løbende Udgifter » 800,00	
	1 405,77
	<u>107 908,96</u>

Jordbruget i Aaret 1892.

Indtægt:

	Kr.
1. Salg til Asylet af Melk, Poteter, Æg og Grøntsager	4 724,82
2. — - Fremmede	2 379,29
3. Kjørsel til Asylet	500,00
4. Indtægt af Bryggen og det gamle Hus i Nyhaven	80,00
5. For Heste og Dagarbeide til Asylet. (Regnskabspost 16 i dette Regnskab)	774,00
Asylet belastet med Tab	602,64
	<u>9 060,75</u>

Udgift:

	Kr.
1. Lønninger til Gaardsbestyrer, Dreng, Budeie og Pige	Kr. 1 840,98
2. Kosthold til 4 Tjenere i 1464 Dage	» 732,00
	2 572,98
3. Indkjøb af Hestefoder	1 991,69
4. Drænering og Grundforbedringer	1 193,08
5. Besætningens Completering	1 880,85
6. Vedligeholdelse af Bygninger og Inventar	585,27
7. Assurance af Inventariet	25,00
8. Forskjellige Udgifter	811,88
	9 060,75

Af Asyllæge Sandbergs Beretning for Rosenbergs Sindssygeasyt.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rosenberg.

— — Af de i Aarets Løb Døde var:

1. B. R., 70 Aar gammel, Gaardmandsenke, indkom 7de Juni 1887, led af chronisk Mani. Hun havde ved Indkomsten en cancros Tumor paa øvre Alveolarrand, der tidligere engang var exstirperet; den udviklede sig i den første Tid meget langsomt; det sidste Aar tiltog den noget hurtigere, saaat den mod Slutningen virkede betydelig generende. Hun emacieredes hurtigt og døde 10de Februar. Efter Familiens Ønske blev Section undladt.
2. K. K., 64 Aar gammel, Skibsfører, indkom 30te Mai 1879 fra Gaustad. Dementia; begyndte i Oktober at blive klein, gastriske Phænomener, lagdes tilsengs, magrede betydelig af og døde 14de December. Ved Sectionen fandtes Ventrikelen betydelig udvidet, fyldt med en tynd, brunagtig Vædske; Serosasiden glat, speilende, uden Adhærentser. Omkring Pylorus føles en bruskhaard Fortykkelse samt et Par lidt svulne Omentalglandler. Slimhinden bleg, netformig injiceret, let svullen, fløielsagtigt Udseende. Ved Gjennemklipping af Pylorus sees ingen Ulceration af Slimhinden, der er ubetydelig fortykket, men lige udenfor samme sees og føles en vel 1 cm. tyk og ca. 4 cm. lang, bruskhaard Fortykkelse. Lillefingren

passerer med Lethed Pylorus. — I Lungetopperne fandtes enkelte forkalkede Knuder, ellers intet abnormt ved Sectionen.

3. H. Ø., 61 Aar gammel, Skibsfører, indkom 25de Marts 1874, tidligere behandlet paa Gaustad, Dementia, intermitterende maniacale Raptus. Blev Oktober 1891 lagt tilsengs paa Grund af tiltagende Sløvhed og legemlig Svækkelse, der udviklede sig gradvis; han døde 2den Juni. Ved Sectionen fandtes Ødem i Underextremiteterne; flere Decubitus, Hjertet slapt; Papillarmusklerne forenede i Spidserne; Tricuspidalklapperne rigide; Aortaklapperne forkalkede.
Cavitas cranii. Der udflyder nogen serøs Vædske; Skallen tyk, Dura mater fast adhærent, dybe Huller efter Pacchioniske Granulationer; Dura fortykket, seneagtig glindsende; over høire Frontallap, paa begge Sider af Sulcus front. sup. et 50 Øre stort Parti af Gyrus front. sup. et med. med tilsvarende Usur af Skallen; Partiet noget hævet over Omgivelsernes Niveau, ujevn, indtager Arachnoidea; intet at bemærke i underliggende Hjernesubstants. Den tynde Hinde forøvrigt opak, succulent. Hjerne-substanten i sin Helhed atrofisk, specielt i paaaldende Grad Bulbi olfact. og Chiasma nerv. opt., Substantsen blød.
4. H. H., 88 Aar gammel, Bødker, indkom 9de Mai 1892. Han havde angivelig efter Influenza faaet en maniacal Raptus, der dog var væsentlig bedret ved Indkomsten; han blev temmelig snart nødt til at ty til Sengen og døde allerede den 2den Juli. Ved Sectionen fandtes intet væsentlig andet end de sædvanlige senile Degenerationer af Hjertet.
5. R. A. B., 44 Aar gammel, Bogbinder, indkom 2den Mai 1891, overflyttet fra Eg. Dementia, urolig, urenselig. Blev syg 23de August, døde 2den September. Ved Sectionen fandtes Pneumoni i hele venstre Lunge.
6. O. F. F., 42 Aar gammel, Gaardbruger, indkom den 8de August 1892. Han var bleven pludselig syg kort Tid før Indkomsten; som Aarsag er anført Drik og ulykkelige Kjærlighedshistorier; var i Begyndelsen rolig, deprimeret, men blev efter et Besøg af Familien 6te September urolig, forsøgte med Halmvindinger at strube sig; fra 14de begyndte han at vægre sig mod at tage Næring til sig, for forvildet om i Cellen eller sad paa Hug i Halmen og sutrede. Forsøg paa Tvangsfodring, der kun meget vanskelig lod sig udføre, maatte opgives paa Grund af øieblikkelige Brækninger; fra 19de gjorde han Indtryk af at lide af en legemlig Sygdom, men nogen fysikalsk Undersøgelse var umulig at foretage før 21de, da han begyndte at blive roligere og at klage over ondt for Brystet; Dagen før han døde — 23de — kom han nogenlunde til Bevidsthed og tog selv noget Næring til sig. — Ved Sectionen fandtes Pneumoni i hele nedre høire Lap; i venstre nedre Lap et valnødstort og flere ertstore emboliske Infarcter.
7. A. E. B., 62 Aar gammel, Fattiglem, indkom 14de Juni 1884, tidligere behandlet paa Gaustad, syg i mange (over 30) Aar, havde i Sygdommens Begyndelse skaaret væk sit Membrum lige ved Scrotum; han var under Opholdet stadig stille, taus, vilde aldrig nyde Kjød eller Fisk; de sidste

Aar holdt han stadig Sengen; han døde 22de September. Ved Sectionen fandtes i venstre Lungetop et Ar, omkring hvilket en Del ert — bønne-store ostede Afleiringer; begge Lunger blege, næsten lufttomme i de bagre Partier, temmelig stærkt pigmenterede; i Pleuræ og Lungesubstansen sees og føles talrige, hyaline knappenaalshovedstore Knuder. Dura mater betydelig fortykket, pergamentagtig, perlemorsglindsende, let afløselig; Hjerne-substansen bleg, fugtig, Sulci store, Gyri smale.

8. P. P. G., 40 Aar gammel, Indersts Søn, indkom 6te Februar 1882, tidligere behandlet paa Rotvold; Dementia, fuldstændig forvirret, urolig og urenslig, døde 7de Oktober. Ved Sectionen fandtes begge øvre Lungelapper gjennemsat af talrige, op til valnødstore Caverner; i Omkredsen af disse som i Resten af begge Lunger forøvrigt sees og føles talrige, fra knappenaalshovedstore til ertstore ostede Foci. I Hjernehulheden fandtes Hinderne fortykkede, tildels adhærente; Venerne store og struttende. I Underlivet viste sig kun en Nyre, nemlig høire, der var betydelig forstørret i alle Retninger; Substansen fast, Snitfladen bleg med lidt forvidskede Tegninger i Corticalis, der tillige er gulpletet; Farveforskjellen mellem Pyramider og Corticalis lidet udtalt. Venstre Nyre og Ureter manglede fuldstændig.
9. E. E. H., 37 Aar gammel, Arbeider, indkom 2den Mai 1891, overflyttet fra Eg, stille, men svinsk, Dementia; døde 21de Oktober. Ved Sectionen fandtes: Cavitas cranii: Dura mater overalt fast adhærent til Skallen, der er tynd, diaphan; den tynde Hinde over Issepartiet opak, succulent, stærkt injiceret; Hjerneventriklerne indeholder adskillig Vædske, Substansen viser overalt makroskopisk normale Forhold. Cavitas pectoris. Lungerne overalt fastvoxede, i begge Topper større, spredt overalt ellers mindre Caverner, Substansen forøvrigt fast infiltreret, gjennemsat med større og mindre Tuberkelafleiringer.
10. B. L., 35 Aar gammel, Gaardbruger, indkom 2den Mai 1891, overflyttet fra Eg. Dementia, stille, urenslig. Døde 12te April. Ved Sectionen fandtes Tuberculose udbredt i begge Lunger samt i Coecum mellem Valv. Bauhini og Proc. vermif. en T-formig, circulært gaaende Ulceration med Svulst af de tilsvarende Mesenterialglandler.
11. T. H., 38 Aar gammel, Matros, indkom 25de November 1890. Mania. Sygnede ind i Februar med Diarrhoe og Anasarka, lagdes tilsengs og døde 13de April. Ved Sectionen fandtes Lungerne overalt adhærente, gik istykker ved Udtagningen, i sin Helhed infiltrerede; i Topperne ujevne Caverner, forøvrigt gjennemsat af Tuberkelconglomerater. I Underlivet adskillig Ascites, Nyre og Lever amyloid degenererede.
12. P. J. P. H., 50 Aar gammel, Bødker, indkom 29de Oktober 1884, tidligere behandlet paa Rotvold. Dementia, fuldstændig sløv, urenslig. Døde efter en Uges Sengeleie den 19de April. Ved Sectionen fandtes Hjerterposen fortykket til ca. 0,5 cm. Tykkelse og overalt intimt sammenvoxet med Hjertet; dette er af normal Størrelse, Hypertrofi af venstre Ventrikels

Muskulatur. Klapperne normale. Lungerne i sin Helhed adhærente; større og mindre Caverner i venstre øvre Lap, iøvrigt gjennemsat af Tuberkel-conglomerater. Svulne, degenererede Bronchialglandler. Svulne Omental- og Mesenterialglandler. — —

Af Tvangsmidler har været anvendt Indespærring i 1376 Døgn, hvoraf blandt Mænd 456 og Kvinder 920 Døgn. Angaaende den store Anvendelse af Tvangsmidler viser det sig stedse tydeligere, at Asylet efterhaanden bliver opfyldt af urolige, urenlige, voldsomme og ødelæggende Patienter, der enten direkte overføres fra Statens Asyler eller forlanges indlagte fra privat Forpleining, hvor de paa Grund af sine Tilbøieligheder ikke hensigtsmæssig kan forpleies, og hvorfra de som uhelbredelige og generende ikke paany kan skaffes Plads i Statens Asyler. De acute Tilfælde fra disse Kanter af Landet bliver omtrent alle modtagne i Bergens kommunale Asyl, og Rosenbergs er for Tiden belagt med omtrent udelukkende chroniske Patienter. Belægget paa Kvindesiden har i Aarets Løb aldrig været høiere end 48. Der har været Forespørgsel om Anledning til Overførelse fra Statens Asyler af flere kvindelige Patienter; men disses Tilstand har været saadan, at den vilde nødvendiggjøre Indespærring, og da Cellerne allerede med det nuværende Belæg er i høi Grad belemede, har Asylet ikke kunnet modtage flere, der tiltrænger Celleophold. Erfaring fra Asylet taler saaledes for, at hvad der nu fra Statens Side først og fremst kræves i de Sindssyges Interesse, er Opførelsen af en Pleieanstalt, hvilket jeg nærmere har søgt at paavise i en Opsats i Medicinsk Revue «Nyt Sindssygeasyl».

Oversigt over Rosenbergs Asyls økonomiske Tilstand ved Udgangen af Aaret 1892.

Sommaire des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Rosenberg.

Beholdningen var den 1ste Januar 1892:

a. Restancer	Kr. 21 373,26	
b. I Banken og Kasse.....	« 974,39	
		Kr. 22 347,65

Ved Aarets Udgang:

a. Restancer	Kr. 22 447,27	
b. I Banken og Kasse.....	« 1 949,47	
		Kr. 24 396,74

Til Eiendommens Vedligeholdelse er anvendt Kr. 3 649,49, til Inventariet Kr. 1 215,07.

Af Asyllæge Martens' Beretning for Møllendals Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Møllendal.

- — I Aarets Løb er 4 Patienter afgaaede ved Døden.
1. H. P. B., 66 Aar gl., havde i længere Tid været i Behandling paa Eg Sindssygeasyl, overflyttedes derfra i Juni 1891 og afgik ved Døden i Februar 1892. Patienten var behandlet paa Eg under Diagnosen Mania, blev senere dement, var, idet han indbragtes til det herværende Asyl, fjollet og tullet, masende og snakkende, syngende og trampende, med god Appetit, Holdning skjælvende, synlig alderdomssvækket. Udover Aaret tiltog Svækkelsen og Afmagring, og tre Dage før Døden indtraadte Frysning med neppe følelig Puls, Coma med Muskelrigiditet igjennem hele Legemet, der efter at have vedvaret i to Dage gik over i Døden. Som nærmeste Dødsårsag er opført Myelitis. Liget re클ameret, ingen Section.
 2. J. R., 61 Aar gl., indbragt i det herværende Asyl i 1886, havde tidligere i et Tidsrum af 5 Aar været behandlet paa Eg Asyl, udskreven derfra som uhelbredet dement; havde tidligere været henfalden til Drik, hvad der antoges som Årsag til hans Sindssygdom. Før Opholdet i Eg havde han været i længere Tid paa Gaustad. Han led af allehaande Vrangforestillinger, paastod, at han ikke var født, at han havde levet i mange Hundrede Aar o. s. v. Han var idetheletaget nok saa rolig, lidet plagsom, naar man kun ikke forsøgte at rive ham ud af hans Forestillingskreds, deltog i smaat husligt Arbejde, kunde staa eller sidde stille i lange Tider, naar han ikke blev forstyrret; tidligere havde han været meget voldsom. Han var fuldstændig sløv og uden Hukommelse og Combinationsevne. I det sidste Halvaar indtraf et Par Gange Tilfælde af Syncope, paa samme Tid en tiltagende Afmagring, uden at nogen bestemt Sygdomsform kunde opdages som Årsag; han var oppe, stullede som tidligere, indtil han atter fik et lignende Anfald af Syncope, hvorefter han ikke kunde vækkes.
Liget re클ameredes hjemsendt, ingen Section. Dødsårsag Hjerteparalyse.
 3. A. P., 36 Aar gl., ugift Husmandsdatter, havde været i 7 Aar i Gaustad, førend hun i 1885 indbragtes i det herværende Asyl. Foruden arvelig Disposition antoges Syphilis i Barndommen og religiøse Skrupler efter Confirmationsalderen at være Årsagen til hendes Sindssygdom. Hun havde paa Gaustad været voldsom med Ødelæggelsestrang o. s. v., var, da hun overførtes hertil, dement. Anført ved Optagelsen: Urenslig, ligger nøgen, sammenskrumpet med Knæerne under Hagen, syngende eller skrigende vildt, naar man vil stille med hende, mager og medtagen til det yderste, sønderriver, hvad hun faar for Haanden. Saaledes var Tilstanden i de to første Aar, stadig nøgen i Celle, saa begyndte hun at blive roligere, at finde sig i at blive paaklædt og baaret frem og ud, og efterhaanden bragtes hun

til at kunne være i Fællesværelse, og efter Minespillet at dømme vise Interesse for, hvad der foregik om hende. Hun har den hele Tid ikke udtalt et Ord, hun hørte godt. I Meddelelsen fra Gaustad hedder det: om Nætterne pratede hun med sig selv; her har som anført ikke et Ord været hørt. Hun var i det sidste Aar stadig kommen sig til bedre Huld, hun var tyk og rund og syntes at være kjernefrisk; saaledes gik Tiden hen, indtil hun en Morgen, mens man var ifærd med hendes Paaklædning, efter at hun den foregaaende Aften var lagt tilsengs frisk som sædvanlig, bemærkedes at være noget slap og bleg. Hun blev bragt tilsengs, og umiddelbart derefter blev hun bevidstløs; neppe en halv Time efter, trods Op-
livningsførsøg, indtraadte Døden.

Ved Sectionen fandtes tætte Sammenvoxninger mellem Meningen, Blod-extravasat i Sulci, men forøvrigt ikke noget paafaldende ved Hjernen, ligesaa lidt som ved Lungerne og Nyrerne; derimod fandtes en vidtskreden Fedtdegeneration af Hjertet. Dødsårsag Paralysis cordis.

4. G. T. M., Arbeidsmandsdatter, 38 Aar gl., Epilepsia. Havde fra Barn-
dommen skrantet, hyppige epileptiske Anfald, saa at hun havde været under offentlig Forsørgelse, indtil hun i 21 Aars Alderen, for 17 Aar siden, forlangtes indlagt i det herværende Asyl. De epileptiske Anfald var meget hyppige, flere om Ugen, stundom et Par om Dagen. Uagtet en langvarig Brug af Bromkalium vedblev Anfaldene lige hyppige og lige intense. Undertiden efterfulgtes disse af en dødlignende Tilstand, som kunde vedvare i timevis og mangel Gang havde Udseende af, som om det maatte være det Sidste. I de senere Aar syntes Anfaldenes Hyppighed at aftage noget, samtidig med at Kræfterne aftog, Gangen blev mere vaklende, og hun synlig mere og mere faldt sammen. Det var derfor ikke uforberedt, at Døden maatte indtræde under et epileptisk Anfald, hvilket ogsaa skede. Ved den foretagne Section fandtes Hjerneskillens Capacitet paafaldende liden, Craniumet tyndt og skjørt, Gyri udslettede, Adskillelsen mellem den graa og hvide Substant lidet fremtrædende. Forøvrigt kunde foruden gamle Sammenvoxninger mellem Meningen ikke paavises noget bestemt abnormt i Hjernesubstanten. Dødsårsag Epilepsia.
-

Af Asyllæge Bødtgers Beretning for Trondhjems Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Trondhjem.

— — Den store Trang til Asylplads har gjort det til en trængende, uundgaelig Nødvendighed at overskride det fastsatte Belæg (82).

I Aarets Løb er 23 Patienter udskevne, hvoraf 10 (4 Md. og 6 Kv.) som helbredede, 5 (1 Md. og 4 Kv.) i forbedret Tilstand, 6 (4 Md. og 2 Kv.) som uhelbredede. 2 Md. er afgaaede ved Døden:

L. A., 70 Aar gl., indlagt den 5te August 1891 og lidende af *Melancholia chronica* (chronisk depressivt Vanvid). Hans Sygdom anførtes at være af noget mere end 1½ Aars Varighed. Sandsynligheden talte imidlertid for, at den var meget ældre.

I Journalen er den 21de April 1892 anført følgende: Inat var han, som sædvanligt, urolig, snakkede og raabte imellem. Under Rengjørelse af Værelset og Opredning af hans Seng bemærkedes intet usædvanligt, idet han som ellers samtalede lidt med Vogteren; men efterat denne var gaaet ud i Sideværelset, hørtes knapt 10 Minuter efter en eiendommelig, snorkende Lyd, retsom naar en har Krampe, hvilket gav Anledning til, at Vogteren løb til. Patienten havde allerede udaandet og laa ganske bleg i Rygleie i Sengen.

Section 13 Timer efter Døden.

Cavitas cranii: Dura mater især paa enkelte Steder stærkt adhæreret til Craniet. Hjernen syntes heltigjennem atrofieret og viste sig iøinefaldende blodtom.

Cavitas pectoris: I nederste Parti af høire Lunge iagttoges et hæmorrhagisk Infarct. I den nedre Gren af høire Arteria pulmonalis forefindes en obturerende Trombe.

Venstre Lunge meget emphysematos. Hypostase i nederste Parti.

I høire Pleurasæk findes et rigeligt, stærkt sanguinolent Exsudat.

Hjertets venstre Ventrikel noget hypotrofisk. Saavel Mitral- som Aortaklappen ikke lidet forbenet.

J. N., 52 Aar gl., indkom den 18de Oktober 1891. Han havde i en Række af Aar været meget drikfældig lige indtil de to sidste Maaneder, da han havde været Totalafholdsmand. I sidste Maaned før Indlæggelsen skulde han have udmærket sig ved en sygelig Aktivitet, vist sig exalteret i Væsen og Holdning, været unaturlig snaksom og dertil søvnløs. Han frembød ved Ankomsten til Asylet Symptomer paa et Delirium acutum.

Under continuerlig Forvirring og stadig nedadgaaende Kræfter, skjønt han altid spiste med Graadighed, døde han marantisk den 20de Juli 1892.

Dagen forud havde han, som sædvanligt, tumlet sig ude paa Gaardspladsen. Sidste Nat var han paa vanlig Vis urolig og raabte flere Gange med høi

Røst, som han ogsaa ellers pleiede. Nattevagten besøgte ham to Gange, og under sidste Besøg bemærkedes, at Patienten var mere lavmælt end først paa Natten, ligesom at hans Udseende var noget mere collaberet. Han fik paa Anmodning Vand. Kl. 7³/₄ Morgen faldt han sammen og døde.

Section 10 Timer efter Døden.

Cavitas cranii: Dura maters midtre Parti stærkt adhæreret til Hjernens Overflade. Hjernesubstanten heltigjennem paafaldende anæmisk. Intet Vand i Ventriklerne.

Cavitas pectoris: Begge Lunger for Størstedelen hyperæmiske og ødematøse. Venstre Hjerter noget hypertrofisk.

Cavitas abdominis: Leveren meget blodoverfyldt. Milten liden, Kapselen rynket. Ved Nyrene intet væsentligt at bemærke.

Liget viste den høieste Grad af Emaciation. —

Paa Foranledning af Kontrollkommissionen tilstillede Asyllægen Hospitalets Bestyrelse i Begyndelsen af Mai 1891 en Skrivelse, hvori denne sidste anmodedes om at tage under nærmere Overveielse, hvorvidt det skulde være billigt og hensigtsmæssigt, at det aarlige Overskud, som Asylets Drift — efter Overtagelse af Bispisningen direkte for egen Regning — for Fremtiden maatte udvise, anbragtes som et eget Fond, hvis fremtidige Bestemmelse gjaldt Opførelse af et nyt større Asyl.

Gjennem mundtlig Conference med et af Hospitalbestyrelsens Medlemmer har jeg bragt i Erfaring, at Sagen har været stillet i Bero, fordi man ønskede at se Tiden an i 3 Aar til Opnaaelse af større Sikkerhed med Hensyn til Stabiliteten af Asylets gunstige Status.

En Bestemmelse i Sagens Anledning vil saaledes maaske med det Første kunne forventes.

Asylets Driftsoverskud udgjorde i

1890.....	Kr. 6 947,92
1891.. ..	« 5 473,44
1892.....	« 6 757,23
	Kr. 19 178,59

Opgave over Indtægter og Udgifter vedkommende Trondhjem's Hospitalsstiftelses Sindssygeasyl.

Tableau de recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Trondhjem.

		Kr.
Indtægter:		
1. Betalingen for de i Aarets Løb forpleiede Patienter udgjør ..		35 384,03
2. Udbringendet af solgte Fabrikata, 9 Læs brugt Halm og 692 Kg. Zinkaffald samt af for Fremmede udført Arbeide		466,15
3. Berigtigelse ifølge Antegnelser		1,60
Udgifter:		Kr.
1. Lønninger til Forvalter og Betjening Kr. 3 772,02		
Omkostninger ved Bispisningen .. « 13 435,09		
		17 207,11
2. Medicinaludgifter:		
Medicin i 4de Kvartal 1891	Kr. 243,90	
— i 1ste — 1892	« 203,90	
— i 2det — —	« 185,43	
— i 3die — —	» 181,54	
1 Brokbind	« 4,00	
		818,77
3. Begravelsesomkostninger		29,80
4. Lys og Brænde:		
90 ¹ / ₄ Favn Birkeved med Kjørsel . Kr. 1 207,52		
42 — Granved — — . « 492,83		
673 Hl. Fyrkul	« 806,76	
Gas	« 407,25	
Lys, Lysolie og Fyrstikker	« 49,90	
		2 964,26
5. Anskaffelser, Reparationer og Arbeidspenge:		
Husreparationer	Kr. 1 363,19	
Hus- og Klædevadsk	« 348,03	
Sengehalm 3870 Kg.	« 152,43	
Inventarium og Beklædning	« 1 623,01	
Diverse	« 956,01	
		4 442,67

		Kr.	Kr.
6. Skatter og Afgifter:			
Brandskat	Kr. 245,54		
Vandafgift	« 71,40		
Telefonafgift	« 50,00		
Assurancepræmie	« 30,00		
		396,94	
7. Avertissementsomkostninger		1,40	
8. Lægens Løn		2 800,00	
9. Diverse Udgifter:			
Beklædning og Reisepenge til hjem-			
sendte Patienter	Kr. 33,60		
Pension til forhenv. Forvalter Steen	« 400,00		
		433,60	
		29 094,55	
Større Indtægt end Udgift		6 757,23	
		35,851,78	35 851,78

Af Direktør Selmers Beretning for Rotvold Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rotvold.

— — At Trangen til flere Asylpladse for hvert Aar gjør sig mere og mere gjældende er ialfald sikkert nok, og jeg tror endog allerhelst i det Nordenfjeldske. Vistnok skal efter de statistiske Oplysninger det Nordenfjeldske ikke egentlig være slettest forsynet med Asylpladse i Forhold til de Sindssyges Antal, men man maa lægge Mærke til, at der i store Dele af dette Distrikt, navnlig i Tromsø Stift, gjør sig særlig uheldige Forhold gjældende med Hensyn til at faa noget besværligere Syge forpleiede i Hjemmet. Dels er Folket der stærkt indskrænket hvad Husrum angaar, og dels reiser en Flerhed af den mandlige Befolkning bort lange Tider paa Fiske, under hvilken Tid Tilsynet med de Syge maa overtages af Kvinder alene, hvilket ofte ikke kan ske uden Resiko. I Forhold til de Syges Antal tiltrænges derfor her mere Asylplads, end under andre Forhold.

Af 238 anmeldte Syge til Optagelse i Løbet af dette Aar, maatte 50 afslaaes af Mangel paa Plads. — —

— — Af dem der indkom for privat Regning, indlagdes 4 Mænd og 3 Kvinder paa bedre Forpleining, og 1 Kvinde, der indlagdes for offentlig Regning, har været behandlet paa bedre Forpleining ved Tilskud af det Krohgske Legat. — —

— — Efterfølgende Fortegnelse vil vise de Dødes Alder, Dødsaaarsagerne, Varigheden af de Dødes Ophold i Asylet med Sygdommens Form ved Indlæggelsen.

M æ n d :

Alder.	Dødsaaarsag.	Ophold i Asylet.	Form ved Indlæggelsen.
46 Aar gl.	Paralysis generalis.	4 Aar.	Paralysis generalis.
45 —	Paralysis generalis.	1 Maaned.	Paralysis generalis.
30 —	Insania.	1 Maaned.	Melancholia.
39 —	Tuberculosis pulmonum.	7 ¹ / ₂ Aar.	Dementia.
25 —	Tuberculosis pulmonum.	1 ¹ / ₄ Aar.	Melancholia.
68 —	Enteritis acut.	1 ¹ / ₂ Maaned.	Dementia.
27 —	Enteritis acut.	7 Maaneder.	Dementia.
65 —	Hernia incarcerata.	11 Maaneder.	Melancholia.
60 —	Morbus Addisoni.	2 Maaneder.	Dementia.

Kvinder:

Alder.	Dødsårsag.	Ophold i Asylet.	Form ved Indlæggelsen.
38 Aar gl.	Paralysis generalis.	3 ³ / ₄ Aar.	Paralysis generalis.
37 —	Insania (Delir. acut).	2 Døgn.	Mania (puerp.).
28 —	Tuberculosis pulmonum.	3 ³ / ₄ Aar.	Paranoia chronica.
32 —	Tuberculosis pulmonum.	1 ¹ / ₄ Aar.	Melancholia.
43 —	Tuberculosis pulmonum.	3 Maaneder.	Melancholia.
61 —	Tuberculosis pulmonum.	3 ¹ / ₂ Aar.	Melancholia.
27 —	Meningitis tuberculosa.	2 ¹ / ₄ Aar.	Mania.
25 —	Peritonit. tuberculosa.	1 ¹ / ₂ Aar.	Melancholia.
67 —	Enteritis acut.	3 Uger.	Melancholia.
72 —	Enteritis acut.	1 Maaned.	Melancholia.
63 —	Cancer recti.	1 ³ / ₄ Aar.	Paranoia chronica.
66 —	Cancer ventriculi.	2 Maaneder.	Paranoia acut.
34 —	Peritonit.	5 Aar.	Dementia.
64 —	Embolia pulmonum & cerebri.	3 Maaneder.	Melancholia.
30 —	Pneumonia catarrhalis (s. Bronchopneumonia).	5 Maaneder.	Melancholia.

Om disse Døde skal jeg oplyse:

Listen viser, at 5 af Dødsfaldene er foraarsagede direkte af Sindssygdommen, nemlig 3 af Paralysis generalis, og 2, der er opført under Insania. Den ene af disse sidste indkom saa godt som i moribund Tilstand og døde den 2den Dag derefter.

8 Dødsfald skyldes Tuberculose, der saaledes fremdeles er den hyppigste Dødsårsag i Asylet. 6 af Tilfældene var almindelig Lungetuberculose, i hvilke ogsaa tildels Tarmene var afficerede. I de 2 andre Tilfælde var i det ene Peritonæum væsentligst angrebet, og i det andet kom der en tuberculøs Meningit.

I 4 Tilfælde, 2 Mænd og 2 Kvinder, er som Dødsårsag opført acut Enterit. Fra Juli Maaned og udover Høsten optraadte der i Asylet flere Tilfælde af Diarrhoe med dysenterisk Karakter. Hos de fleste angrebne var vistnok Symptomerne lette og adskilte sig ikke synderlig fra en almindelig Diarrhoe. Kun hos ældre og svagelige Individer blev det en mere alvorlig Affaire og havde, som anført, en dødelig Udgang til Følge hos 4. Af disse var de 3 i en Alder af omkring 70 Aar og de 2 desuden meget debile. Den 4de var en yngre Person, men svagelig, dement og i høj Grad umedgjærlig og utilgjængelig for enhver Behandling.

Forløbet af denne Sygdom var i Regelen saaledes, at der indfandt sig en Feberattaque med Temperaturstigning af indtil 39°, sjelden over; dernæst Diarrhoe med slimede og undertiden noget blodfarvede Udtømmelser, undertiden

ogsaa Brækning. Efter 2—3 Dage tabte Feberen sig, og de fleste Tilfælde gik da hurtigt over i Helbredelse. I nogle Tilfælde derimod vedblev Diarrhoen, Feberen vedvarede eller indfandt sig igen, om den var ophørt, og Udtømmelserne blev muco-purulente og blodige, tildels forbundne ved Tenesmer, og paa den Maade kunde det trække ud en 8—14 Dage og længere.

I de dødelig endende Tilfælde fandtes ved Obductionen Tyktarmens Slimhinde svullen, injiceret og af en rødligbrun Farve; desuden spredte, overfladiske Ulcerationer, og Epitheliet hist og her graaligt, ligesom afstødende. I nedre Del af Tyndtarmen fandtes ogsaa i et Par af Tilfældene nogen Injection, men forresten intet; navnlig var Milten hverken stor eller blød.

En ganske lignende Endemi, som den her beskrevne, optraadte ogsaa i Asylet om Høsten og Vinteren 1880—81. Der indtraf ogsaa da nogle Dødsfald deraf, og Obductionsfundene var ganske de samme som nu er iagttagne.

Af Cancer er indtruffet 3 Dødsfald dette Aar; et sjældent Sammentræf, da Cancer ellers er forekommen kun ganske sjelden i Asylet. Det ene af disse Tilfælde var desuden af sjelden Art, idet begge Binyrer var angrebne af Cancer, hvorved fremkom Billedet af en Morbus Addisoni. Tilfældet indtraf hos en 60 Aar gl. Fisker, der indkom 8de April. Han var bleven syg ved Juletider, men blev dog igen saa bra, at han reiste til Lofotfisket, hvorfra han indlagdes i Asylet. Ved Indkomsten var han stille, men indolent og i høi Grad uklar og desorienteret; kunde neppe gjøre Rede for de enkleste Forhold, Alder, Slægt o. s. v. Under Opholdet tiltog Forvirringen mere og mere, han kunde ikke finde sig tilrette i Værelset, trak Klæderne forkjært paa sig o. s. v. — Der bemærkedes strax ved Indlæggelsen en paafaldende skidden, graabrun Farvning af Huden, stærkest i Ansigtet, især omkring Øinene, men ogsaa ellers paa Kroppen, navnlig i Axelhulerne og omkring Genitalia. Ved den somatiske Undersøgelse bemærkedes forøvrigt: Gangen noget ustø, han vakler, naar han staar med lukkede Øine. Tungen strækkes ud skjælvende, og ogsaa i andre Muskler indtræder let fibrillære Trækninger. Pupillarreaktionen normal, Patellareflexen forstærket. Ingen Anæsthesier, saavidt de paa Grund af hans Sløvhed kan iagttages. Urinen indeholder rigelige Phosphater, men ikke Albumin.

Den 26de April bemærkedes, at Miltdæmpningen var betydelig udvidet, og den 4de Juni er anført, at han er magret stærkt af; Pigmenteringen af Huden er tiltagen, og han er nu saa ustø i Bevægelserne, at han neppe kan holde sig paa Benene. Senere kom der Tegn paa Effusion i begge Pleurahulerne tilligemed nogen Temperaturforhøielse, og den 15de Juni døde han efter i flere Dage at have ligget i en halv-collaberet Tilstand.

Ved Obductionen fandtes betydeligt Ødem i Hjernens tynde Hinder, der var let afløselige. Gyri især i Frontalregionen smale, gabende. Karrene paa Basis atheromatøse. Midt inde i den høire Hemisphæres hvide Substant 2—3 ved Siden af hinanden liggende Tomter efter ældre apoplectiske Foci, bestaaende af rødlig-brune Coagler af et Hampefrøs Størrelse. — I Pleurahulerne og ligeledes i Peritonealhulen nogen serøs Ansamling. Milten meget stor og blodfuld. Vægt 625 Gr. Leveren af normalt Udseende, Vægt 1532 Gr. Begge Binyrer betydelig

forstørrede og indtages af en gulhvid Masse, der ogsaa infiltrerer Omgivelserne, saaledes Pancreas og Radix mesenterii; ogsaa i begge Nyrer enkelte spredte Krudder af samme Masse, der mikroskopisk viste Kræftceller i stor Mængde.

Tilfældet kan vel saaledes betragtes som en Morbus Addisoni, uagtet denne Sygdoms Phænomener anføres ikke at være almindelige ved den cancrose Degeneration af Binyrerne.

En Mand døde af Hernia incarcerata. Han var indlagt for heftig agiteret Melancholi og var i stadig stor Uro, skreg og jamrede, saa han jevnlig maatte isoleres. Brokket havde antagelig været ude et Par Dage uden at være bemærket paa Grund af hans Uro. Det forsøgttes reponeret i Narcose, og da det ikke lykkedes, gjorde strax Herniotomi. Han døde samme Dag, og ved Obductionen fandtes begyndende universel Peritonit.

En Kvinde døde af Peritonit, uden at der ved Obductionen blev fundet noget bestemt Udgangspunkt for samme.

Under hemiplegiske Symptomer døde en Kvinde, hvor Obductionen viste Emboli af høire Art. foss. Sylvii med Ramollissement af det tilsvarende Parti af Hjernen; hæmorrhagisk Infarct i venstre Lunge, og venstre Vena cruralis opfyldt med en graaligrød Thrombosemasse fra dens Endepunkt til et Stykke ned paa Laaret. Det oplystes senere, at hun nogen Tid, før Sygdommen begyndte, havde faldt og stødt sig og havde klaget over Smerter i Hoftene.

Af Broncho-pneumoni døde en Kvinde. Hun indkom i Asylet for puerperal Mani, men faldt snart hen i en stuporøs Tilstand, hvorunder hun laa sløv og hensunken, saliverede stærkt og tog liden Næring til sig, saa hun jevnlig maatte fodres med Sonde. Der kom herunder snart Tegn paa en udbredt Bronchit med Hypostase og Infiltration i Lungernes nedre Dele, og hun døde efter 5 Maaneders Ophold i Asylet.

Ved Obductionen fandtes begge Lungers nedre Lapper lufttomme og infiltrerede med glat, graalig marmoreret Snitflade; i Bronchierne megen Mucopus. — —

Af Asylberetningerne for 1891 sees, at Direktøren for Eg Asyl har fundet sig foranlediget til i et Tilfælde at anvende Tvangstroie paa en usædvanlig voldsom og ubændig Sindssyg. Der forpleies for Tiden ogsaa her i Asylet en Person med periodiske Anfald af det mest ustyrlige og vildeste Raseri. Det har hændt et Par Gange tidligere, da han mellem Anfaldene var ganske fornuftig og deltog i Arbejde ude paa Marken, at han fandt Anledning til at rømme fra Asylet under den lettere Excitationstilstand, hvormed Anfaldene begynder. Hans Ødelæggelsestrang viste sig da i sin fulde Styrke og bragte Asylet adskillige Udgifter, baade i Erstatningsansvar og Transportomkostninger.

Jeg har flere Gange følt mig fristet til i dette Tilfælde at gribe til mekanisk Tvang, og hvad der hidtil har afholdt mig derfra, er kun Hensynet til vedkommendes kjæmpemæssige Kræfter og min egen og Betjeningens Mangel paa Øvelse i at anvende den Slags Tvang. Men at et mekanisk Tvangsmiddel

i enkelte saadanne extreme Tilfælde kan være et heldigere og ligesaa humant Middel, som Indespærren i Celle, deri er jeg fuldstændig enig med Direktøren for Eg Asyl.

Saadanne Tilfælde er forøvrigt ganske sjeldne, og jeg ved neppe, der er indtruffet noget andet Tilfælde her i Asylet i en hel Række af Aar, der skulde friste til andet Tvangsmiddel end Isolation. — —

Bilag.

Undersøgelser

i forskellige Lande angaaende Statens Forhold til
sindssyge Forbrydere og forbryderske Sindssyge.

Stipendieindberetning

af

kgl. Fuldmægtig Cand. juris. **A. Færden.**

Vor Lov om Sindssyges Behandling af 17de August 1848 danner et Led i en Række af lignende Love, udfærdigede i de forskellige Lande siden dette Aarhundredes Begyndelse. Den ældre Lovgivning havde intet nævneværdigt Hensyn taget til de Sindssyge selv og deres personlige Vel, men havde væsentlig indskrænket sig til at overlade til eller tilholde de Paarørende at forvalte de Sindssyges Gods og sørge for, at de ikke gjorde Skade ved at færdes frit omkring. De herom gjældende Regler var urgamle og indeholdt i Grunden ikke andet, end hvad man allerede fandt foreskrevet i de 12 Tavlers Love¹⁾, og disse var jo igjen en Nedtegning af Traditioner og Vedtægter fra en endnu langt ældre Tid. De Sindssyge, som ikke var ganske rolige og uskyldige, blev lækede, indespærrede i Bure, eller som man bedst kunde, og i det hele betragtede omtrent som Skadedyr. Det er ganske betegnende, at (den endnu gjældende) Art. 475 i, i den franske code pénal, der daterer sig fra Aarhundredets første Aar, og hvis Kilde er to Love fra Revolutionstiden, underét omhandler Pligten til at sørge for, at Sindssyge og vilde Dyr ikke skal gaa løse omkring og gjøre Skade.

Retsudviklingen i Tidsrummet fra Oldtiden indtil vort Aarhundrede lader ikke de Sindssyges Forhold være ganske uberørt. Det i Løbet af dette Tidsrum organiserede offentlige Fattigvæsen havde dog endnu ikke formaaet kjendelig at forbedre deres Kaar, og nogen synderlig lempeligere Behandlingsmaade medførte ikke den Indgriben fra Øvrighedens Side, som Opretholdelsen af den efterhaanden mere befæstede almindelige Orden og Retssikkerhed gjorde nødvendig, naar Frænderne ikke kunde eller vilde tage sig af de Sindssyge, der forøvede Voldshandlinger eller viste farlige Tilbøieligheder, jfr. N. L. 1—17—7. (Man besværede sig ikke videre med Idioter og rolige Sindssyge, som fik gaa frit omkring; at de blev gjort til en Skive for Omgivelsernes Drillesyge og Ondskabsfuldhed, bekymrede man sig ikke om). Da «Daare-

¹⁾ Si furiosus esse incipit, adgnatorum gentiliumque in eo pecuniaque eius potestas esto.

kisterne»¹⁾ kun var faa, og de derhos som Regel kun havde et ringe Antal Pladse hver, saa var man, naar det gjaldt at sætte Sindssyge i offentlig Forvaring, i Almindelighed henvist til Fængsler og andre Korrektionsanstalter. De Sindssyge, der blev optagne i Daarekisterne, var paa Grund af disses mangelfulde Indretning neppe synderlig bedre stillede end de, der husedes i Fængslerne, snarere maaske værre.

Hvorledes man i gamle Dage gik frem overfor dem, der i utilregnelig Tilstand forøvede Handlinger, som var belagte med Straf, ved man lidet om. Man kan vel ikke benægte, at man længe før vor Tidsalder erkjendte, at den Skyldige maatte være tilregnelig for at kunne straffes. Men med Fortidens Rettergangsmaade og Forbrydelsens Forhold til Straffen efter den ældre Strafferet, hvortil ogsaa kommer det ufuldkomne Kjendskab til Sindssygdommene, — kan man vistnok gaa ud fra, at den store Flerhed af dem, der nu vilde erklæres for utilregnelige paa Grund af Sindssygdom, ikke gik fri for Straf. Og forsaavidt de da ikke led Dødsstraf, som var det almindelige for Mordbrand, Drab og desl., eller anden korporlig Straf, eller de kun fik Bøder, havde man ogsaa saadanne Sindssyge i Strafanstalter og Fængsler.

De reformatoriske eller grundlæggende Love om Sindssyges Behandling, der efterhaanden er bleven udfærdigede i Aarhundredets Løb, har alle temmelig omfattende Regler angaaende de Sindssyges Indlæggelse og Udskrivelse i offentlige eller private Asyls for at forebygge, at de Paarørende i egenlystigt Hensigt skal kunne faa nogen uden skjellig Grund indespærret som sindssyg, dels ved at etablere et særligt administrativt Tilsyn og dels ved at foreskrive en Domstols Kjendelse angaaende begjært Indlæggelse og Udskrivelse.

Den nyere Lovgivnings Hovedøiemed er dog at skaffe de Sindssyge en rationel Kurbehandling og ordentlig Pleie. Til den Ende gjaldt det at paabyde Istandbringelse af særlig indrettede Forpleiningsanstalter under specialkyndig Ledelse, og man maatte sørge for, at de Sindssyge ikke for Eftertiden skulde behøve at være i Fængslerne og saaledes kunde undgaa den Fare for deres moralske Fordærvelse, som Samlivet med Forbrydere førte med sig.

¹⁾ Oprindelsen til de her og der i ældre Tid istandbragte «Dolhuse» eller «Daarekister» var vistnok for største Delen testamentariske Dispositioner om Oprettelse af milde Stiftelser. Men der anvendtes i dem neppe nogen mild Tvang, hvadenten de, som i de fleste Tilfælde i de katholske Lande, var eller havde været et eller andet Kloster underlagt, eller de havde en mere selvstændig Stilling. Egentlig offentlige Asyls for Sindssyge fik man, saavidt vides, først temmelig sent. De ældste engelske Anstalter, saasom «Bedlam», der oprindeligt tillaa et Kloster, kan man ikke regne som saadanne, derimod vel de irske Anstalter, der oprettedes i Begyndelsen af forrige Aarhundrede. En «Pleie», der gik videre end til at sikre sig, at Angjældende ikke netop frøs eller sultede ihjel, havde Dolhusene kun undertagelsesvis at byde paa. De var Detentionsanstalter. Den rationelle Sindssygepleie tilhører i den civiliserede Verden vor Tid. I Orienten har det været sagt, at man allerede havde Begyndelsen til en saadan i Oldtiden. Men det er ialfald godtgjort, at Muhamedanerne meget tidlig anvendte virkelig lægekyndig Asylbehandling af Sindssyge, hvilket maaske hænger sammen med deres religiøse Opfatning. I Valencia i Spanien skal Araberne i 1409 have grundlagt et Sindssygeasyl. Men i den Retning vilde de Kristne ikke lære noget af dem.

Vor Sindssygelov af 1848 har, ligesom tildels ogsaa de tilsvarende Love i andre Lande, i § 20 en udtrykkelig Forskrift om, at «ingen Sindssyg maa forvares sammen med Forbrydere». Denne Bestemmelse har vistnok neppe sigtet dertil, men helt gennemført synes den at maatte være til Hinder for, at Personer, der ved Dom er ilagt Straf som Forbrydere, saalænge denne ikke er udstaaet, behandles sammen med ikke forbryderske Sindssyge i de almindelige offentlige eller private Asyler¹⁾.

Er en saadan Sammenblanding ulovlig, saa har ialfald i denne Henseende Nød brudt Lov. I Fængsler og Strafanstalter er man ikke saaledes forsynet med Sygehusindretninger og Personale, at man der kan forpleie Sindssyge, og saa har man ikke havt andet at gjøre end at sende dem til de almindelige Sindssygeanstalter, hvor man dog høist nødig har modtaget dem, da Asylerne ikke er beregnede og indrettede paa at tjene som Detentionsanstalter for Forbrydere, hvortil kommer, at disse jevnlig er en Kilde til Forstyrrelse af saavel den almindelige Husorden, som af den for de øvrige Syge nødvendige Ro.

Ikke længe efter Oprettelsen af vor første Statsanstalt for Sindssyge kom Spørgsmaalet om særskilt Behandling af forbryderske Sindssyge frem. Men de herom indledede Undersøgelser og Forhandlinger førte ikke til noget Resultat, og denne Sag har siden været stillet i Bero, indtil den fornylig fra forskellige Hold igjen er bragt paa Bane. Der kan vel neppe antages at herske Uenighed om, at den nuværende Tingenes Tilstand maa forandres, saavel af Hensyn til de forbryderske, som de øvrige Sindssyge. Men Istandbringelsen af en hensigtsmæssig Ordning er forbunden med betydelige praktiske Vanskeligheder, blandt hvilke de store Omkostninger vel ikke mindst har været medvirkende til, at man hos os som i de fleste andre Lande ikke er naaet videre, end man er. De forbryderske Sindssyge maa erholde en hensigtsmæssig Sygepleie og Beskæftigelse samtidig med, at de behandles korrektionelt. Og de for dem indrettede Anstalter maa være betryggende mod Rømningsforsøg og de farlige Udslag, man til enhver Tid kan vente af de Sindssyges, om man saa kan sige, forbryderske Tilbøieligheder.

Det er selvsagt, at man, for at faa fuldt hensigtspassende Anstalter til sindssyge Forbrydere og forbryderske Sindssyges Behandling, maa indrette dem fra nyt af særlig dertil, ligesom man maa stille det Krav, at saavel de ledende som det underordnede Personale skal være særlig skikket eller uddannet for Anstaltens dobbelte Øiemed. Man kan ligesaalidt nøie sig med almindelige Sygevogtere, som med Fangevogtere. Hvadenten man vil lade en saadan Anstalt have en aldeles særskilt Administration, eller man muligens af økonomiske Hensyn vil undergive den fælles Administration med en anden Straf- eller Sindssygeanstalt, maa Fordringerne til Indretning, Personale osv. i

¹⁾ At de, hvis Sindsforvirring har ytret sig i endog grovere Voldshandlinger eller Forsøg derpaa, ikke skal være udelukkede fra de almindelige Asyler, følger af Sindssygelovens § 10 angaaende Indlæggelse ved Politiets Foranstaltning af dem, der «forstyrrer den offentlige Sikkerhed». Ubændige og rasende Sindssyge skal helst indsættes i Sindssygeasyler, bestemmer Lovens § 16.

det store og hele taget blive de samme. Uden at den er en selvstændig og aldeles afsondret Afdeling af Strafanstalt eller Fængsel eller af almindelig Sindssygeanstalt, er en Kombination ikke vel mulig. Forbryderasylet kan aldrig gøres til et virkeligt «Underbrug» under den ene eller den anden Slags Anstalt.

Om hvem man skal skaffe Plads for eller anbringe i en særlig Anstalt for forbryderske Sindssyge, ligesom ogsaa om Klassifikationen i en saadan, viser det sig, at man overalt har vanskeligt ved at opstille nærmere Regler. I England, der med Hensyn til sindssyge Forbryderes Behandling er gaaet i Spidsen og uimodsigelig har gjort mest, staar man endnu paa det Standpunkt — efter næsten et helt Aarhundredes Praxis —, at man efter Administrationens Skjøn anbringer de forskellige Slags sindssyge Forbrydere eller forbryderske Sindssyge i eller udenfor Særanstalt, eftersom det findes hensigtspassende, men har gjort Kredsen af dem, der *kan* falde ind under Særbehandling, saa omfattende som muligt. Og i andre Lande, hvor man er kommen længere end til rent foreløbige Undersøgelser og Forhandlinger, stiller Sagen sig omtrent ligedan.

Man opstiller i Almindelighed følgende Hovedgrupper af forbryderske Sindssyge eller sindssyge Forbrydere:

- I. Personer, der, efter at have begaaet Forbrydelser i (forudsat) tilregnelig Tilstand,
 - a. er dømte til Straf, som de endnu ikke har udstaaet ved den Tid, da deres Sindssygdom viser sig,
 - b. bliver sindssyge, før retslig Forfølgning i Anledning af deres Forbrydelse er paabegyndt eller tilendebragt.
- II. Personer, der i en paa Grund af Sindssygdom utilregnelig Tilstand har begaaet en i Loven som forbrydersk betegnet Handling, for hvilken de dog formedelst deres Utilregnelighed ikke bliver at straffælde eller at undergive strafferetlig Forfølgning.

Skal der for disse Grupper gives en Betegnelse, kan man benævne den første «sindssyge Forbrydere» og den anden «forbryderske Sindssyge». En tilsvarende Navnesondring finder man dog ikke gennemført i de fremmede Love og Lovforslag, og den er vistnok ogsaa uden Betydning. Gruppe-sondringen selv er derimod fra et juridisk Synspunkt ufravigelig nødvendig, og den er gennemført paa de forskellige Lovgivningsomraader, om det end ikke overalt træder lige skarpt frem. Særlig viser den sig deri, at de, der har begaaet Handlinger, som er belagte med Straf, derfor bliver at drage til Ansvar, kun saafremt de ved Anledningen har været tilregnelige, ellers ikke. Det medfører i principiel Henseende ingen Forskjel, enten man, som i de fleste Landes Straffelove, gør Valget mellem Idømmelse af Lovens *fulde* Straf eller Straffrihed absolut, eller man fastsætter en formildet Straf, naar Tilregneligheden ikke er udelukket, men blot formindsket¹⁾. Er Angjældende erkjendt

¹⁾ Som Tilfældet er i den svenske, danske, italienske og enkelte andre Straffelove. Se ogsaa det af Rigsadvokat Getz som Straffelovkommissionens Formand udarbejdede Udkast til Straffelovens almindelige Del § 62, jfr. Motiverne Side 106.

for tilregnelig og idømt Straf, men bliver sindssyg før Dommens Fuldbyrkelse, saa udsættes denne hos os (Straffeprocesslovens § 474), hvilket gjælder som Regel ogsaa andetsteds undtagen tildels maaske for Bøders Vedkommende. Er Angjældende allerede begyndt at udstaa sin Straf, da Tegn paa Sindssygdom viser sig, afbryder hos os ikke den derved nødvendiggjorte Sygehusbehandling Straffetidens Løb, se Straffeprocesslovens § 475, hvis Slutningsbestemmelse dog medfører, at de, der simulerer Sindssygdom, ikke faar den Tid, de som Følge deraf tilbringer i Sindssygeanstalt, afkortet i Straffetiden. Hvor der haves egne Anstalter for sindssyge Forbryderes Behandling, siger det sig selv, at den i Forbryderasylet tilbragte Tid medregnes i Straffetiden. Hvor det ikke er Tilfældet, forholdes der forskjellig. I Holland f. Ex. afdrages ikke den Tid, der er tilbragt i Sindssygeasyl, men det almindeligste er vistnok, at det sker. Praktisk taget medfører det dog neppe stor Forskel, enten man regner paa den ene eller paa den anden Maade. Bliver Angjældende helbredet, sker det i Almindelighed paa kort Tid; og bliver han ikke helbredet, vil man overalt, paa Grund af saadanne Sindssyges formodede Farlighed for den offentlige Orden og Sikkerhed, have Adgang til at holde ham indespærret i Sindssygeanstalt ogsaa efter Straffetidens Udløb. I England, hvor sindssyge Forbryderes Behandling er ordnet ved Lov, anser man sig ikke afskaaret fra at holde Sindssyge, der har begaaet Drab og desl., i Forvaring for hele Levetiden, selv om Angjældende kan erklæres for helbredet. Paa den anden Side vil man ved Benaadning og betinget eller ubetinget Løsladelse, saavel af Sindssygesom af Strafanstalt, have Adgang til at regulere Indespærringstiden uden Hensyn til den Angjældende overgaaede Straffedom. Det kan ikke nægtes, at de sindssyge Forbryderes og forbryderske Sindssyges Behandling, endog hvor den er nærmere bestemt ved Lovgivningen, ser temmelig vilkaarlig ud. Man har ikke blot saadanne ubestemte Indespærringsdomme, som fra flere Hold forlanges overfor de uforbederlige Recidivister; men man har endnu mængstedes Adgang til gennem *administrative* Dekreter at holde farlige Sindssyge indespærrede for hele Levetiden. Hvor Lovgivningen har ordnet Forholdet eller en Ordning forberedes, beholder de administrative Dekreter den dominerende Betydning og Indflydelse. For at betrygge mod Magtmisbrug har man i større og mindre Udstrækning opstillet Regler om de judicielle Myndigheders Indgriben. Men hvorledes den saa sker, bliver denne ikke andet end et Korrektiv overfor uberettigede Forføininger fra Administrationens Side. Domstolenes Kjendelse kan ikke træde istedenfor.

Overfor Gruppe I b vil Straffelovens Anvendelse være suspenderet, indtil det viser sig, om Angjældende bliver helbredet. Straffens Præskription er ikke efter vor Straffelov udelukket, om Grunden til, at Angjældende ikke forfølges, er Sindssygdom.

Overfor Gruppe II er enhver Forfølgning til Strafs Lidelse udelukket¹⁾.

¹⁾ Paa Grund af de Sindssyges abnorme Opfattelses- og Erkjendelsesevne kan det maaske tænkes, at de kan være at anse for tilregnelige med Hensyn til selve den forbryderske Gjerning, men at de ikke er i Stand til at opfatte de almindelige Strafonder. For saadanne

De, der har handlet i utilregnelig Tilstand, falder alene ind under Lovgivningen om Sindssyges Behandling og Forskrifterne om, hvorledes der skal drages Om-sorg for, at Sindssyge ikke faar Adgang til at skade sig selv eller andre eller til at forstyrre den offentlige Orden og Velanstændighed. Det sker for Tiden hos os og i de fleste andre Lande gennem Foranstaltninger af det almindelige Sikkerhedspoliti (se vor Sindssygelovs § 10). Noget Tilsyn fra dettes Side med dem, det har foranstaltet indlagt, naar de som helbredede udskrives, er i Almindelighed ikke paabudt. Politiet maa naturligvis heholde sin Myndighed til at træffe (foreløbige) Forføininger til at faa sat farlige Sindssyge i Forvaring, selv om de særlige Bestemmelser i Lovgivningen tillægger Domstolene eller andre Myndigheder at afgjøre, hvorledes forbryderske Sindssyge bliver at behandle.

Medens man ved Spørgsmaal, om Lovens Straf skal anvendes, maa tage afgjørende Hensyn til, hvorvidt Angjældendes Villie har faaet sit Udtryk i en som forbrydersk betegnet Handling, 3: om den forbryderske Villie i større eller mindre Udstrækning er realiseret, kan dette ikke ansees nødvendigt ved Foranstaltninger til at forebygge skadegjørende Handlinger fra Sindssyges Side. Selv om Angjældende ikke er naaet videre end til *forberedende* Handlinger, der ikke kan belægges med Straf, maa den Sindssyge, der virkelig har lagt farlige Tilbøieligheder for Dagen, ubetinget henføres til Gruppe II. Enten den Sindssyge er paa fri Fod eller opholder sig i Sindssyge- eller anden Anstalt i det Øieblik, da han begaar den Gjerning, der bringer ham ind under Kategorien forbrydersk, maa være ligegyldigt.

Angaaende forbryderske Sindssyges Behandling foreligger en ganske overordentlig righoldig Literatur, til hvilken dog Lægerne næsten udelukkende har været de bidragydende. Alle Forfattere stemmer overens derom, at der maa gjøres mere fra Statens Side, end der i de fleste Lande hidtil er gjort. Der kræves ogsaa gennemgaaende Oprettelse af Særanstalter for forbryderske Sindssyge, hvor de kan erholde en efter deres forskellige Tilstand afpasset Behandling og Pleie. Med Hensyn til Behandlingsmaaden, de internerede Sindssyges Klassifikation og den derved nødvendiggjorte indbyrdes Afsondring, er det imidlertid selvsagt, at Psychiatrikerne tager Hensyn til andre Forhold end dem, der af Lovgivningen, som anført, opstilles eller maa opstilles som bestemmende med Hensyn til Spørgsmaalet om de Angjældendes Behandling som forbryderske Sindssyge eller sindssyge Forbrydere. Fra et rent juridisk og altsaa ogsaa rent retsmedicinsk Synspunkt er en Sondring mellem dem, der i Gjærnings-øieblikket var, og dem, der ikke var tilregnelige, af største Betydning. Men har man konstateret Sindssygdom, og det er givet, at Angjældende er at behandle som sindssyg, vil den behandlende Psychiatriker føle den lovmæssige Grøppebegrænsning som en Tvang, som han vil søge at frigjøre sig for, selv om han ikke kan se bort fra den. I og for sig vil vistnok ogsaa Begrænsningen i mange Tilfælde være rent flydende. Diagnosen, der ved den rets-

Tilfælde kunde der vel være Spørgsmaal om istedetfor Lovens Straf, efter retslig Kjendelse, under Ophold i Sindssygeanstalt at anvende et eller andet Korrektiv, som den Sindssyge kan opfatte og erkjende.

medicinske Undersøgelse ofte kan være særlig vanskelig, naar man staar overfor grove Misdædere, maa stilles ikke alene for Iagttagelsesøieblikket, men tillige — og det manges Gang rent hypothetisk — for Gjerningsøieblikket. Resultatet *kan* jo blive, at Angjældende ved Anledningen var utilregnelig som sindssyg, men senere er bleven helbredet, eller omvendt, at han var tilregnelig, men senere er bleven angreben af Sindssygdom. Men det almindelige vil dog være, at der ikke *konstateres* nogen Forandring i Angjældendes mentale Tilstand fra Gjerningsøieblikket og til Undersøgelsen. Paa de mulig foreliggende Prov af ikke sagkyndige Vidner angaaende Angjældendes Opførsel og Forhold under og lige efter Gjerningen har man ikke let for at bygge paalidelige Slutninger angaaende Tilregnelighedsforholdet. De Indicier, man kan have at holde sig til, refererer sig tildels ikke sjelden til selve Gjerningen, f. Ex. naar man af dens aldeles uforklarlige Motiv slutter, at Angjældende var sindssyg; og lader man Betragtninger, udledede af formodede Familiedispositioner eller af Angjældendes tidligere Anfald af Sindssygdom, Syfilis eller Epilepsi osv., være afgjørende, passer de heraf dragne Slutninger ligesaa godt paa Gjernings- som paa Iagttagelsesøieblikket. Men Hovedvægten vil og maa man vel i Almindelighed lægge paa Undersøgelsen af Angjældendes status præsens, og saa slutter man sig derefter til Tilstanden i Gjerningsøieblikket.

Naar Psychiatrikeren har afgivet sin retsmedicinske Erklæring og som behandelende Læge staar overfor den Sindssyge, vil han, som sagt, søge at frigjøre sig for den lovmæssige Sondnings Tvang. Han vil ikke lade sig afholde fra at behandle ens eller paa forskjellig Maade to Sindssyge, fordi den ene tilhører Gruppe I og den anden II, eller begge henhører under samme Gruppe. Som det synes, har Lovgivningen overalt fundet en Sondring mellem de 2 Hovedgrupper nødvendig i Særanstalter for forbryderske Sindssyge og sindssyge Forbrydere. Men ved Siden af denne Sondring, eller betingende en yderligere, vil Lægernes Opfatning af de Krav, som den rationelle Behandling og Pleie stiller, føre til Oprettelse af Underafdelinger. Jo flere Behandlingsklasser de opstiller, des flere saadanne Afdelinger faar man. Formodede Simulanter og de, der er under Observation paa Grund af herskende Tvivl om deres Tilregnelighed, hvadenten de selv paastaar at være tilregnelige eller ei, findes i Almindelighed at burde holdes for sig selv, om de indlægges i Anstalt for sindssyge Forbrydere eller forbryderske Sindssyge.

I de sidste Decennier har Spørgsmaalet om en særlig Behandling af forbryderske Sindssyge været Gjenstand for Drøftelse under en Række af fornemmelig lægevidenskabelige Kongresser. Leilighedsvis blev det ogsaa berørt ved den internationale Fængselskongres i St. Petersburg. De mest omfattende og, saavidt vides, de seneste Forhandlinger, ialfald i Europa, fandt Sted under den kriminal-anthropologiske Kongres i Bryssel i 1892. Her forelaa en ganske oversigtlig Fremstilling, udarbejdet af Dr. *de Boeck* og Advokat *Paul Otlet*¹⁾.

¹⁾ Det er ikke korrekt, naar de i sin Fremstilling anfører, at der for sindssyge Kvindes fanger er oprettet en særegen Afdeling ved det *franske* Fængsel *Doullens*. Frankrige har ingen Særanstalt for Kvinder, som under Straffetiden bliver sindssyge. De gaar i Almindelighed

De forelagde som Konklusion et nedenfor under Belgien refereret Lovforslag angaaende forbyrdske Sindssyges Behandling.

Nedenfor meddeles særskilt for de enkelte Lande en Oversigt over Ordningen i Storbritannien og Irland, Belgien, Luxemburg, Frankrige, Italien og enkelte af de nordamerikanske forenede Stater tilligemed endel Oplysninger om foreliggende Lovudkast.

Som det vil sees, foreligger der alene i *Storbritannien* og *Irland* og i enkelte af de *nordamerikanske Fristater* en lovmæssig og gennemført Ordning af de forbyrdske Sindssyge og sindssyge Forbyrdes Anbringelse i særegne Anstalter. I *Frankrige* har man gennem administrativ Foranstaltning oprettet en særegen Afdeling for sindssyge Mandsfanger i Gaillon Strafanstalt, hvorhos der gennem en Aarrække har foreligget Udkast til Lovbestemmelser, der venter paa at blive vedtagne. I *Belgien* og *Luxemburg* er Oprettelsen af Særanstalter for forbyrdske Sindssyge overladt til Styrelsens Bestemmelse. Saadanne er imidlertid ikke istandbragte, hvorimod man har indskrænket sig til i visse Sindssygeanstalter at udskille særegne *Afdelinger* for forbyrdske Sindssyge, en Ordning, som man dog igjen tænker paa at forlade. I *Italien* har man allerede længe havt særlige Anstalter for saadanne Sindssyge. De har dog mere Karakteren af Sindssygefængsler end Forbyrderasyler. Den lovmæssige Ordning af forbyrdske Sindssyges Behandling lader maaske endnu vente paa sig i nogen Tid.

Med Hensyn til de Lande, som ikke særlig er omhandlede, kan i det hele og store taget siges, at der gjælder omtrent de samme Regler, som hos os, angaaende sindssyge Forbyrde og forbyrdske Sindssyges Behandling i de almindelige Sindssygeanstalter efter Foranstaltning af Politiet eller andre administrative Myndigheder. Alene i det *tyske Rige*, hvor Forskrifterne herom iøvrigt henhører under de enkelte Staters Lovgivning, har man i Preussen og Baden istandbragt særlige Sindssygefængsler i de dertil indrettede Afdelinger af Moabit-fængslet i Berlin og Strafanstalten Bruchsal i Baden.

Sveriges Stadga angående sinnesjuke af 2den November 1883 gaar ud fra som givet, at sindssyge Forbyrde ligesom andre Sindssyge maa blive at indlægge i de almindelige Sindssygeanstalter. Ifølge Kgl. Brev af 9de Marts og Svea Hofrätts Univ. af 12te April 1826, jfr. den nysnævnte Stadga §§ 23 og 26, skal Dommeren, naar en for en Forbyrdelse tiltalt Person angives at være eller ved Gjerningens Forøvelse at have været sindssyg, indhente Sagkyndiges Erklæring; og saafremt en om en Forbyrdelse overbevist Person ikke bliver straffældt som utilregnelig paa Grund af Sindssygdom, bliver han at overgive til vedkommende Myndighed for, at denne skal sørge for, at han ikke bliver farlig for den almindelige Sikkerhed, hvilket da sker gennem Indlæggelse i almindelig Sindssygeanstalt.

til Sindssygeasylet i Clermont, i hvilken By der er en stor Strafanstalt for Kvinder. Ved at nævne, at Sverige har en særlig Strafanstalt for kroniske syge og alderdomssvage Fanger, giver den belgiske Fremstilling det Indtryk, at sindssyge Forbyrde i Sverige ikke indlægges i de almindelige Sindssygeanstalter, hvilket imidlertid er Tilfældet.

Afgjørelsen af Spørgsmaalet om Udskrivelse af indlagte sindssyge Straf-fanger eller af Personer, der i Sindssygdom har begaaet en Forbrydelse, er tillagt vedkommende Anstalts Direktion. I Tilfælde af, at det bestemmes, at Angjældende skal udskrives, bliver Beslutningen dog at undergive Overdirektionens Approbation (se Stadgans § 47).

I *Danmark* er ligesaa lidt som i Sverige nogen særlig Anstalt for forbryderske Sindssyge eller sindssyge Forbrydere¹⁾. Spørgsmaalet om saadannes særlige Behandling har i ikke liden Udstrækning været Gjenstand for Drøftelse. Nogen Udsigt til, at Staten gennem Ændringer i Lovgivningen eller ved Oprettelse af Særanstalt kommer til at hidføre en bedre Ordning end den forhaandenværende, er der dog ikke.

Viser det sig under Forundersøgelse eller en til strafferetslig Forfølgning af en Forbrydelse anlagt Sag, at Angjældende er sindssyg, frafaldes gjerne ved *mindre* Forbrydelser Tiltale paa Betingelse af, at han anbringes i Asyl for egen (Familiens) eller Fattigvæsenets Regning. Er Sagen mere *betydelig*, eller staar man overfor en Recidivist, stilles Sagen i Bero, indtil behørig Lægeerklæring foreligger. Gaar denne da ud paa, at Angjældendes Sygdom snart kan ventes hævet, oppebier man Helbredelsen, ellers fremmes Sagen til Doms. Bliver Angjældende domfældt, medfører Sindssygdommen Udsættelse af Dommens Fuldbrydelse.

Den danske almindelige borgerlige Straffelov af 10de Februar 1866, § 38 lader Handlinger være straffri, som foretages af Personer, der er afsindige, eller hvis Forstandsevner er enten saa mangelfuldt udviklede eller saa rokkede og forstyrrede, at de ikke kan antages at være sig Handlingens Straffbarhed bevidst. Samme § 38's 2den Del lyder saaledes: «Forsaavidt der i saadan Anledning anlægges Sag, kan det i Dommen bestemmes, at der mod den Paagjældende skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger, hvilke dog igjen ad Øvrighedsveien kan ophæves, naar de efter indhentet Lægeerklæring ikke længere findes nødvendige».

Er det utvivlsomt, at Angjældende var utilregnelig paa Grund af Sinds-sygdom, reises der ikke Tiltale. Udkræves Sikkerhedsforanstaltninger, anlægges Sag til Erhvervelse af saadan Dom, som ovenfor antydnet. I Henhold dertil anbringes Angjældende ved Politiets Foranstaltning i Sindssygeanstalt. Udgifterne ved Behandlingen udredes som almindelige Delinkventudgifter.

Forbrydere, der bliver sindssyge under Straffens Fuldbrydelse, anbringes i Sindssygeanstalt ved paagjældende Strafanstalts Forføining og behandles for dennes Regning indtil Straffetidens Udløb. Den efter Straffuldbrydelsens Paabegyndelse i en Sindssygeanstalt tilbragt Tid regnes altid som udstaaet Frihedsstraf.

Personer, der, uden at have begaaet strafbare Handlinger, maa betragtes som farlige for den almindelige Orden og Sikkerhed, ansees Politiet berettiget

¹⁾ Strafanstalterne har i Danmark som andetsteds meget vanskeligt for at faa anbragt de sindssyge Fanger. Paa Grund heraf har man i Celleanstalten *Vridsløselille* indrettet et Rum til midlertidig Anbringelse af Sindssyge, som man der har havt megen Anvendelse for.

til at foranstalte indlagt i Asyl for Vedkommendes egen, eventuelt Fattigvæsenets Regning.

Den *hollandske* Lov om Sindssyges Behandling af 27de April 1884 berettiger Dommeren i Kriminal- og Politisager til at fastsætte, at den, der fritages for Straf for en Handling, som paa Grund af sygelig Forstyrrelse af hans Forstandsevne ikke kan tilregnes ham, i et Aar skal indlægges i Sindssygeanstalt. I Holland paatænkes oprettet Særanstalt for sindssyge Forbrydere og forbryderske Sindssyge.

I *Schweitz* har man i et Par Kantoners Lovgivning Bestemmelser om saadanne Sindssyges Anbringelse; men der er ingen Særanstalt for deres Behandling.

Storbritannien og Irland.

A. England.

Den lovmæssige Ordning af Sindssygeforholdene i England er præget af den samme Særegenhed, som er eiendommelig for hele den engelske Retsudvikling. Fra en Begyndelse, der ligger langt tilbage i Tiden¹⁾, er man gaaet trinvis fremad og har taarnet den ene Parlamentsakt ovenpaa den anden, eftersom de forskellige Krav har gjort sig gjældende, uden egentlig nogen Gang at bygge helt om.

Ifølge gammel Sædvane, som er bekræftet ved en Lov antagelig fra Begyndelsen af det 14de Aarhundrede, hørte det til de kongelige Prærogativer at tage vare paa Idioters og Sindssyges Formue. For Idioternes Vedkommende medførte dette Retten til imidlertid at oppebære en Del af Indtægterne, forsaavidt disse ikke fuldt ud medgik til Dækning af Omkostningerne ved ved-

¹⁾ Hvorvidt England er det første europæiske Land, som har haft særegne Anstalter for Sindssyge, er ikke let at afgjøre. Men det har ialfald havt Tilsprang til saadanne meget langt tilbage. Oprindelsen til det bekjendte Bethlehemshospital («Bedlam») maa man søge i Midten af det 13de Aarhundrede. Det laa fra først af under et Kloster, men inddroges senere under Statens Styrelse, indtil det i Midten af det 16de Aarhundrede aftraadtes til London. Efterhaanden fik man lignende Anstalter i enkelte andre Byer. Nogen synderlig rationel Behandling er dog neppe bleven de Sindssyge tildelt i England før i forrige Aarhundrede. Man havde vistnok i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede en Læge som Bestyrer af «Bedlam». Men endnu et halvt Aarhundrede efter brugte man i dette Asyl, som da havde 150 Pladse, at give Publikum Adgang til Asylet, for at more sig over de Sindssyge i deres «Bure» for en Betaling af 4 Pence pro persona. Dette indbragte Asylet aarlig ikke mindre end 400 £. Der var saaledes adskillige Tusinde Besøgende om Aaret.

kommende Persons Forpleining. For de Sindssyges Vedkommende havde Kronen ikke denne usufruktuariske Ret. Hvorvidt en Person var Idiot eller født Sindssvag, afgjordes ved Jurykjendelse. Kronen overlod i Almindelighed til et Familiemedlem, som derom indgav Andragende, at sørge for den Sindssyges Forpleining. Erhvervelse af de fornødne Kjendelser var forbundet med Erlæggelse af meget betydelige Sportler, og var der ingen betydeligere Formuesinteresser med i Spillet, saa blev der intet gjort for de Sindssyge.

Den første engelske Lov fra den nyere Tid (1744) staar i en vis Forbindelse med Spørgsmaalet om forbryderske Sindssyges Behandling. Den fastsætter nemlig, at Personer, hvis Forstand var altfor forstyrret til, at de uden Fare kunde gaa frit omkring, kunde sættes i Forvaring efter Ordre af to Fredsdommere. Til saadan Indespærring benyttedes da som Regel Fængsler og Korrektionsanstalter, da man de fleste Steder ikke havde andet at ty til. Først i Slutningen af forrige Aarhundrede kom man i England samtidig med Frankrige og andre Lande ind paa en kurmæssig Behandling og en efter deres Tilstand afpasset Forpleining af de Sindssyge. Oprettelse af Sindssygeanstalter paa de forskellige Steder førte til, at de farlige Sindssyge blev anbragte deri, forsaavidt dertil var Anledning.

Howard, den bekjendte Reformatør paa det engelske Fængselsvæsens Omraade, gjorde i 1774 efter sin Inspektion af de engelske Fængsler opmærksom paa Nødvendigheden af at gjøre noget for de forbryderske Sindssyge, men uden Resultat. De i 1786 og 1790 indtrufne Attentater paa Kong Georg III., begaaede af sindssyge Personer, lod Domstolene føle Manglen af *særegne* Forskrifter om saadannes Indespærring, og efter et nyt lignende Attentat i 1800 af en Person, der blev frifunden, fordi han syntes at have handlet under Indflydelse af Sindsforvirring, blev samme Aar af Regjeringen foreslaaet og af Parlamentet vedtaget en Lov, der er Grundlaget for den gjældende Lovgivning (39 & 40 Geo. III, c. 94). Dens første Sektion gik ud paa, at om en Person, anklaget for Høiforræderi, Mord eller anden «felony», af Juryen kjendes uskyldig paa Grund af Sindsforvirring, skal Retten anordne, at Angjældende holdes i sikker Forvaring, indtil Kongens Bestemmelse er truffen, og Loven giver Kongen Adgang til at anordne Bevogtning¹⁾ paa saadant Sted og paa saadan Maade, som han anser for passende, saalænge han finder forgodt (during his pleasure). Sektion II giver Anvisning paa lignende Forholdsregler overfor en Person, hvis Sindsforvirring er bragt til Vished under den retslige Forundersøgelse. Endelig giver Loven Adgang til midlertidig at holde en Person, der har forsøgt at nærme sig Kongen, men som synes sindsforvirret, under Bevogtning, indtil man kan faa Vished om hans mentale Tilstand.

¹⁾ Den ovenomtalte Lov af 1744 medførte ingen Betyggelse mod, at den indespærrede Sindssyge igjen kom paa fri Fod, og det blev naturligvis særlig føleligt, eftersom det blev mere almindeligt at benytte Sindssygeanstalterne til Indespærring af farlige Sindssyge. Da Loven af 1800 jo ikke omfattede alle forbryderske Sindssyge, beholdt den ældre Lov fremdeles sin Anvendelse, og vedblev vistnok at være den almindelig benyttede, selv hvor Loven af 1800 var anvendelig.

Den her omhandlede Lov var dog langt fra fuldstændig. Særlig savnedes Forskrifter om, for hvis Regning den Sindssyge i Tilfælde skulde behandles. Hvor den blev anvendt, blev den Angjældende ligesaa ofte anbragt i Fængsel som i Sindssygeanstalt.

I Henhold til en i 1807 af en parlamentarisk Kommission anstillet Undersøgelse af Forholdene blev der i 1808 udfærdiget en ny Lov (48 Geo. III, c. 127), hvorved bl. a. bestemtes, at der i eller ved London skulde istandbringes en Anstalt, hvor de forbryderske Sindssyge kunde blive omhyggelig bevogtede og behandlede paa en hensigtsmæssig Maade. Regjeringen satte sig derefter i Forbindelse med Bestyrelsen for «Bedlam» og anmodede om, at der maatte blive bygget som Annex til dette Hospital et særskilt Fængsel for 60 forbryderske Sindssyge, idet Staten paatog sig at bære Omkostningerne ved Opførelsen.

Først i 1816 blev denne Afdeling (2 Fløie, en for Mænd og en for Kvinder) færdig. Den kostede den engelske Stat 20 000 £.

I 1828 blev der ved Lov (8—9 Geo. IV, c. 40) bl. a. truffet Bestemmelse om Behandlingen af *dømte* Forbrydere i særlige Asyls istedetfor som tidligere i vedkommende Strafanstalt. I 1838 (1—2 Vict. c. 14) blev paabudt, at enhver som farlig arresteret Sindssyg eller Idiot, istedetfor at indespærres i Fængsel, efter en foreløbig Lægeundersøgelse skulde sendes til et Asyl eller en lignende Anstalt. En Lov af 1840 (3 & 4 Vict. c. 54) gav Adgang til at anbringe forbryderske Sindssyge efter Omstændighederne ogsaa udenfor «Bedlams» Forbryderafdeling.

Inden kort Tid viste de to i 1816 i «Bedlam» indrettede Fløie for forbryderske Sindssyge sig utilstrækkelige. Man maatte udvide dem ved Tilbygninger, saa Pladsantallet fordobledes; og for fremdeles at tilfredsstille det stigende Behov sluttede Staten i 1849 Overenskomst med en privat Anstalt «Fisherton House» i Nærheden af Salisbury om at modtage et vist Antal forbryderske Sindssyge i en dertil opført særskilt Bygning.

Trods de siden Aarhundredets Begyndelse iverksatte, ovenfor omhandlede, Foranstaltninger, var omkring 1850 fremdeles et stort Antal forbryderske Sindssyge spredte udover Landet i de forskjellige Asyls, hvor de behandlede sammen med de øvrige Syge¹⁾.

I sin Beretning for 1853 udtalte the *Commissioners in lunacy*, efter at have indhentet Erklæringer fra de Autoriteter, som havde at paase de Sindssyges Behandling, og fra offentlige og private Asylbestyrere, angaaende den almindelige Forekomst af forbryderske Sindssyge i de almindelige Asyls bl. a. følgende:

¹⁾ Da den trinvis fremadskridende Udvikling og Foranledningen til de forskjellige Love formentlig er af stor Interesse ved Bedømmelsen af, hvorvidt man med Hensyn til Ordningen af forbryderske Sindssyges Behandling hos os med én Gang bør tage Skridtet fuldt ud, eller ei, er for Englands Vedkommende medtaget endel mere end strengt nødvendigt for at faa en Oversigt over den nuværende Retstilstand.

1. «En saadan Sammenblanding er uretfærdig. Den oprører og saarer de almindelige Sindssyge, der i Almindelighed er meget følsomme overfor enhver Slags Ydmygelse. Den er tillige pinlig for deres Paarørende.
2. Den moralske Virkning er uheldig. De forbryderske Sindssyges Sprog og Opførsel er som oftest stødende for Omgivelserne, og deres Tilbøieligheder er næsten altid tøilesløse. I Tilfælde af Simulation, der ofte synes at forekomme, er deres Opførsel altid høist uanstændig. Og selv om Sygdommen er virkelig, er den ofte en Følge af Laster og forkastelige Vaner. Saadanne Syge søger hyppig at rømme, og de gjør de øvrige Syge misfornøiede og tilbøielige til Insubordination.
3. Nogle Syge maa bevogtes strengere end andre. Denne Ulighed medfører Ulemper for Disciplinen, Klassifikationen og de Syges Behandling i Almindelighed. Den bestyrker ogsaa den falske Forestilling, at Asylet er et Fængsel.
4. De forbryderske Sindssyge optager for største Delen Vogterpersonalets Opmerksomhed, hvilket medfører, at de øvrige Syge ikke faar alt det Pas, som de skal have.
5. Virkningen for de forbryderske Sindssyge selv er ikke god. De er ilde seede af Asylets Belæg forøvrigt, og de bliver opirrede ved at se andre Syge blive satte i Frihed» ¹⁾.

I 1857 indkøbtes det Grundstykke, hvorpaa Broadmoor Asyl for forbryderske Sindssyge (*Broadmoor criminal lunatic asylum*) er anlagt, i Sandhurst Sogn i Berkshire, ikke langt fra London. Det aabnedes i 1863. Medens Opførelsesarbejderne stod paa, udfærdigedes under 6te August 1860 en Lov (23—24 Vict. c. 75), der gav Regjeringen Bemyndigelse til at oprette ét eller flere særlige Asyl for forbryderske Sindssyge. Samme Lov gav Indenrigsministeren Bemyndigelse til i saadant Asyl at anbringe Personer, som Kongen har Ret til at lade sætte i Forvaring, saalænge han finder for godt (jfr. ovenfor), eller som efter falden Straffedom erkjendes for sindssyge. Dog forbeholdt Loven fuld Frihed for Regjeringen til at lade forbryderske Sindssyge anbringe i kommunalt Asyl eller paa andet Sted, bestemt til Sindssyges Behandling.

Endelig er under 14de August 1884 udfærdiget en Lov (Act to consolidate and amend the law relating to criminal lunatics, 47—48 Vict. c. 64), af hvis indhold hidsættes følgende Uddrag:

Naar Medlemmerne af et Fængsels Tilsynskomite bemærker, at en Fange frembyder Tegn paa Sindssygdom, har de at bevirke en Undersøgelse ved to Læger, der afgiver en skriftlig Beretning. Gjælder det en til Døden dømt

¹⁾ De fleste Asylbestyrere, der havde erklæret sig i den samme Retning, havde særlig heftet sig ved, at de Sindssyge var dømte (eller tiltalte). The commissioners gjør imidlertid i Anledning heraf opmærksom paa, at en Sindssyg, der har vist Tilbøielighed til at begaa Drab eller maaske endog har forøvet Voldshandlinger, men ved sine Paarørendes Forsorg strax bliver anbragt i Asyl, før der bliver Spørgsmaal om Justitsforfølgning, ved sin Tilstedeværelse blandt de øvrige Syge kan være til ligesaa stor Ulempe som de, der kommer ind under «forbryderske Sindssyge» efter den gjældende Lovgivning.

Fange, har Tilsynskomiteen alene at indberette Sagen til Indenrigsministeren, som ufortøvet anordner to eller flere Læger til at undersøge Angjældende og afgive en Beretning om hans mentale Tilstand. Paa Grundlag af de foreliggende Lægeerklæringer træffes Afgjørelse om den formentlig Sindssyges Anbringelse.

Bestyrer af Asyl eller anden Indretning, hvor en forbrydersk Sindssyg er indespærret, afgiver til visse Tider, mindst én Gang om Aaret, en detaljeret Beretning til vedkommende Minister, som mindst hvert 3die Aar har at tage den Sindssyges Tilstand under Overveielse og at træffe Afgjørelse om, hvorvidt han skal sættes i Frihed, hvilket Ministeren til enhver Tid kan bestemme enten definitivt eller paa Betingelser.

Er ingen Betingelser fastsatte, eller er Straffetiden udløben, men Anstaltsbestyreren ikke er overbevist om, at den Sindssyge er fuldstændig helbredet, sørger han for at faa anbragt den Sindssyge hos en Paarørende eller i et Sindssygeasyl.

Naar en i særlig Anstalt indespærret forbrydersk Sindssyg endelig skal forlade samme, eller naar en Fange, der vel er erklæret for sindssyg, men ikke har været overført til en Sindssygeanstalt, nærmer sig Udløbet af sin Straffetid, uden at have faaet sin Forstand igjen, giver Anstaltens eller Fængslets Bestyrer efter Omstændighederne enten en Fredsdommer, der har Jurisdiktion paa Stedet, eller et Medlem af Fængslets Tilsynskomite Underretning. Efter en foreløbig Besigtigelse af den Angjældende bevirker Fredsdommeren (Tilsynskomiteens Medlem) en Lægeundersøgelse. Bliver Indlæggelse i Sindssyge-Hospital erklæret for nødvendig, afgiver vedkommende Fredsdommer Ordre derom, og den Syge betragtes derefter som almindelig (fattig) Sindssyg. Omkostningerne ved Forpleiningen paahviler principalt Hjemstavnskommunen. Kan ikke denne oplyses, belastes subsidiært dermed (i følgende Orden): Forbrydelsesstedets, Arreststedets eller Ilandbringelsesstedets Kommune, om Angjældende er kommen fra Udlandet.

Ifølge Art. 16 i Loven af 1884 betegnes i samme ved «forbrydersk Sindssyg» — criminal lunatic:

- a. enhver Person, angaaende hvis sikre Bevogtning Hendes Majestæt Dronningen (eller Admiralitetet) er bemyndiget til at give Ordre, saalænge Hendes Majestæt finder for godt,
- b. enhver Fange, som en Minister (eller Admiralitetet) i Henhold til en Parlamentsakt har beordret overflyttet til Asyl eller andet Sted, bestemt til Modtagelse af Sindssyge.

Broadmoor criminal lunatic asylum, hvis Anlæg har kostet den engelske Stat omkring 170 000 £, har et samlet Areal af henved 120 Hektarer. Til Asylet er knyttet et Landbrug. Det har Plads for 563, 413 Mænd og 150 Kvinder. Forholdet mellem de Syges og Vogternes Antal er omtrent som 5 til 1.

For de farligste Forbrydere fandt Regjeringen, trods, at Undvigelserne fra Broadmoor efterhaanden var bleven meget sjældnere end i den første Tid, at dette Asyl ikke var fuldt betryggende, og da man derhos som Regel ikke vilde

lade Dømte og ikke Dømte være sammen, blev det i 1875 bestemt, at en særskilt Fløi af Strafanstalten Waking¹⁾, med Plads for omtrent 160, skulde benyttes til sindssyge Mandsfanger. De sindssyge Kvindefanger gaar fremdeles til Broadmoor, forsaavidt de ikke anbringes i almindelige Asyler.

Staten bærer Omkostningerne ved dømte Personers Behandling til Straffetidens Udløb. Ikke Dømte, som forpleies i Broadmoor, maa selv betale eller ogsaa vedkommende Fattigvæsen, jfr. ovenfor. Saavidt vides, er dog Forholdet, at Staten paa Grund af Vanskelighederne i mange Tilfælde ved at finde den refusionspligtige, faktisk bærer en stor Del af Udgifterne ved de i Broadmoor behandlede Personer, som ikke er domfældte, eller hvis Straffetid er udstaaet. Som bekjendt yder i England Staten et indirekte Bidrag til Kommunernes Sindssygeudgifter, idet den har overladt dem visse tidligere Statsindtægter.

For Broadmoor udgives en aarlig Statistik, der indeholder en Mængde Opgaver over de forskjellige Aars Belæg m. v. helt fra den Tid, det blev sat i Gang. Det har ikke blot Sindssyge, der har været under Retsforfølgning, men ogsaa saadanne, som i de almindelige Asyler har gjort sig skyldige i Drab, Drabsforsøg og andre grove Voldshandlinger.

Sindssyge, der efter den idømte Straffetids Udløb holdes indespærrede i Broadmoor (eller andet Asyl), eller som iøvrigt er indlagte, saalænge Dronningen finder for godt (during Her Majestys pleasure), kan efter Indenrigsministerens Bestemmelse løslades paa de Betingelser, som han maatte fastsætte. Han kan naarsomhelst igjen beordre dem indlagte. Selv efterat Angjældende kan erklæres for fuldt helbredet, ser man Exempler paa, at han vedblivende holdes indespærret i Broadmoor, der paa den Maade faar endel temmelig gamle ogsaa normale Lemmer.

Til Slutning skal her gives en tabellarisk Oversigt over de forbryderske Sindssyge og sindssyge Forbryderes regelmæssige Behandlingsmaade i England.

¹⁾ Denne er et Slags Sygefængsel for Dømte, hvis Helbred ikke taaler den almindelige Fangebehandling — ogsaa beliggende i Nærheden af London.

I. <i>Ikke Dømte, der er</i>	a. erklærede for sindssyge, før der bliver Spørgsmaal om Rettergang,	indlægges i Broadmoor eller ogsaa i andet Sindssygeasyl, indtil de er helbrede og kan dømmes.
	b. erklærede for sindssyge under den retslige Forundersøgelse,	
II. <i>De, der er frifundne paa Grund af Sindssygdom,</i>	a. ilagte Dødsstraf, hvis Fuldbyrkelse er bleven udsat paa Grund af Sindssygdom,	indlægges i Broadmoor (eller anden Antalt) saalænge Dronningen finder for godt (during Her Majestys pleasure).
	b. ilagte Strafarbejde, men erklærede for sindssyge, førend de har udstaaet sin Straf,	
III. <i>Domfældte, der er</i>	c. ilagte almindelig (kort) Fængselsstraf, men erklærede for sindssyge, førend de har udstaaet sin Straf.	indlægges i Broadmoor eller Strafanstalt for Sindssyge indtil Straffetidens Udløb og føres derefter i Alm. over til Hjemstedets (kommunale) Asyl.
		indlægges i Regelen i almindeligt Sindssygeasyl.

B. Skotland.

Robert I.s Statut fra Begyndelsen af det 14de Aarhundrede (For the keeping and custody of persons of furios minds) lod Slegtninge og subsidiært det Offentlige tage sig af de Sindssyge. En Lov af 1841 (4—5 Vict. c. 60, Act to alter and amend certain Acts regulating madhouses in Scotland and to provide for the custody of dangerous lunatics) anordnede bl. a. License for at tage Sindssyge i Forpleining og gav Sheriffen Adgang til at lade farlige Sindssyge indespærre i offentligt Asyl.

En Lov af 1857 (20—21 Vict. c. 71, Act for the regulation, care and treatment of lunatics, and for the provision, regulation and maintenance of Asylums) fastsætter den endnu i det væsentlige bestaaende Sindssygeordning i Skotland under the General Board of Commissioners in lunacy. Hvad Loven bestemmer om forbryderske Sindssyge, er i Korthed følgende:

Enhver, som arresteres paa Grund af voldsom Opførsel eller Rolighedsforstyrrelse, kan efter en til Sheriffen rettet Begjæring, der maa ledsages af Lægeerklæring, sættes i Forvaring paa et sikkert Sted og efter fornøden Undersøgelse indsendes til et Sindssygeasyl.

Naar det godtgjøres, at en Person, der er tiltalt for en Forbrydelse, ved Forøvelsen ikke var ved sin Forstands fulde Brug, og som Følge deraf frifindes — eller naar en, der er under Forfølgning for en forbrydersk Handling, under Sagen erkjendes for sindssyg —, bestemmer Retten, at Angjældende skal holdes i streng Forvaring, saalænge Hendes Majestæt Dronningen maatte finde for godt.

Naar en Person, der efter overgaaet Dødsdom eller anden Straffedom holdes i Fængsel, eller som sidder i Varetægtsfængsel, viser Tegn paa Sindssygdom, skal Sheriffen lade Angjældende undersøge. Erkjendes han for sindssyg, afgiver vedkommende Minister Ordre om hans Overførelse til et Asyl, hvor han holdes indespærret, indtil han efter to Lægers Erklæring erkjendes for helbredet. Ministeren beordrer ham da enten sat i Frihed, hvis Straffetiden er udløben, eller overført til Strafanstalt for den gjenværende Straffetid.

De, der bliver sindssyge under Hensidden i Distriktsfængsel, overføres i Almindelighed til Sindssygeasyl efter Sheriffens Ordre, efter en senere Lov (af 1871, jfr. nedenfor).

I Skotland havde man i 50-Aarene i en gammel Bygning, der havde tjent til Militærfængsel, indrettet endel af Centralfængslet ved *Perth* til Modtagelse af forbryderske Sindssyge. Ved Lov af 1862 blev det bestemt, at sindssyge Forbrydere, om det findes hensigtspassende, ogsaa efter Straffetidens Udløb kan holdes indespærrede i Sindssygeafdelingen i Perthfængslet. Denne blev i 1865 overført til en for Øiemedet opført ny Bygning med Plads for 40 Mænd og 18 Kvinder. I 1881 toges derhos i Brug en Tilbygning med Plads for 30 Kvinder. Sindssygeafdelingen staar i et temmelig uafhængigt Forhold til Fængslet, har sin egen Direktør og er ogsaa temmelig isoleret beliggende, omgivet af store Haveanlæg, med hvis Dyrkning de Sindssyge beskæftiges.

En Lov af 1871 (34—35 Vict. c. 55, Act to amend the Laws relating to criminal and dangerous lunatics in Scotland) bestemte for at formindske Tilgangen til Sindssygeafdelingen i Strafanstalten ved Perth, at sindssyge Fanger ogsaa kunde indlægges enten i private eller i Distrikternes Asyler.

Betinget Løsladelse af indlagte forbryderske Sindssyge og sindssyge Forbrydere anvendes i temmelig stor Udstrækning.

C. Irland

er, saavidt vides, det første Land, hvor man oprettede en særegen Anstalt for forbryderske Sindssyge¹⁾.

Ved Lov af 1838 (1—2 Vict. c. 27, Act for the more effectual provision for the prevention of offences by insane persons) blev det bestemt, at enhver,

¹⁾ Irland er vistnok ogsaa det første Land i Europa, hvor man begyndte for Alvor at tage sig af de Sindssyges Behandling. I det i 1701 indrettede Fattig- eller Arbeidshus for Dublin blev nogle Aar efter bygget nogle Celler med særlige Indretninger for Sindssyge. I 1757 aabnede man i Irland et efter Datidens Forhold vel indrettet Hospital for 50 Syge i Nærheden af Kilmainham.

der arresteredes under Omstændigheder, der tydede paa Sindsforvirring, forsaavidt han havde vist Tilbøielighed til forbryderske Handlinger, skulde stilles for Retten. Han kunde da efter to Dommeres Kjendelse, støttet til en Lægeerklæring, sættes i Fængsel.

Hvis Lordlieutenanten saa fandt for godt, kunde han beordre saadanne Personer, ligesom ogsaa domfældte sindssyge Forbrydere, overførte til et Sindsygeasyl.

En Lov af 1845 (8—9 Vict. c. 107, Act to provide for the creation of a central asylum for criminal lunatics) bestemte, at der skulde oprettes en Centralanstalt udelukkende for forbryderske Sindssyge. Man var nemlig bleven foruroliget over det store Antal af Sindssyge i Fængslerne.

I 1850 aabnedes *Dundrum Asyl* for saadanne. Det er beliggende i Nærheden af Dublin og har 120 Pladse. Allerede meget snart viste sig heldige Virkninger af denne Foranstaltning, idet man opnaaede et meget stort Procenttal af Helbredede eller Bedrede. Man havde iøvrigt, saa meget som muligt, indskrænket Indlæggelserne til Syge, der enten havde vist særlige Symptomer paa Farlighed eller ogsaa havde begaaet sværere Forbrydelser.

Belgien og Luxemburg.

I den *belgiske* Lov angaaende Sindssyges Behandling af 28de December 1873, med hvilken næsten ordlydende stemmer den *luxemburgske* Lov af 7de Juli 1880, indeholdes bl. a. følgende:

«Regjeringen skal bestemme en offentlig Anstalt til Modtagelse af sigtede, tiltalte eller dømte Forbrydere, der erklæres for sindssyge, eller indgaa Overenskomst med en privat Anstalt om at modtage saadanne».

«De bliver at indlægge efter Forlangende af den offentlige Paataalemyndigheds Tjenestemand, der har at fungere (l'officier du ministère public compétent) ved den Ret, der har havt med Forundersøgelsen at gjøre, eller som har afgivet Kjendelse eller Dom i Sagen».

«Naar Sindssygeanstaltens Læge erklærer, at den Indlagte er helbredet eller aldeles ikke er sindssyg, skal Bestyreren give skriftlig Underretning til den, der har begjært Indlæggelsen. De Sindssyge, der har været sigtede, tiltalte eller dømte for en Forbrydelse, stilles til Disposition for den Tjenestemand, der har beordret den Angjældendes Indlæggelse».

Loven giver Adgang for enhver, der er indespærret i en Sindssygeanstalt, ligesom for enhver anden interesseret, til naarsomhelst at æske Afgjørelse af

Stedets Domstol, angaaende hvorvidt han bør løslades. Den offentlige Paataalemyndighed gives foreløbig Underretning om Fremsættelse af saadan Begjæring.

Den *luxemburiske* Lov, der indeholder de samme Forskrifter, som oven anført, har derhos den særegne Bestemmelse, at Indespærring i Sindssygeanstalt aldrig kan finde Sted for længere Tid end et Aar ad Gangen, og der maa i Tilfælde særlig fattes Beslutning om Forlængelse fra Aar til Aar, og om Anstaltens Læge modsætter sig et forlænget Ophold, maa formelig Retskendelse til.

Omkostningerne ved sigtede, tiltalte og domfældte Sindssyges Behandling og Forpleining paahviler i Belgien som i Luxemburg Staten.

Det almindelige *belgiske Reglement* for Sindssygeanstalterne af 1ste Juni 1874 foreskriver bl. a., at de sigtede, tiltalte eller domfældte Sindssyge i de for deres Behandling bestemte Asylr ikke skal være sammen med andre Syge, uden efter særlig Tilladelse af Justitsministeren. Direktørerne gjøres ansvarlige for mulig Rømning. Sindssyge, overfor hvem der ikke har været Retsforfølgning indledet, sættes i Klasse med almindelige Sindssyge.

Efter den ovenomhandlede Lov har der i de belgiske Sindssygeasylr ved *Mons* og *Tournai* været oprettet særegne Forbryderafdelinger. Men man har ikke fundet denne Ordning tilfredsstillende, og der er Udsigt til, at Belgien i en nær Fremtid skrider til Oprettelse af eget Asyl for forbryderske Sindssyge.

Som Grundlag for Diskussionen angaaende «*Les prisons-asiles et les réformes qu'elles entraînent*» ved den kriminal-anthropologiske Kongres i Bryssel i 1892 forelagde Indlejerne som Konklusion et Lovudkast, der i det Væsentlige angives stemmende med det af den belgiske Regjering i 1890 fremsatte Forslag til Lov om forbryderske Sindssyges Behandling.

Det nysnævnte Lovudkast er af følgende Indhold:

Art. 1. Særlige Statsasylr oprettes til Indespærring og Behandling af de i denne Lov omhandlede Sindssyge af begge Kjøen.

Art. 2. Saadanne Asylr skal være bestemte for:

1. dem, der har lagt sædelig Fordærvelse og slette Tilbøieligheder for Dagen, og som, enten i eller udenfor Sindssygeasyl, i en Tilstand af Sindsforvirring har begaaet eller forsøgt at begaa Handlinger, som Loven straffer som Forbrydelser eller Overtrædelser (*crimes ou délits*);
2. dem, der udstaar idømt Fængselsstraf for Forbrydelse eller Overtrædelse;
3. dem, der er under Forfølgning for Forbrydelser eller Overtrædelser, hvis faktiske Omstændigheder er godtgjorte, — men som efter Lægeundersøgelse erklæres for sindsforvirrede.

Art. 3. Indlæggelse i særligt Asyl af forbryderske Sindssyge og sindssyge Fanger sker efter Ordre af Rettens Formand i Henhold til Lægeerklæring gaaende ud paa, at Angjældende er i saadan Tilstand af Sindsforvirring, som Loven kræver.

Indlæggelse af dem, mod hvem indledet Retsforfølgning er indstillet, eller som er frifundne paa Grund af Sindssygdom, finder Sted efter Beslutning af den Ret, der har havt med Efterforskningen at gjøre, eller efter Rettens Kjen-

delse, afgivet udenfor almindeligt Retsmøde (ordonnance de la chambre du conseil). Juryen skal i Tilfælde erklære, at den kjender ikke skyldig paa Grund af Angjældendes Sindssygdом, og Retten skal i Overensstemmelse hermed anordne Indlæggelse i særligt Asyl.

Art. 4. Udskrivning finder Sted i Henhold til Erklæring af Lægen ved det særlige Asyl, tiltraadt af Rettens Formand.

For forbryderske Sindssyge og Tiltalte, der har været erklærede for sindssyge, skal Lægens Udtalelse gaa ud paa, at Angjældende ikke længere viser Tilbøielighed til slet Opførsel eller Usædelighed (a cesse de manifester des tendances à des habitudes perverses ou à des mœurs dépravées). De bliver da at overføre til et almindeligt Sindssygeasyl eller satte i Frihed, om Helbredelse er indtraadt.

Sindssyge Straffanger skal i ethvert Fald forblive i særligt Asyl, indtil deres Helbredelse tillader deres Tilbagevenden til Fængslet.

Art. 5. Den Tid, som domfældte Sindssyge tilbringer i særligt Asyl, afkortes i deres Straffetid.

Art. 6. Enhver, som er indlagt i særligt Asyl, ligesom enhver anden interesseret Person, kan til hvilkensomhelst Tid af Formanden i Underretten paa det Sted, hvor Asylet er beliggende, forlange Kjendelse angaaende, hvorvidt Indespærringen skal vedvare.

Rettens Formand træffer Afgjørelse efter at have indhentet Erklæring fra Asylets Overlæge eller, om fornødiges, fra én eller flere udenforstaaende Læger.

Art. 7. Lægeundersøgelse skal ex officio anordnes enten af Undersøgelsesdommeren eller den behandlende Ret, hver Gang de foreliggende Oplysninger om Angjældende giver Grund til at antage, at han er sindssyg.

Frankrige.

Samtidig med den Bevægelse, som ved Slutningen af forrige Aarhundrede gjorde sig gjældende i England, Italien og andre Lande til Bedste for de Sindssyge, begyndte man ogsaa i Frankrige paa forskjellig Maade at tage sig af dem¹⁾.

Da det var bleven bekjendt, at de berygtede *lettres de cachet* ogsaa delvis var benyttet for at indespærre «Sindsforvirrede», udfærdigedes der i 1790 en

¹⁾ Om Frankrige end ikke, som det af og til anføres, kan betragtes som banebrydende for en rationel Behandling og Pleie af de Sindssyge, saa er det vistnok det første Land, hvor Lovgivningen har benævnt dem «syge» (malades).

Lov om, at Personer, der var indespærrede formedelst Afsindighed, inden 3 Maaneders Forløb af Prokurørerne skulde fremstilles for en Domstol og examineres i de brugelige Former og i Tilfælde efter dens Anordning undersøges af Læge, der skulde udtale sig om de «Syges» Tilstand, forat de enten skulde kunne frigives eller anbringes til Pleie i et Hospital. Denne Lov var, som det vil sees, blot anvendelig paa det daværende sindssyge Belæg i Fængslerne.

I 1790 og 1791 udfærdigedes Lovbestemmelser, sigtende til at forhindre, at farlige Sindssyge gik løse omkring¹⁾. Man har en Række af ministerielle Rundskrivelser og desl. angaaende Forbedring af de Sindssyges Forhold, men først den endnu gjældende Lov af 30te Juni 1838 bragte det dertil, at de Sindssyge blev sikrede en ordentlig Behandling ved Paabud om Oprettelse af offentlige Asyler, hvorhos Loven anordnede det Offentliges Tilsyn og beskyttede mod mulige Forsøg paa at krænke den personlige Frihed ved Indespærring i Sindssygeanstalt derved, at en judiciel Kjendelse gjordes fornøden for at kunne efterkomme Privates Begjæring om Sindssyges Indlæggelse.

Loven af 1838 Art. 18 overlader til Præfekterne at anordne Indlæggelse i Asyl af enhver Person, hvis sindssyge Tilstand var til Forstyrrelse for den offentlige Orden eller medførte Fare for den personlige Sikkerhed. Præfekterne kan derhos efter Art. 21 træffe Bestemmelse om, at en paa almindelig Maade i Asyl indlagt Syg, hvis mentale Tilstand er af lignende Beskaffenhed, ikke skal sættes i Frihed uden Præfektens Samtykke. Den sidstnævnte Bestemmelse bringes meget lidet i Anvendelse, og i det hele taget foregaar Udskrivning af selv farlige forbryderske Sindssyge rask væk, saasnart der er indtraadt kjendelig Bedring, da Asylerne, der, som bekjendt, i Frankrige er departementale, bestandig har Efterspørgsel efter Pladse.

Under Forhandlingerne i Nationalforsamlingen angaaende Loven af 1838 fremkom der flere Forslag om særlige Bestemmelser angaaende Forbrydere, der var frifundne paa Grund af deres mentale Tilstand. Men de blev ikke vedtagne, fordi man frygtede for at stille Dommerne, der i Tilfælde skulde træffe Bestemmelse om den Frifundnes Behandling, overfor Vanskeligheder, idet de jo vilde være nødt til, trods den frifindende Jurykjendelse, hvis Motiver Loven ikke tillod dem at faa vide²⁾, at lade den Frifundne indespærre. Der er senerehen i Brochurer og paa anden Maade fremsat Forlangende om at faa fyldt det beklagelige Hul, som alle er enige om, at der er med Hensyn til sindssyge Forbrydere i den franske Lovgivning, men endnu uden Resultat.

Efterat man i Slutningen af 60-Aarene havde begyndt alvorlig at tænke paa at revidere den hele Sindssygelov, er Spørgsmaalet om sindssyge Forbryderes Behandling traadt mere i Forgrunden. Det har været meget indgaaende drøftet i parlamentariske og extraparlamentariske Kommissioner og

¹⁾ Disse Lovbestemmelser optoges i Napoleons Kodifikation, der iøvrigt indskrænkede sig til at gøre Sindssyge umyndige (code civil Art. 489 fig.).

²⁾ Juryen har ikke i Frankrige som i Norge (Straffeprocesslovens § 345, 2den Del) Adgang til at udtale sig, om den har kjendt ikke skyldig paa Grund af Sindssygdom.

Komiteer og paa en Række af særlig lægevidenskabelige Kongresser, og det bekjendte *Société de législation comparée* ligesom ogsaa la *Société générale des prisons* i Paris har efter grundige Undersøgelser af fremmede Staters Lovgivning i 70-Aarene afgivet motiverede Forslag til en Ordning. Et af Gambetta og Magnin kort før den sidste fransk-tyske Krigs Udbrud fremsat Forslag, der efterhaanden efterfulgtes af flere lignende private Forslag til en hel ny Sindssygelov, gjordes til Gjenstand for Behandling af en Regjeringskommission, hvis Arbejde dog blev afbrudt af de politiske Begivenheder i 1870. Efter en fornyet grundig Kommissionsbehandling fremsatte Regjeringen i 1882 et Forslag til en ny Sindssygelov. I dette Forslag er bibeholdt de ældre Bestemmelser om Præfekternes Befatning med Indlæggelse og fortsat Indespærring i Asyl af Sindssyge, der truer den offentlige Orden og den almindelige Sikkerhed, jfr. ovenfor. Forslaget havde imidlertid en helt ny 3die Afdeling betitlet: «Om straffældte Personer, som bliver sindssyge og saakaldte forbryderske Sindssyge». Denne indeholder i 3 Artikler, 32—34, Forskrifter angaaende sindssyge Straffangere Anbringelse i Tilfælde i en særegen Afdeling for saadanne i en Strafanstalt og om Overladelse til de administrative Myndigheders Forføining af dem, der har været sigtede eller tiltalte for Forbrydelser, om de bliver fri for Straf eller Retsfølgning paa Grund af Sindssygdom, samt endelig om Oprettelse af ét eller flere særlige Sindssygeasyl for saadanne Personer og for dømte Forbrydere, der efter Straffetidens Udløb af Indenrigsministeren bestemmes fremdeles at skulle holdes fast, og derhos for Sindssyge, der under Ophold i almindeligt Asyl begaar en grovere Voldshandling mod en Person.

Senatet, som Regjeringens Forslag først forelagdes, nedsatte en Komite, der tog sig sit Hverv meget grundig. Dens Indstilling afgaves i 1884¹⁾, men kom først under Behandling over 2 Aar efter. I Marts 1887 vedtog Senatet efter 17 Møders Forhandlinger en Lovbeslutning, der i flere Punkter, bl. a. ogsaa med Hensyn til sindssyge Forbryderes Behandling, var afvigende fra Regjeringens Forslag. Denne havde dog allerede paa Forhaand under Debatterne og Komiteforhandlingerne i det Væsentlige tiltraadt Forandringerne, og i Juni 1887 forelagde den Loven for Deputeretkammeret. Dette nedsatte en Komite til Sagens Forberedelse, og fra denne fremkom en Indstilling, som dog ikke kom under Behandling, da Legislaturperioden strax efter dens Afgivelse var forbi²⁾.

For at paaskynde Sagens Behandling fremsatte den deputerede Joseph Reinach i Slutningen af 1890 Senatsbeslutningen som privat Forslag, dog med endel mindre Forandringer. Fra 1891 foreligger en Indstilling afgiven af en Komite, nedsat af det Kammer, hvis Funktionstid iaar udløber. Men der er liden Sandsynlighed for, at denne Indstilling mere end den af 1889 naar frem til at blive behandlet. Den stemmer imidlertid i alt væsentligt med Senats-

¹⁾ Indstillingen med Bilag optager 2 svære Bind paa tilsammen henved 1600 Kvartsider.

²⁾ Et Kammer, fremgaaet af nye Valg, kan ikke behandle en efterladt Indstilling fra forrige Valgperiode, men maa nedsætte ny Komite til Sagens Forberedelse.

beslutningen, og det er derfor at antage, at den vordende Lov kommer til at blive af samme Indhold.

Bestemmelserne om sindssyge Forbrydere og forbryderske Sindssyge er — bortset fra de Artikler, der omhandler Præfekternes Myndighed til at lade de for den offentlige Sikkerhed og Orden farlige Sindssyge indespærre — efter Udkastet i Deputeretkammerets Komiteindstilling saalydende (de derved skete Tillæg til Senatsbeslutningen er tilføiede i Klammer [—]):

Afdeling III.

Om Straffældte, der erklæres for sindssyge, og saakaldte forbryderske Sindssyge samt om dem, der er under strafferetslig Forfølgning, men formodes at være sindssyge og undergives retsmedicinsk Undersøgelse.

Art. 36 [35].

Personer, af det ene eller andet Køn, dømte til vanærende Straf paa Person¹⁾ eller til korrektiv Straf²⁾, høiere end et Aars Fængsel, og som efter Strafanstaltlægens Udtalelse om deres mentale Tilstand erkjendes for sindssyge, medens de udstaar sin Straf, — bliver efter indhentet Erklæring fra Lægeinspektøren for det Departement, i hvilket Strafanstalten er beliggende, at føre til særlig Strafanstaltsafdeling for Sindssyge og at holde indespærret der, indtil de er helbredede eller Straffetiden er udløben.

[Andre Straffældte, som bliver sindssyge, indsendes til det departementale Asyl efter Ordre af Indenrigsministeren].

Art. 37 [36].

Til de administrative Myndigheders Forføining overlades — for at indlægges i en Sindssygeanstalt — nedenangivne, forsaavidt deres mentale Tilstand virker forstyrrende for den offentlige Orden, Velanstændighed og Ro, eller medfører Fare for dem selv, — om fornødiges, efter gjentagen Undersøgelse:

1. Enhver sigtet (*inculpé*), overfor hvem der, paa Grund af hans mentale Tilstand, er afgiven Kjendelse eller Beslutning om Indstilling af paa-begyndt Retsforfølgning.
2. Enhver tiltalt, der har været under politiretslig Forfølgning, men er bleven frifunden som utilregnelig paa Grund af hans mentale Tilstand.

¹⁾ *Peines afflictives et infamantes* er efter den franske Straffelovbogs Art. 7: Dødsstraf, livsvarigt og tidsbestemt Strafarbeide (*travaux forcés*), (livsvarig) Deportation til en Koloni, Fæstningsarrest (*détention*) og Tvangsarbeidsfængsel (*réclusion*). I det foreliggende Kommissionsudkast til ny Straffelovbog (den alm. Del) er sløfet den legale Karakteristik af visse Straffe som vanærende.

²⁾ «Korrektionelle Straffe» er efter Straffelovbogens Art. 9: Tidsbestemt Fængsel, Frakjendelse af visse Borgerrettigheder for en bestemt Tid — samt Bøder.

3. Enhver Tiltalt (*accusé ou prévenu*), der har været under Forfølgning ved Assiseret eller Krigsret, men som er bleven kjendt ikke skyldig, saafremt det af Forhandlerne fremgaar, at han var utilregnelig paa Grund af sin mentale Tilstand.

I disse Tilfælde skal den Beslutning, Dom eller Kjendelse, der bestemmer, at Retsforfølgningen skal indstilles, eller udtaler Frifindelsen — Assiseretten afgiver i Tilfælde af frifindende Juryverdikt en særskilt Kjendelse —, henvise Spørgsmaalet om den Sigtedes eller Tiltaltes videre Behandling til Stedets Civildomstol, der udenfor offentligt Retsmøde (*en chambre du conseil*) træffer Bestemmelse [med den Hast, hvormed der gaaes frem ved summarisk Domsbehandling] som foreskrevet i Art. 19 [18] Punkt 2¹).

Indtil Civildomstolens Afgjørelse er falden, bliver den formodede Sindssyge holdt indespærret i et af de Lokaler eller Etablissementer, der omhandles i Art. 40 [39] nedenfor.

Art. 38 [37].

Staten lader for de saakaldte forbryderske Sindssyge af det ene eller andet Køn opføre eller indrette ét eller flere særlige Asyl, hvori anbringes efter Indenrigsministerens Ordre de Sindssyge, der i Overensstemmelse med Art. 37 [36] er overladte til de administrative Myndigheders Forføining.

Ligeledes kan ifølge Indenrigsministerens Bestemmelse, efter Forslag af den almindelige Overtilsynskomite for de Sindssyge, sammesteds indlægges:

1. Sindssyge, som under Ophold i almindeligt Asyl dersteds har begaaet en Handling, der efter Loven er en Forbrydelse (*crime ou délit*) mod Person.

¹) Det foreliggende franske Lovudkast indeholder meget omfattende Bestemmelser for at betrygge mod vilkaarlige Indespærringer af Personer, der ikke er sindssyge. Indlæggelsesandragende skal af den, der begjærer den Sindssyge indlagt, ske skriftlig, med nøiagtige Angivelser af den Sindssyges Personalia, og paa Forhaand forevises Fredsdommeren, Mairen eller Politikommissæren. I Hastværkstilfælde kan denne Forevisning ske bagefter, dog inden 48 Timer efter Indlæggelsen. Andragendet skal være ledsaget af en omstændelig Lægeerklæring. I Hastværkstilfælde godtages en mere summarisk, men der skal da inden 48 Timer afgives en fuldstændig Erklæring. Inden 48 Timer skal Asyls Direktør sende Indberetning om den Sindssyges Indlæggelse tilligemed Afskrift af Indlæggelsesandragendet og den samme ledsagende Lægeerklæring og en Udtalelse fra Asyls Læge til Stedets Præfekt og til Republikens Prokurør paa den Sindssyges Hjemsted og paa det Sted, hvor Asyllet er beliggende. Efter 14 Dages Forløb indsender Asyldirektøren en ny Erklæring fra Asyls Læge angaaende den Sindssyges Tilstand til de samme Personer.

Derefter har Prokurøren i Henhold til Udkastets Art. 19 [18] uopholdelig at tilstille [Formanden i] Civildomstolen paa det Sted, hvor Asyllet er beliggende, de forskjellige Dokumenter.

2det Punkt i Art. 19 [18] er saalydende: «Domstolen[s Formand] træffer (Ordene «*en chambre du conseil*» er udeladte af Deputeretkammerets Komite) Bestemmelse [som foreskrevet for Sager, der skal behandles summarisk og] med Hast angaaende hvorvidt den indlagte Person fremdeles skal blive i Asyllet eller udskrives».

Domstolen kan, om den finder fornødent, erhverve yderligere Lægeerklæringer.

- 3.¹⁾ [2]. De i Art. 36 [35] omhandlede dømte Sindssyge, naar Indenrigsministeren ved Udløbet af deres Straffetid finder det farligt enten at sætte dem i Frihed eller anbringe dem i departementalt Asyl.

Enhver Sindssyg, der er under Behandling i særskilt Asyl, oprettet i Henhold til denne Art., kan overføres til departementalt Asyl efter Ordre af Indenrigsministeren, afgiven i Henhold til begrundet Forslag af den behandlende Læge og efter indhentet Betænkning af den almindelige Overtilsynskomite.

Art. 39 [38].

Naar Begjæring fremkommer om Udskrivning af Sindssyg, indlagt i Henhold til Art. 36 [35] og 37 [36], skal den behandlende Læge afgive en Erklæring om, hvorvidt Angjældende er helbredet eller ikke, og i første Tilfælde, om der er eller ikke er berettiget Grund til at vente Tilbagefald.

Begjæringen og den ovennævnte Erklæring —²⁾ henvises til Civildomstolen, der udenfor almindeligt Retsmøde (*en chambre du conseil*) træffer Afgjørelse i Overensstemmelse med Art. 48 [47] nedenfor.

Hvis Retten ikke tillader den begjærede Udskrivning, kan den bestemme, at der ikke skal tilstedes fornyet Undersøgelse før ved Udløbet af et vist Tidsrum, der dog ikke maa være længere end et Aar.

Indrømmet Tilladelse til at udskrives er tilbagekaldelig og kan alene være betinget. Den Udskrevne er da undergiven de Forskrifter om Tilsyn, som Retten efter Omstændighederne maatte fastsætte for hvert enkelt Tilfælde. Hvis de opstillede Betingelser ikke fyldestgøres, eller der opstaar Grund til Frygt for Tilbagefald, skal Angjældende igjen ufortøvet indlægges i Asylet i Overensstemmelse med Forskrifterne i Art. 15 [14] og 28 [27] i denne Lov³⁾.

Art. 40 [39].

Naar en for en Forbrydelse sigtet Person formodes sindssyg, kan den foreskrevne Undersøgelse, for at bestemme hans mentale Tilstand, finde Sted enten i Observationsafdeling eller i midlertidigt Interneringsrum, som maatte være indrettet i Hospital eller Sygehus i Henhold til Art. 34 [33] i denne

¹⁾ Senatsbeslutningen har i Art. 38 et Punkt 2 saalydende:

2. «De, der er dømte til en korrektionel Straf, mindre end et Aars Fængsel, og som bliver sindssyge, medens de udstaar sin Straf».

I Overensstemmelse med den foreslaaede Tilføielse til Art. 36 [35] har Deputeretkammerets Komite foreslaaet dette Punkt udeladt.

²⁾ Her er i Senatsbeslutningen indskudt: — «ledsaget af Departementsinspektørens begrundede Udtalelse». Deputeretkammerets Komite har foreslaaet de af Senatet besluttede Lægeinspektørposter for hvert Departement sløfede, væsentlig fordi man frygtede for, at man med de Honorarer, som Departementerne vilde bevilge, ikke kunde faa andre end begyndende Sindssygelæger som Ansøgere, og derved vilde den effektive Nytte falde bort.

³⁾ Angaar Politiets Medvirkning i Tilfælde ved Indlæggeser.

Løv¹⁾ eller i offentligt Sindssygeasyl eller Privatasyl, der tjener som saadant, forsaavidt den opnævnte eller en af de opnævnte Sagkyndige er Indretningens Læge.

Indlæggelse af en Person, der formodes at være sindssyg, finder Sted efter Præfektens Bestemmelse, tagen i Henhold til de retslige Myndigheders Udtalelse.

Hvis Undersøgelse finder Sted i et Sindssygeasyl, kan Angjældende igjen bringes tilbage til Fængslet efter Præfektens Ordre, naar Anstaltens Bestyrer derom indgiver Begjæring, under Paaberaabelse af Sikkerheds- eller andre gyldige Hensyn.

Afdeling IV.

Om Udgifter og Indtægter ved Sindssyges Behandling.

Art. 41 [40].

Omkostningerne ved Forpleining af dem, der omhandles i Art. 38 [37] 1 og 3 [2], i særlig for saadanne indrettet Statsasyl, udredes af de Departementer, hvor de Angjældende er hjemmehørende, dog ikke udover Beløbet af den daglige Betaling, som ethvert af Departementerne erlægger for sine almindelige Sindssyge.

De mulige Merudgifter og Transportomkostningerne paahviler Staten.

Forpleiningen af de i Art. 36 [35] (i Senatsbeslutningen er her tilføiet: og 38 [37] 2) omhandlede Sindssyge, der er under Straffedom, paahviler i sin Helhed Fængselsstyrelsen.

Det samme er Tilfældet med Omkostningerne ved Forpleiningen af dem, der, for at underkastes retsmedicinsk Undersøgelse, i Overensstemmelse med Art. 40 [39] ovenfor indlægges i Sindssygeasyl, Observationsafdeling eller midlertidigt Interneringslokale, indtil der er truffet Bestemmelse angaaende den Retsforfølgning, der er indledet mod dem.

¹⁾ Art. 34 [33] bestemmer, at i enhver Departementshovedstad, som er Sæde for en Domstol, og hvor der ikke findes offentligt Sindssygeasyl, skal Stedets civile Sygehus eller Hospital, der midlertidig maa modtage de Sindssyge, der indlægges af de civile Myndigheder som farlige for den offentlige Sikkerhed, Orden og Velanstændighed, — være forpligtet til at indrette og istandbringe et Observations- og Interneringslokale, bestemt til midlertidig at modtage Sindssyge, der endnu ikke har kunnet anbringes i Asyl eller er under Transport til et saadant, — samt til at modtage Forbrydere, der formodes at være sindssyge, under den retslig bestemte Observation og Lægeundersøgelse.

Afdeling V.

Almindelige Bestemmelser angaaende dem, der er indlagte i Sindssygeasyler.

Art. 48 [47].

Enhver [ikke umyndiggjort] Person, der holdes i Sindssygeanstalt, kan til hvilkensomhelst Tid henvende sig til den civile Domstol paa det Sted, hvor Anstalten er beliggende, og Retten kan da, om den, efter at have indhentet de fornødne Oplysninger, finder Grund dertil, anordne, at Angjældende ufortøvet udskrives. (Derhos indeholder Artiklen forskellige processuelle Detaljer. Det bemærkes iøvrigt, at Retten til at forlange lignende Kjendelse staar aaben for den, der har begjært Indlæggelsen, den, der midlertidig bestyrer den Angjældendes Formue, den offentlige Paatalemyndighed og en *hvilkensomhelst* anden Person. Er Angjældende umyndiggjort, er alene han selv, hans Værge og den offentlige Paatalemyndighed berettiget til at begjære Udskrivningskjendelse).

Medens Frankrige med Hensyn til Udfærdigelsen af de fornødne Lovbestemmelser maaske endnu kan have lang Tid igjen, før det kommer til et endeligt Resultat af alle de indgaaende forberedende Forhandlinger, som Spørgsmaalet om sindssyge Forbryderes Behandling gennem en Aarrække har været Gjenstand for, er der allerede forlængst gjort Forsøg med en Slags Særanstalt for sindssyge Forbrydere, dog alene for dem, der er dømte til Straf og bliver sindssyge under Straffetiden.

I Strafanstalten ved *Gaillon*, vel et Par Timers Reise fra Paris med Jernbanen til *Rouen* og *Le Havre*, er nemlig indrettet en fra de øvrige Afdelinger aldeles adskilt Afdeling for epileptiske og sindssyge *mandlige* Forbrydere, med Plads for omtrent 120. (Nogen tilsvarende Kvindeanstalt har man ikke). Saavidt vides, har Afdelingen endnu aldrig været fuldt belagt, muligens fordi Fængselsstyrelsen fra først af begyndte og senere vistnok ogsaa er vedblevet med saa meget som muligt at søge indskrænket Indlæggelse i Sindssygeafdelingen i *Gaillon*, da man ikke havde Erfaring for, hvorvidt den vilde være fuldt tilstrækkelig for Behovet. Af Straffanger, der tilfredsstiller de fastsatte Betingelser for Optagelse, antages der at være mindst dobbelt saa mange, som der er Plads til i *Gaillons* Sindssygeafdeling. Den blev tagen i Brug i 1876, men er ikke opført for Øiemedet, idet den fra først af benyttedes til Kvindefængsel og for unge Forbrydere. Sindssygeafdelingen er delt i 4 indbyrdes ligedan indrettede Afdelinger med et Par Spise- og Arbejdsrum samt Celler m. v. i Underetagen og Soverum i Overetagen, alle meget lyse og venlige. Fangerne opholder

sig, naar Veiret tillader det, for det meste i de store Fællesgaardsrum for hver Underafdeling. Disse er beplantede med Trær og Blomster og var anlagte saadan, at man havde en smuk Udsigt over Indhegningsmuren til det omgivende Landskab. Manicomiet ved Montelupo, hvorom nedenfor under Italien, var helt igjennem langt mere fængselsagtigt end Gaillons Sindssygefængsel. De ikke faa Fanger, der var helbredede, men som af Frygt for Tilbagefald ikke kunde sendes tilbage til Strafanstalterne, bistod i Gaillon ved de Syges Pleie og Behandling. Der fandtes ogsaa endel Simulanter, ligesom Anstalten husede endel ikke sindssyge Epileptikere. Naar man saa bort fra de uniformerede Vogtere, havde man vanskeligt for at forstaa, at man befandt sig i en Fængselsafdeling.

Af det i 1876 udfærdigede *Reglement* hidsættes følgende Uddrag:

Art. 1. Sindssygeafdelingen udgjør endel af Strafanstalten Gaillon. Den er særlig forbeholdt Mænd, dømte til Straf af længere Varighed end et Aar, naar de bliver sindssyge. Mandsfanger, som er idømt længere Straf end et Aar, kan ligeledes indlægges, naar de lider af Epilepsi, selv om de ikke er sindssyge.

Ingen Fange kan indlægges eller, naar han er indlagt, igjen udskrives før Straffetidens Udløb uden efter en ministeriel Ordre.

Art. 3. Saafremt den indlagte Sindssyge ikke kan ventes at ville være helbredet ved Udløbet af Straffetiden, bliver han efter en ministeriel Bestemmelse, afgiven i Henhold til indhentet Udtalelse fra vedkommende Præfekt i det mindste 2 Maaneder før Straffetidens Udløb, enten sat i Frihed, sendt tilbage til sin Familie eller til en anden Person eller en Velgjørenhedsanstalt, som er villig til at tage sig af ham — eller ogsaa overføres han paa Vedkommendes Bekostning til Sindssygeasylet for det Departement, hvor han er hjemmehørende.

Art. 4. Sindssygeafdelingen er stillet under Strafanstaltens Direktør paa samme Maade som dens øvrige Afdelinger¹⁾, dog med de Undtagelser, som følger af Art. 6, 12 — — —.

Art. 6. I Tilfælde af Uoverensstemmelse mellem Direktøren og Lægen angaaende Foranstaltninger, der udkræver fælles Bestemmelse, bliver foreløbig intet at foretage, men Direktøren indgiver en Forestilling om Sagen til Præfekten, der forelægger samme for Ministeren.

Art. 12. De almindelige Ordensforskrifter for Strafanstalterne er anvendelige ogsaa for Sindssygeafdelingen; dog kan Direktøren for de Sindssyges Vedkommende, efter Forslag af Lægen, tilstede udleveret fra Marketenteriet²⁾ andre

¹⁾ Faktisk er Lægen dog at regne for den eneraadende i Sindssygeafdelingen, hvis Sager Direktøren kun lidet blander sig i.

²⁾ Saavel i Frankrige som i Italien er den almindelige Kost i Fængslerne temmelig let, nemlig en 5—600 Gram Brød og dertil Suppe, hvis hovedsagelige Bestanddele er Vand og Grøntsager, dog med nogen Kjødkraft. Brødet er i Almindelighed godt, og Suppen er heller ikke daarlig. Men da denne Kost, der gjerne uddeles med en Ration Brød og Suppe om Morgenen og en omkring Kl. 3—4 om Eftermiddagen, er tynd at arbeide paa, har man givet

Fødemidler end de almindelig reglementerede og tillade Salg af Tobak. Ikke andre end reglementerede Revselsler maa anvendes; selv Medlemmerne af Fangerne Familie faar ikke aflægge Besøg uden med Lægens særlige Samtykke. Der maa ikke paalægges noget pligtmæssigt Arbejde. Ikke andre end de Sindssyge og Epileptikere, som Lægen bestemmer, gives Adgang til Guds-tjenesten. Fangerne anvendes til Haandverks- eller Landbrugsarbejder efter Lægens Erklæring om, hvad enhver har Kræfter til og er skikket for. —

Det Cirkulære, der udsendtes ved Aabningen af Gaillons Sindssygeafdeling, tilstilledes kun Præfekterne i de nærmestliggende Departementer. Hver Gang det maatte indtræffe, at en Straffange, der efter sin Strafs Størrelse tilhører det regelmæssige Belæg i Centralanstalterne, bliver epileptisk eller sindssyg, skal der efter Cirkulæret gennem Præfekten indsendes Indberetning til Indenrigsministeren, bilagt med en detaljeret Lægeerklæring, hvorefter Ministeren afgiver Bestemmelse, om Angjældende skal indlægges i Gaillons Sindssygeafdeling.

I 1877 udsendtes et nyt Cirkulære angaaende Indlæggelsesbetingelserne, men til *alle* Præfekter. Deri udtaltes, at der var Grund til at antage, at Afdelingen vilde være tilstrækkelig for alle mandlige sindssyge og epileptiske Straffanger, naar man blot sørgede for *ikke* at indlægge Personer, der simpelthen er alderdomssvage, eller Sindssyge og Epileptikere, der paa Grund af deres fremskredne Alder eller Tilstand i det hele taget ikke frembyder Haab om Helbredelse, og endelig heller ikke Fanger, hvis Ophold i Centralanstalterne ikke frembyder Fare for Overholdelsen af Orden og Disciplin.

Italien.

I de sidste 20 Aar har Spørgsmaalet om de forbryderske Sindssyges Behandling været Gjenstand for indgaaende Drøftelse i Italien. I dette Land ligesom i Frankrige er den lovmæssige Ordning sat i Forbindelse med en Omarbejdelse af den hele Sindssygelovgivning. Paa Grund af de mange finansielle og andre Hensyn, som her gjør sig gjældende, lader ogsaa Ordningen af de sindssyge Forbryderes Forhold vente paa sig.

Den italienske Straffelovbog af 30te Juni 1889 erklærer i Art. 46 den

Fangerne Adgang til for endel af sine optjente Arbejdspenge i Fængslets Marketenteri (Cantinen) at købe de Retter, som for hver Dag er tilladte, og tildels ogsaa andre Extrafor nødenheder, efter en fastsat Tarif. Tobak og Vin faar kun de, der sidder i Varetægtsfængsel Lov til at købe.

Da Arbeidstvang ikke er vel forenelig med Sindssygebehandling, bliver faktisk Fængselsstyrelsen nødt til at præstere Sygekost med Kjød etc. i Sindssygeafdelingen.

for straffri, der ved den forbryderske Handlings Forøvelse var saa sindsforvirret, at han ikke var sig bevidst eller var ude af Stand til frit at bestemme sin Handlemaade. Art. 47 bestemmer, at om Angjældendes Sindstilstand var saadan, at den væsentlig formindskede Tilregneligheden uden dog at udelukke den, bliver Straffen at formilde efter en i Artiklen nærmere angiven Regel. For den, der helt fritages for Straf, bestemmer Art. 46 i Slutningen, at Dommeren, om han anser den Frifundnes Løsladelse for farlig, skal overgive ham til den Myndighed, der efter Lovgivningen er kompetent til at træffe Afgjørelse derom. I det i Art. 47 omhandlede Tilfælde kan Dommeren anordne, at Frihedsstraf skal udstaaes i en særegen Slags Anstalt (*casa di custodia*).

Angaaende den nye Straffelovbogs Ikrafttræden udfærdigedes en kongelig Anordning, hvis Art. 13 og 14 fastsætter, at Domstedets Civildomstol har at træffe den fornødne Afgjørelse om den Frifundnes Behandling; imidlertid skal han overgives til Politiet, der anbringer ham i en Sindssygeanstalt.

Naar én, der er frifunden paa Grund af Sindssygdom, af Retten er besluttet indlagt i en Sindssygeanstalt, tilkommer det samme Ret at afgive Kjendelse om hans senere Løsladelse.

Udenfor de Tilfælde, som gaar ind under Straffelovbogens Art. 46 og Art. 13 og 14 i kgl. Anordning af 1ste December 1889, er de for den almindelige Sikkerhed farlige Sindssyges Indespærring i Sindssygeasyl Gjenstand for de administrative Myndigheders Forføining. Overfor en Sindssyg stilles en mulig paabegyndt Retsforfølgning i Bero. Var Angjældende ikke arresteret, indskrænker den offentlige Paatalemyndighed sig til fra Tid til anden at forhøre sig om den Sindssyges Tilstand. Viser en Arrestant, der er sigtet for en Forbrydelse, Tegn paa Sindssygdom, lader Paatalemyndigheden ham undersøge ved to Læger. Er der Grund til at formode, at der foreligger Simulation eller blot en forbigaaende Sindsforvirring anbringes Angjældende i særligt Sygelokale i Fængslet. Viser Sindssygdommen sig at være virkelig, overgiver Paatalemyndigheden ham til Politiet, der lader ham anbringe i et Sindssygeasyl, hvis Bestyrer bliver at underrette om den paabegyndte Retsforfølgning. Naar Angjældende bliver helbredet, tages Sagen mod ham igjen op.

I 1877 fremlagde den italienske Indenrigsminister Nicotera for Nationalforsamlingen et Lovforslag angaaende Sindssyge og Anstalter for forbryderske Sindssyge; men hverken dette eller de senere tildels modificerede Regjeringsforslag af 1881 og 1884 opnaaede at blive vedtagne. Efter et fornyet Regjeringsforslag af 1891 har Senatet i Begyndelsen af 1892 vedtaget en Lovbeslutning, som Regjeringen har akcepteret og forelagt Deputeretkammeret. Da den af dette nedsatte Komite har indstillet Loven til Bifald, uforandret som den er vedtagen af Senatet, er der al Sandsynlighed for, at den foreliggende Senatsbeslutning bliver Lov. Dens Kapitel X er saalydende:

Kapitel X.

Judicielle Sindssygeanstalter (*Manicomi giudiziari*).

Art. 38. I de judicielle Sindssygeanstalter i de i Art. 26¹⁾ omhandlede Afdelinger bliver at indlægge:

- a. Forbrydere, som bliver sindssyge efter at være dømte til Straf, efter Forløbet af en Observationsperiode, der tilbringes i særlige Fængsels-lokaler;
- b. Strafskyldige (*giudicabili*), som de judicielle Myndigheder anser det for nødvendigt at sende til judicial Sindssygeanstalt til Iagttagelse af deres mentale Tilstand eller for at faa bragt deres aandelige Udviklingsstand-punkt paa det rene;
- c. de, der er tiltalte eller sigtede for Forbrydelser, men som fritages for Straf i Henhold til Straffelovbogens Art. 46 eller den militære Straffelov-bogs tilsvarende Bestemmelser, naar de af Politimyndighederne eller For-manden i Stedets Civildomstol beslattes indespærrede i Henhold til Art. 13 og 14 i den kongelige Anordning af 1ste December 1889 angaaende Straffelovbogens Ikrafttræden.

For de under b og c omhandlede skal være indrettet særskilte Afdelinger.

Art. 39. I Strafanstalterne kan forblive, men i særskilte Lokaler, de, som efter Domfældelsen bliver sindssyge, naar Sygdommen er forbigaaende eller ufarlig (*inoffensiva*), eller den Sindssyge er nær ved Straffetidens Udløb.

Art. 40. Overførelse af domfældte Forbrydere fra Strafanstalt til judicial Sindssygeanstalt, eller omvendt, finder Sted efter Ordre af Indenrigsministeren i Henhold til Anstaltlægens og, om fornødiges, ogsaa andre, særlig i Sindssyg-domme kyndige Lægers Erklæring.

Art. 41. Overførelse af de oven omhandlede ikke Domfældte (*giudicabili*) fra Fængslet til offentlig eller judicial Sindssygeanstalt, eller omvendt, finder Sted efter kompetent Domstols Beslutning i Henhold til Anstalt- eller Fængsels-lægens og, om fornødiges, ogsaa andre, særlig i Sindssygdomme kyndige Lægers Erklæring.

Lignende Beslutning udfordres for Anbringelse i judicial Sindssygeanstalt af ikke Dømte (*giudicabili*), som er paa fri Fod.

Art. 42. Formanden i Kredsens Civildomstol træffer, efter at have ind-hentet fornøden Underretning, ved formelig Kjendelse Bestemmelse om, hvorvidt en domfældt Forbryder, der er indlagt i judicial Sindssygeanstalt, fremdeles skal

¹⁾ Art. 26 bestemmer: «Enhver offentlig Sindssygeanstalt skal, foruden de almindelige Afdelinger for de forskellige Slags Syge, have:

1. — — — — —
2. — — — — —
3. En Afdeling for de Sindssyge, der indlægges til Observation af de judicielle Myndig-heder, og som strengt maa holdes borte fra enhver Berøring med de øvrige Syge.

holdes i Sindssygeanstalt eller hjemsendes til sin Familie, naar Straffetiden er udløben, forsaavidt han endnu ikke er helbredet for sin Sindssygdom.

Saafernt de Grunde, der var bestemmende for Kjendelsen om den Sindssyges forlængede Ophold i Sindssygeanstalt, falder bort, tilkommer det den samme Rets Formand, efter Vedkommendes Andragende eller ogsaa ex officio, at omgjøre den afgivne Kjendelse.

Art. 43. Indlæggelse i og Udskrivelse af judiciel Sindssygeanstalt af Personer, der omhandles i Art. 38 c skal foregaa i Overensstemmelse med den gjældende Lovgivnings Forskrifter. Beslutning om Udskrivning skal være baseret paa en begrundet Erklæring af Sindssygeanstaltens Overlæge og, om fornødiges, af én eller flere andre Sindssygelæger angaaende, hvorvidt Angjældende igjen uden Fare kan sættes i Frihed.

Art. 44. Omkostningerne ved domfældte eller ikke domfældte forbryderske Sindssyges Forpleining i judiciel eller offentlig Sindssygeanstalt paahviler Staten.

Udredelse af Omkostningerne ved Forpleining af dem, der er anbragte i judiciel Sindssygeanstalt i Henhold til Art. 42 og 43 finder Sted efter de gjældende Regler om Udredelse af Omkostningerne ved almindelige Sindssyges Forpleining.

Art. 45. Bortseet fra de Beføielser, som de judicielle Myndigheder har, gjælder Bestemmelserne i Art. 29 Ledelsen af og Tilsynet med de judicielle Sindssygeanstalter¹⁾.

Art. 46. Før Afgivelsen af de i denne Lov omhandlede Kjendelser af Civildomstolen eller Rettens Formand skal den offentlige Paatalemyndighed (*procuratore del re*) udtale sig.

De afgivne Kjendelser kan paaankes til Overretten, som paadømmer Sagen udenfor almindeligt Retsmøde (*in camera di consiglio*).

Art. 47. Ved Reglement, approberet ved kongelig Anordning, gives nærmere Forskrifter angaaende Tilsyn med og Bevogtning af de Sindssyge i de offentlige og judicielle Sindssygeanstalter og angaaende Gjennemførelsen af denne Lov, der træder i Kraft 3 Maaneder efter dens Kundgjørelse.

¹⁾ *Art. 29* i Lovudkastet er saalydende: «Indenrigsministeren vaager over den lovmæssige Drift af de offentlige og private Sindssygeanstalter og over de Sindssyges Behandling i det hele taget gennem Præfekterne, Provinciallægerne og, om fornødiges, særlig beskikkede Læger, udvalgte blandt de mest fremragende Psychiater.

Dette Overtilsyn finder Sted overfor offentlige og private Sindssygeasyler og enhver anden Anstalt, der modtager Sindssyge til Forpleining, men ikke overfor Sindssyge, der har Tilhold hos sin Familie.

I Tilfælde af ekstraordinære Inspektioner, som Indenrigsministeren anordner, fordeles Omkostningerne med en Halvpart paa Staten, med den anden paa den eller de Indretninger, som inspiceres.

Samtidig med Fremsættelsen af det ovenfor omtalte Lovforslag skred man i Italien i 1877 til forsøgsvis at lade Strafanstalten ved *Aversa* (i det sydlige Italien), med Plads for 250 à 300 Fanger, tjene som Særanstalt for sindssyge Forbrydere. Den er fremdeles i Brug som saadan. Men da den, som en Flerhed af Italiens Strafanstalter iøvrigt er et gammelt Kloster, som det ikke har været muligt med rimelige Omkostninger at gjøre til et rationelt indrettet Asyl for sindssyge Forbrydere, maa dens nuværende Anvendelse betragtes som blot midlertidig, i Mangel af en bedre Anstalt, der kan modtage dens Belæg. Man ventede nu i nogen Tid med at foretage yderligere til Afhjælpelse af Savnet af en særlig dertil indrettet Anstalt for de mange Sindssyge (og Epileptikere), som fandtes rundt om i Fængsler og Strafanstalter, i Haab om, at det foreliggende Lovudkast bl. a. angaaende saadanne Anstalter skulde blive vedtaget af Nationalforsamlingen. Tiden gik imidlertid, uden at denne kom videre end til forberedende Forhandlinger, og i 1884 besluttede man da at omdanne den gamle *Villa Medicea dell' Ambrogiana* (ved *Montelupo*, i Nærheden af *Florentz*) til et særligt Asyl for forbryderske Sindssyge og for epileptiske og sindssyge Forbrydere. Villaen havde en fri Beliggenhed paa et heldigt Terræn, med godt Drikkevand og gunstige Kommunikationsforhold, kort sagt, med alle mulige Betingelser for at blive formaalstjenlig. Bebyggelsen var ogsaa saadan, at den muliggjorde en hensigtsmæssig Omdannelse uden synderlig Nybygning. Villaen havde tilhørt Storhertugen af Toscana, som forlod den i 1848. I 1856 gjordes den til Strafanstalt og fik i Tidens Løb flere Tilbygninger. I de sidste Aar før Omdannelsen gjorde den Tjeneste som *Casa di custodia*.

Da man benyttede Fanger¹⁾ ved Omdannelsesarbejderne, som afsluttedes i 1886, gik de anvendt Penge ikke op til mere end 50 000 Lire. Det anvendte Arbeides Værdi er anslaaet til 100 000 Lire. Som de ringe Omkostninger viser, har de forhaandenværende Lokaler ladet sig benytte uden væsentlige Forandringer.

Den dominerende, slotsmæssige Administrationsbygning indeholder, foruden Kontorer, Boliger for Direktør, Overlæge og andre, i en Mezzaninetage 24 større og mindre Rum, der udgjør en egen Afdeling for 50 Epileptikere.

Den egentlige Sindssygeanstalt bestaar af 2 Hovedafdelinger, én for Dømte (*giudicati*) og én for ikke Dømte (*giudicabili*) indbyrdes adskilte og med henimod 150 m.s. Mellemrum, væsentlig Haveanlæg.

Afdelingen for Dømte (la sezione penale) optager en 3-Etages Bygning med en 2-Etages Sidefløi²⁾. De to Overetager er afdelte med en Korsgang, hvorved man faar 8 Underafdelinger, hvilket muliggjør en Adskillelse af de forskellige

¹⁾ Ved de under Opførelse værende store Strafanstalter i Rom og Florentz, som besigtigedes under en til Italien foretagen Reise i Anledning af de Undersøgelser, hvis Resultater her forelægges, saaes Straffanger i meget stor Udstrækning anvendte ved Bygningsarbejderne. Dette er vistnok overensstemmende med Skik og Brug i Italien. Det omtales i en af Bestyreren udgiven Beskrivelse af Sindssygeanstalten, at man ventede næsten et Aar med at begynde, indtil man fra de øvrige Strafanstalter kunde faa samlet et tilstrækkeligt Antal Fanger.

²⁾ Var oprindelig den storhertugelige Villas Skur-, Stald- og Betjentbygninger.

Slags Forbrydere. I hver af Underafdelingerne er der Rum, dels for 6 Fanger (i hele Afdelingen ialt 16), dels for 4 (ialt 8 Rum) og forøvrigt for en og to Fanger (ialt 32 Rum). I Underetagen er Spise- og Forsamlingsværelser, Værelser og Bad m. v. Desforuden er der i Sidefløiens Overetage endel middelstore Rum for interkurrent Sygebehandling.

Afdelingen for ikke Dømte indeholder 52 Celler, fordelte paa 2 Etager, samt 2 større Sygesale. For Rasende er der i en isoleret beliggende Bygning indrettet 4 Celler med særskilt Gaardsrum.

Til alle Afdelinger hører rummelige Gaardsrum. Afdelingen for ikke Dømte, hvor Isolation skal gennemføres har Luftegaarde for enkelte Personer.

Hvorvidt den her omtalte Anstalt, der vel maa regnes for ny, er hensigtsvarende, er vanskeligt at danne sig en Mening om efter et flygtigt Besøg uden forudgaaende Kjendskab til dens Indretning. Men der lod til at herske god Orden. Overlægen fortalte, at han havde seet sig i Stand til at iverksætte Isolation af dem, der var angrebne af Tuberkulose. I en iøvrigt meget ufuldstændig Beskrivelse af Anstalten, som er udarbejdet umiddelbart, efterat den blev tagen i Brug (i 1888), er baade Direktøren og Overlægen enige om, at den har alle mulige Fortrin og ikke kunde have været stort bedre, om den fra først af havde været opført for sit Øiemed. Det er utroligt, hvad man har kunnet gøre for 50 000 Lire. Inventariet er forfærdiget i forskellige Strafanstalter, hvis Arbejdsvirksomhed man i det hele taget ikke kan andet end give sin Anerkjendelse.

Sluttelig hidsættes i Oversættelse Bestemmelserne om de judicielle Sindsygeanstalter i det i 1891 udfærdigede *Reglement for Italiens Strafanstalter og Reformatorer*:

De judicielle Straffeanstalters Bestemmelser.

Art. 469. For dem, der er dømte til Straf af længere Varighed end et Aar, og som lider af Sindssygdом, er bestemt særlige Indretninger, judicielle Sindsygeanstalter, hvori de indtil videre holdes indespærrede og nyder Pleie.

Til Overførelse i judiciel Sindsygeanstalt udkræves en særlig Forestilling fra Lægen ved den Strafanstalt, hvori vedkommende Fange hensidder, hvorefter Ministeren (o: Indenrigsministeren) træffer Afgjørelse, om fornødiges, efter at have indhentet én eller flere Sindssygelægers Betænkning.

Ufarlige sindssyge Straffanger.

Art. 470. De, der er dømte til Straf af kortere Varighed end et Aar, og som er angrebne af Sindssygdом, men uden at være farlige, saasom Paralytikere eller temporære Deliranter, kan forblive i de almindelige Strafanstalter, medmindre derved kommer til at mangle den fornødne Pleie, eller deres Ophold der er til Hinder for Overholdelse af Orden og Disciplin.

I saa Fald kan de sendes til judiciel eller almindelig Sindsygeanstalt for Statens Regning.

Indlæggelse af Sindssyge, der har forevet strafbare Handlinger, men er bleven fritagne for Straf, i judiciel Sindssygeanstalt.

Art. 471. De, der har været sigtede eller tiltalte for Forbrydelser, men er bleven fritagne for Straf i Henhold til Art. 46 i Straffeloven og af den civile Domstols Formand beordret indlagt i Sindssygeanstalt i Henhold til Art. 14 i den kongelige Anordning af 1ste December 1889, Nr. 6509 (Serie 3), anbringes paa Forslag af det almindelige Politi efter Indenrigsministerens Bestemmelse i judicielle Sindssygeanstalter, men i særegne Afdelinger.

Midlertidig Indlæggelse i judiciel Sindssygeanstalt.

Art. 472. I de i foregaaende Art. omhandlede særegne Afdelinger kan efter Indenrigsministerens Bestemmelse ogsaa anbringes de, der er frifundne paa Grund af Sindssygdom, og som i Henhold til kongelig Anordning af 1ste December 1889, Nr. 6509 (Serie 3) foreløbig skal anbringes i Sindssygeanstalt til Observation ¹⁾.

Anklagedes Anbringelse i judiciel Sindssygeanstalt under Forundersøgelsen.

Art. 473. Paa Forlangende af vedkommende Ret kan ogsaa Personer, hvis Forhold er Gjenstand for retslig Undersøgelse, anbringes til Observation i særskilt Afdeling af judiciel Sindssygeanstalt. Indlæggelsen sker efter Ordre af Indenrigsministeren.

Den lægekyndige og den administrerende Direktør.

Art. 474. Den kurmæssige Behandling af dem, der er anbragte i judiciel Sindssygeanstalt, er betroet til en Sindssygelæge, der har Titel af lægekyndig Direktør (*direttore sanitario*); men den administrative Ledelse er altid overladt til en særlig Direktør, som i alle andre Strafanstalter.

Tremaanedlige og maanedlige Indberetninger angaaende Sindssyge, der ikke er straffældte (*inquisiti dementi*).

Art. 475. Direktøren for den judicielle Sindssygeanstalt skal tilstille Formanden i den civile Domstol, der har anordnet Angjældendes Indlæggelse, en tremaanedlig Beretning angaaende de i Art. 471 omhandlede Sindssyges Tilstand.

Lignende Beretning skal maanedlig tilstilles den Ret, som har anordnet Indlæggelsen, forsaavidt angaar de i Art. 472 og 473 omhandlede Personer, og iøvrigt til hvilkensomhelst Tid, saa snart den lægekyndige Direktør antager, at den Indlagte er fuldstændig helbredet.

Direktørens Beretning skal bilægges en Erklæring af den lægekyndige Direktør.

¹⁾ Den ovenfor omhandlede Art. 13 i kongelig Anordning af 1ste December 1889 fore skriver, at Assiseretten ved motiveret Kjendelse skal overlade den, der er frifunden paa Grund af Sindssygdom, til Politiet, som foreløbig lader ham indsætte i en Sindssygeanstalt, indtil den civile Domstol kan afgive sin Kjendelse, om hvorvidt Angjældende skal løslades, jfr. Art. 14 i samme Anordning, hvorom ovenfor.

Udenforstaaende Lægers Undersøgelse.

Art. 476. Den Ret, som har anordnet en Sindssygs Indlæggelse, har altid Adgang til at lade dem, der er anbragte i Anstalten i Henhold til Art. 471, 472 og 473, undersøge ved andre Læger.

Fremgangsmaaden ved Løsladelse af indlagte Sindssyge.

Art. 477. Med Hensyn til Løsladelse af Straffanger, som omhandles i Art. 469, kommer Reglerne i Art. 433¹⁾ til Anvendelse, dog med Iagttagelse af de for Sindssyge fattede Forholdsregler.

Til Løsladelse af dem, der er indlagte i Henhold til Art. 471, 472 og 473, udkræves blot en Ordre fra den Ret, der har anordnet Indlæggelsen.

Obduktion.

Art. 478. Den lægekyndige Direktør skal obducere Liget af enhver Fange, som afgaar ved Døden i Anstalten, medmindre det overlades til et Universitet, og han skal tilstille Direktøren, for at oversendes Ministeren, visum repertum og en Indberetning om, hvad der forøvrigt kan være af Interesse ved den foretagne Undersøgelse.

Den indre Ledelse.

Art. 479. Med Hensyn til Kosthold, Husorden og Arbeidsdrift bestemmes Forholdet mellem den administrerende og den lægekyndige Direktør ved særlige Instruxer, approberede af Ministeren.

Den aarlige Beretning.

Art. 480. Ved Slutningen af Finantsaaret (inden Udløbet af Juli Maaned) skal den lægekyndige Direktør forelægge Direktionen, for at oversendes til Ministeren, en Beretning om Anstaltens Virksomhed, om de opnaaede Resultater, og hvad han iøvrigt maatte have haft Anledning til at iagttage.

¹⁾ Art. 433 bestemmer, at de Fanger, hvis Straffetid er under 5 Aar, uden videre kan løslades af Direktøren, medens han for dem, hvis Straffetid er længere, for hvert Kvartal skal indsende en Oversigt, bilagt med vedkommendes Akter, til Verifikation.

Nordamerikas forenede Stater.

I flere af Nordamerikas forenede Stater er de forbryderske Sindssyges Behandling ordnet ved Lov, men tildels paa noget forskjellig Maade. Staterne *Delaware, Michigan, New-York* og *Vermont* har eller skal have egne Asyler for forbryderske Sindssyge eller sindssyge Forbrydere; *Vermont* har dog blot et dertil indrettet Privatasyl, *Brattleboro*, med hvilket Staten har sluttet Overenskomst. Der er derhos i *Vermont* et Statsasyl for almindelige Sindssyge. Staten *Maine* har en Afdeling for Sindssyge i Statsfængslet. *Massachusetts*, der ligesom *New-York, Pennsylvania* og tildels ogsaa andre Stater, har omfattende Specialbestemmelser om Sindssyge i sin Lovgivning, har særlige Afdelinger for Sindssyge, der ikke er rasende, i hvert County's Korrektionsanstalt. Staten *Minnesota* har en egen Sindssygeanstalt eller Sygeafdeling for Drankere i *Rochester*.

I de fleste Stater indlægges selv dømte Forbrydere i de almindelige Sindssygeanstalter.

Af Bestemmelserne i de Staters Lovgivning, der frembyder noget særligt at bemærke, hidsættes følgende Uddrag:

Alabama: Medens sindssyge Forbrydere og forbryderske Sindssyge som Regel behandles i de almindelige Asyler, holdes dømte Forbrydere i vedkommende Strafanstalt, saafremt de er bleven ilagt livsvarig Frihedsstraf, eller deres Forbrydelser har bestaaet i grove Voldshandlinger, eller de ogsaa har vist en særlig faretruende Opførsel i Varetægtsarresten.

Arkansas: Domfældte Forbrydere, der bliver sindssyge, skal behandles i Strafanstalten. De, der har været tiltalte eller sigtede for en Forbrydelse, men paa Grund af Sindssygdom er bleven fri for Straf eller Retsforfølgning, modtages i Statens Sindssygeasyl efter en Jurykjendelse, der iøvrigt forlanges i de fleste Stater forat nogen skal kunne indespærres i Sindssygeanstalt.

I **Connecticut** kan sindssyge Forbrydere og forbryderske Sindssyge ikke udskrives af det Sindssygeasyl, hvori de er anbragte, uden efter Dom af Countyets Overret.

Columbiadistriktet: Unionsregjeringen kan i Asylet i Washington, foruden det almindelige Belæg, modtage dømte Forbrydere, der bliver sindssyge, medens de udstaar sin Straf, og Sindssyge, der er tiltalte, men af vedkommende Ret er stillet til Indenrigsministerens Forføining. Dømte Forbrydere, hvis Raseri eller moralske Fordærvelse vilde være til Fare eller alvorlig Forstyrrelse i Asylet, kan dog ikke modtages.

Delaware: I Tvivlstilfælde overdrager Retten til en Kommission, af hvis Medlemmer mindst 2 maa være Læger, at undersøge en tiltalt Persons mentale Tilstand; og om han erklæres for sindssyg, kan Retten anordne, at han anbringes i et almindeligt Hospital eller ogsaa i et særligt Asyl.

Georgia: Naar en, der er tiltalt for en Forbrydelse, som medfører Livs- straf, paa Grund af Sindssygdom er bleven fritagen for Straf, og er bleven anbragt i Asyl, kan han ikke sættes i Frihed uden efter særlig Lov. Hvis Forbrydelsen ikke medfører saa streng Straf, kan Udskrivelse beordres af Guvernøren.

Maine: Naar en Tiltalt bliver straffri paa Grund af Sindssygdom, skal Jurykjendelsen eller Dommen særlig angive det. Angjældende kan da enten anbringes i almindeligt Asyl eller i Stadsfængslets Sindssygeafdeling, — ligeledes Forbrydere, der efter Domfældelsen bliver sindssyge.

Massachusetts: I den i enhver County's Korrektionsanstalt indrettede Sindssygeafdeling, kan en Dommer, der efter Lovgivningen iøvrigt har Myn- dighed til at afgive Beslutning om Sindssyges Indespærring, beordre indlagt hvilkensomhelst inden County'et bosat Sindssyg, medmindre han er rasende.

Naar en, der er sigtet for en Forbrydelse, af Grand-Juryen besluttet ikke tiltalt, eller naar en, der er tiltalt, bliver fritagen for Straf — paa Grund af Sindssygdom, kan han af Retten beordres indlagt i offentligt Sindssygeasyl. Havde Angjældende gjort sig skyldig i Drab eller en anden grov Forbrydelse, anordnes Indlæggelse for Livstid; saafremt det ved Undersøgelsen godtgjøres, at det kan ske uden Fare for den offentlige Sikkerhed, kan Guvernøren, efter derom at have hørt sit Raad, dog tillade en saadan Sindssyg igjen sat paa fri Fod. En Dødsdømt, der bliver sindssyg, skal indespærres i Sindssygeasyl, indtil han bliver helbredet og Dommen kan fuldbyrdes.

Der er beskikket to særlige Læger til at undersøge alle dem, der viser Tegn til Sindssygdom under Opholdet i Fængsler og Korrektionsanstalter. Den, der befindes sindssyg, kan beordres overført til Asyl, om han er i Central- fængsel, af Guvernøren, og ellers af en Dommer. Den i Sindssygeanstalt til- bragte Tid regnes i alle Tilfælde med i den idømte Straffetid.

Naar en Dommer har bestemt, at en Sindssyg skal holdes indesluttet i Fængsel, Korrektionsanstalt eller Countyasyl, kan han efter Regjeringens Bestem- melse overflyttes efter Omstændighederne til offentligt Asyl eller andet Fængsel eller Korrektionshus eller til andet passende Sted.

Michigan: Retterne kan beordre indlagt i det i *Jonia* indrettede Asyl for forbryderske Sindssyge enhver, som paa Grund af Sindssygdom er bleven frifunden for en af ham begaaet strafbar Handling, eller overfor hvem Rets- forfølgning af samme Grund er bleven indstillet. I samme Asyl kan efter Guvernørens Ordre anbringes de, der bliver sindssyge, efter at være idømt Straf — og ligeledes enhver Sindssyg, der udenfor eller under Ophold i Sinds- sygeanstalt har forøvet Drab eller gjort Forsøg derpaa.

Missouri: Naar en, der er tiltalt for en Forbrydelse, frifindes, fordi han under Forøvelsen var utilregnelig som sindssyg, skal Juryen i sin Kjendelse udtrykkelig angive Frifindelsesgrunden, og desuden erklære, hvorvidt Angjældende fremdeles er sindssyg, eller i modsat Fald, om han er fuldkommen og endelig (*entirely and permanently*) helbredet. I sidste Tilfælde sættes han strax i Frihed. Erklærer Juryen ham ikke for endelig helbredet, anbringes han i Sindssygeasyl. Naar en, der er sigtet for en Forbrydelse, viser Tegn til Sindssygdom, og hans

Sag endnu ikke er bragt for Retten, undergives han Undersøgelse af en Jury. Erklærer denne ham for sindssyg, anbringes han i Asyl. Paa lignende Maade forholdes med dem, der bliver sindssyge, medens de udstaar sin Straf.

New-York: I *Auburn* Asyl, der særlig dertil er indrettet, optages de, som bliver sindssyge, medens de udstaar idømt Straf, og ligeledes de, der under en mod dem indledet retslig Undersøgelse erklæres for sindssyge, eller som ved Dom frifindes som utilregnelige paa Grund af Sindssygdom for en af dem forøvet strafbar Handling. Juryen skal i saadant Tilfælde særlig angive Frikjendelsesgrunden.

Nord-Carolina: Naar det i en Straffesag har været anført til Forsvar for den Tiltalte, at han var utilregnelig paa Grund af Sindssygdom, og han derefter frifindes, ansees han for sindssyg, uden at Juryen behøver at motivere sin Kjendelse.

Pennsylvania: Naar en Straffange viser Tegn paa Sindssygdom og hans Tilstand antages at kræve Asylbehandling, skal et Medlem af den Ret, der har dømt Angjældende, anstille en Undersøgelse, og hvis saadan Behandling findes nødvendig, beordre ham overført til et Statsasyl.

Forbryderske Sindssyge iøvrigt bliver at anbringe efter Foranstaltning af Sheriffen, i Henhold til Kjendelse af Retten i det County, hvor Angjældende er arresteret eller har været under Forfølgning.

Forbrydersk Sindssyg, der er anbragt i Asyl eller paa andet Sted, bestemt til Forpleining af Sindssyge, kan ikke forlade samme uden med Sheriffens Tilladelse, og kun paa Betingelse af, at han efter dennes Ordre igjen naarsomhelst skal blive ført tilbage.

Styrelsen, Direktøren og Lægen ved det Asyl, hvor en domfældt Forbryder — eller en, der er frifunden som utilregnelig paa Grund af Sindssygdom — er anbragt, kan ikke lade Angjældende løs uden efter retslig Kjendelse. I Tilfælde af, at saadan Sindssyg besluttet overført til et andet Interneringslokale end et Asyl, skal Overtilsynskomiteen for de Sindssyge først gives Adgang til at udtale sig, før Overflytning kan finde Sted.

Det tyske Rige.

Behandlingen af sindssyge Forbrydere og forbryderske Sindssyge er ikke Gjenstand for Rigslovgivningens Bestemmelser, bortset fra, at den tyske Straffeprocèslov har Forskrifter om, at Retten kan anordne Indlæggelse i en offentlig Sindssygeanstalt i indtil 6 Uger, naar der under en strafferetslig Forfølgning opstaar Tvivl om den Anklagedes mentale Tilstand (Straffeprocèslovens § 81), og om at en Straffange, der efter Straffetidens Begyndelse overføres til et særskilt Sygehus, faar Opholdet der medregnet i Straffetiden, forsaavidt han ikke selv ved Simulation har foranlediget Indlæggelsen for at faa Straffetiden afbrudt (samme Lovs § 493). Dødsstraf kan efter Straffeprocèslovens § 485 ikke fuldbyrdes, og efter § 487 skal Frihedsstrafs Iværksættelse udstaa i Tilfælde af Sindssygdom.

Forøvrigt er Forholdets Ordning overladt til Enkeltstaterne. Preussen, Sachsen og Baden har særegne Strafanstaltafdelinger for sindssyge Forbrydere. I de øvrige Stater bliver saadanne behandlede i Anstalterne for almindelige Sindssyge.

Idet her de tre nysnævnte Staters Forhold kortelig omhandles, vil under Preussen for Oversigtens Skyld meddeles endel Oplysninger ogsaa om Anvendelsen af de nysnævnte Straffeprocèslovbestemmelser, der har Gyldighed for det hele Rige.

Preussen.

Indlæggelse til Observation af en, der under paagaende Strafforfølgningssag formodes at være sindssyg, finder Sted efter Forhandling mellem Paatalemyndigheden og vedkommende Anstalt, der enten maa tilhøre Staten eller et «Provinzial-Verband» (jfr. Sth. Prp. No. 35 for 1891 Side 79).

Viser det sig at Angjældende er sindssyg, stilles Retsforfølgningen i Bero, enten foreløbig, om der er Udsigt til Helbredelse, eller endelig, om hans Tilstand er saadan, at Helbredelse ikke kan ventes.

Ansees Angjældende i sidste Tilfælde for almenfarlig, saa giver Paatalemyndigheden den stedlige Politiforvaltning Tilhold, om at sørge for hans Anbringelse i en Sindssygeanstalt, og han kan da ikke overgives til sine Paa-rørende, uden at der paa betryggende Maade sørges for, at han ikke kan gjøre sig eller Andre Skade.

Viser der sig hos en, der udstaar Straf, Tegn paa Sindssygdom, kan han efter Foranstaltning af den Myndighed, der har med Straffuldbyrdelsen, indlægges i en offentlig Sindssygeanstalt, jfr. ovenfor.

I Strafanstalten Moabit i Berlin findes en særegen Sindssygeafdeling, der har Overledelse og Økonomi tilfælles med Anstalten iøvrigt, men ellers indtager en selvstændig Stilling. Sindssygeafdelingen er dog ikke fri for at

have et vist fængselsagtigt Præg. Deri anbringes til Observation eller til Behandling Straffanger fra Berlin, Brandenburg og de østenfor liggende Provinser, forsaavidt de er angrebne af Sindssygdom eller deres Sindstilstand synes tvivlsom. Indlæggelse saavel fra selve Moabitzfængslet som fra andre Strafanstalter sker efter Bestemmelse af Politipræsidenten i Berlin, under hvis Administration Moabitzfængslet er henlagt. Forsøgsvis Overflytning til Moabitzfængslets Afdeling for friske eller til Anstaltens Sygehus kan for en vis Tid ske efter Politipræsidentens Bestemmelse. Endelig Udskrivelse af Sindssygeafdelingen sker enten ved Straffetidens Udløb eller før. I sidste Tilfælde træffes Bestemmelse om Udskrivelsen af Politipræsidenten, om Fangen var overgaaet til Sindssygeafdelingen fra Moabitzfængslet selv, men af Indenrigsministeren, om den Sindssyge hidrører fra en anden Strafanstalt. Der bliver Spørgsmaal om Udskrivelse før Straffetidens Udløb, naar den indlagte enten erklæres for helbredet eller for uhelbredelig.

Sachsen.

I Kongeriget Sachsen, hvor de offentlige Sindssygeanstalter tilhører Staten, har man allerede siden Begyndelsen af 70-Aarene havt en særegen Sindssygeafdeling i den store Landsstrafanstalt Waldheim, der ligesom den ovenfor omtalte Sindssygeafdeling i Moabitzfængslet i Berlin har Overledelse og Økonomi tilfælles med den øvrige Del af Anstalten, men ellers er en temmelig selvstændig Indretning. Den hele Anstalt ligger temmelig frit paa en dominerende Høide, og Sindssygeafdelingen er lagt saaledes, at dens Fængselsomgivelser kommer mindst muligt tilsyne, men er dog i sig selv noget fængselsagtig.

Denne Afdeling optager blot Mænd — og, nærmere angivet enten a) Straffanger, som under Ophold i en Strafanstalt bliver sindssyge, eller hvis mentale Tilstand er saadan, at de findes at burde underkastes lagttagelse, — eller b) Personer, som der bliver Spørgsmaal om at anbringe i Sindssygeanstalt, under strafferetslig Forfølgning eller under Hensiddens i Varetægtsfængsel, — eller som paa Grund af deres tidligere forbryderske Vandel eller iøvrigt af Hensyn til den almindelige Sikkerhed eller Velanstændighed ikke findes at burde anbringes i en almindelig Sindssygeanstalt.

Kvinder af de under a) eller b) angivne Kategorier blev tidligere anbragte i Statsanstalterne for Sindssyge i Hubertsburg eller Sonnenstein.

Den 1ste September 1893 er der i den for begge Kjønn bestemte Sindssygepleieanstalt Colditz sat i Gang en særegen Afdeling for Sindssyge, der efter det ovenanførte vilde være at indlægge i Waldheim (hvis Sindssygeafdeling dog fremdeles er i Virksomhed), eller som paa Grund af deres tidligere forbryderske Vandel ikke egner sig til Behandling sammen med andre «uberygtede» Sindssyge.

Ordre om Indlæggelse i Sindssygeafdelingen i Waldheim gives i alle Tilfælde af Indenrigsministeren. Afgjørelse om Løsladelse eller Tilbagegang til

Varetægtsfængsel eller Strafanstalt fra Sindssygeafdelingen i Waldheim træffes ligeledes i ethvert Tilfælde af Indenrigsministeren, undtagen hvor det gjælder dem, der i Henhold til Rigsstraffeprocesslovens § 81 er indlagt til Observation, jfr. ovenfor.

Med Hensyn til Anstalten Colditz gjælder væsentlig de almindelige Bestemmelser om Sindssyges Indlæggelse og Udskrivelse.

Iøvrigt henvises til, hvad ovenfor er anført om Rigslovgivningen og Forholdene i Preussen.

Baden.

I Baden, hvor de offentlige Sindssygeanstalter som i Sachsen tilhører Staten, bestaar siden 1865 i Strafanstalten Bruchsal en særskilt Sindssygeafdeling.¹⁾

I denne bliver at anbringe sindssyge Straffanger, som af Justitsministeriet der beordres indlagte.

Varetægtsfanger gaar derimod til de almindelige offentlige Sindssygeanstalter og ligeledes de, der er under Retsforfølgning, men skal underkastes Observation for at faa deres mentale Tilstand bragt paa det rene. Straffanger gaar ogsaa for en Del til de almindelige Sindssygeanstalter.

Forøvrigt henvises til, hvad ovenfor er anført om Rigslovgivningen og Forholdene i Preussen.

¹⁾ Det badenske Justits-, Kultus- og Undervisningsministerium udtaler i et Par Cirkulærer (særlig at nævne Cirk. af 31te Mai 1888) bl. a. angaaende Spørgsmaalet om, naar Indlæggelse af Fanger i offentlig Sindssygeindretning bør finde Sted, at der for Strafs Fuldbyrkelse maa sættes som Betingelse, at Angjældende har Evne til opfatte Straffen som saadan; det er derfor retlig utilstedeligt, at Frihedsberøvelse som Straf iværksættes under saadanne Forhold, at den simpelthen vilde berøve ham Liv eller Sundhed, hvoraf ofte følger Modifikationer med Hensyn til Straffuldbyrðelsens Tid, Sted og Maade, hvorimod Evnen til at erkjende Straffen som saadan, sjelden er fuldstændig udelukket.

Ved Indretning af Sygefængsler lader nemlig altid en Del af Strafondet (ialfald Indespærringen) sig iværksætte uden særlig Fare for Angjældende, udtaler Cirkulæret af 1888 videre, og Overflytning af Fanger til et Sindssygeasyl bør derfor alene finde Sted, naar det tvungne Ophold i Strafanstalten enten overhovedet ikke længer vil føles eller er objektivt umuligt paa Grund af den foreliggende Nødvendighed af en anden Behandlingsmaade, end Strafanstalternes Husorden tillader.

Den udfærdigede Tjeneste- og Husorden af 1891 for de badenske Strafanstalter har i § 231 en Bestemmelse om Undtagelser fra de almindelige Regler om Inddeling af Straffangernes Tid, deres Kosthold, Motion, Natteleie, Afsondring, Arbeidspligt, Deltagelse i Guds-tjeneste og Undervisning m. v. for dem, der er indlagte i Sygeanstalten Bruchsal.

Indholdsangivelse

til kgl. Fuldmægtig Færdens Indberetning.

	Side.
Almindelig Oversigt.....	1—11
(Se derunder om Sverige S. 9 og Danmark S. 10).	
Storbritannien og Irland.....	11—19
Belgien og Luxemburg.....	19—21
Frankrige.....	21—30
Italien.....	30—37
Nordamerikas Forenede Stater (derunder om Forholdene i Staterne Alabama, Arkansas, Connecticut, Delaware, Georgia, Maine, Massachusetts, Michigan, Missouri, New-York, Nord-Carolina og Pennsylvania samt Columbiadistriktet).....	38—40
Det tyske Rige.....	41—43

Det statistiske Centralbureau har derhos bl. a. udgivet følgende Værker:

Statistique internationale: Navigation maritime. I, II, III, IV. Christiania 1876, 1881, 1887, 1892.

International Skibsfartsstatistik: Tabeller vedkommende Handelsflaaderne i Aarene 1850—1886. Kristiania 1887.

Statistisk Aarbog for Kongeriget Norge. Senest udkommet: Trettende Aargang, 1893. Kristiania 1893. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)

Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau. Senest udkommet: Ellevte Bind, 1893. Kristiania 1894. (*Journal du Bureau central de Statistique.*)

Oversigt over Kongeriget Norges civile, geistlige og judicielle Inddeling. Afsluttet 31 Januar 1893. Kristiania 1893.

Foreløbige Resultater af Folketællingen i Kongeriget Norge den 1ste Januar 1891. Kristiania 1891. (*Aperçu préliminaire des résultats du recensement du 1er janvier 1891.*)

Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889. Kristiania 1889. Do. for Tidsrummet 1 Juli 1889—31 December 1891, trykt som Tillæg til Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau, Niende Bind.

Angaaende andre statistiske Værker henvises til ovennævnte Fortegnelser.

Samtlige Værker ere at erholde tilkjøbs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

30 April 1894.

